

Bibliotheca Hungarica
A sorozatot szerkeszti Lakatos István

KOPPÁNY ZSOLT
AZ ELKÉSETT HALOTT

Novellák, elbeszélések
(1995-1999)

Copyright © Koppány Zsolt 2000

TARTALOM

Sinuscopia

Ármin, a Pipi

Peti és Pötyi

Tetovált bicikli

Csóksóvárgás

Benhúr szeretője

Gizi

Az elkésett halott

Edzőkesztyű

Összeesküvők

Dühkitörés

Báró Weingruber

Glauber Eszter

Némafilm

Ez a könyv *Dunkler Ari*, *Bartek Erika* és *Bartha Laci*, a gyerekkorból megmaradt barátaimé.
Valamint ajánlom a *Fiar*-családnak is!

Sinuscopia

Dr. Csokonai Vitéz Lajosnak

Beszakadt nejlonszatyor csúszik, vonaglik a köpadlón. Fakó csönd. A csempék hidegen elmozdulnak. Megérkezett. Negyed nyolc. Apró, csinos lány kopog a nagy, szárnyas, fehér ajtóig. - Na, jöjjön. A cuccát hagyja a padon.

Kesztölci belép.

- Vért veszünk.

Műanyag poharat emel le a polcról. - Ebbe meg pisiljen. Középsugarút.

- Hogy mit?

- Ahogy mondtam.

- Befogjam a végét?

A lány nagyot nevet. - Pisil a kagylóba. Aztán a pohárba, majd a végét megint a kagylóba. Világos? - Kesztölci bólint. - És most lássuk a vénát.

Vér. Megint vér. Pár hónapja, hogy elment. A nagy kampány idején. Hogy milyen a koleszterinje. Katonai sátorban volt a szűrés. A tömeg hatalmas. Több órája várt már, de bejutott. Vérnyomásmérés. 100/60. Mosolygós, fiatal orvos rázta meg. - Jól van? - Kesztölci bólintott. Aztán átült vérvételre. Fölszisszent, ahogy az ujjába szúrtak. - Mire számít? - Így a kedves fiatal nő. - Hát... a legjobbra. Ötegeszkettő körül.

Tesztcsík a műszeren. A számok versenyt futottak egymással és célba értek. - Hétegesz-negyvenhét. Tessék megállni oldalt. A főorvos úr elbeszélget önnel. - Kesztölci görbe háttal kiosont két öreg mögött.

Félig a kémcső. A lány folyamatosan mosolyog. - Akkor menjen. Jobbra belebotlik. Ott a vécé.

Kesztölci farzsebében kotorász. - Ez a vérlet nem kell? - Alaposan összegyűrt papírlapot hajtogat szét a térdén. - Kreatinin, hádeél-koleszterin, céká, glukóz, té-vérkép. Gamma-gété is van, meg egyéb májak. Minden oké, csak azért mutatom.

- Mikori?

- Vagy kétéves.

- Hát ezért nem jó. Tegye csak el. Mi arra vagyunk kíváncsiak, milyen a véralvadási faktor. Műtetre jött.

- Műtét?

- Hát nem?

- Kis behatolás az arcüregbe... azt mondta a tanár úr.

- Mindegy. Műtét az műtét.

- Nem is vágunk. Bevezetnek valamilyen eszközt.

- De befekszik. Három napra. És ez a lényeg. Gyógyszert szed?

- Xanaxot. Háromszor egyet. Nullaegész-ötösből.

A lány bólint. Kartonra ír. - Nyolckor átballag az ékágéra. Aztán átmegy szemben a nővérekhez. Megmutatják, hol fog feküdni.

Úgy ahogy rendbejött a koleszterinje, bár megmondták: genetikai probléma. A diétát így sem lehet elmismásolni. Kesztlöci notesze sűrű sorokkal telt. Mindent fölirt, amit tapasztalt. Az esztéká fül-orr-gége rendelője előtt a fülledt tömegben ült, babrálta középső ujján a szintetikus karneolköves gyűrűt, majd óráját nézte meg szinte minden percben. Körben hámló, zöld olajláb, fehér, kopott fapadok. Végre szólították. Gömbölyded nő, mint gazdasszony a levágandó csirkét, a lába közé kapta.

- Mi fáj?

- Tetszik tudni, futásnál, lehajlásnál lüktetni kezd. A jobb arcom.

- Megröntgenezzük. - Valamit odamondott az ápolónőnek, Kesztlöci ezt már nem hallotta. Már állt is föl kezében a papírral, kettesével föl a lépcsőkön, s már bent is ült a gépben, ami arcába öntötte sugarait. Kiült és várt. Öt perc sem telt el és már kezében volt a lelet. Meg a röntgenfelvétel. Csupa genny az arca? Na, nem egészen. Mintha lenne ott egy babszemnyi légtartó terület. Akkor nem lehet olyan súlyos. Akkor nem mosolyogtak volna. Hanem a fejüket csóválva összenéznek, hogy hát szegény, ez sem éri meg a holnapot.

- Antibiotikumot kap.

- Penicillinérzékeny vagyok.

- Jó, hogy mondja. Írok föl magának Doxiciclint. Tíz nap múlva várom.

Kesztlöci a nővérszoba előtt. - Az ötösbe megy. Vetközzön át pizsamára. Kint a folyosón vannak a szekrények. Itt a kulcs. Rá van írva a szekrényiséje.

Érezni. Biztosan érezni. A naftalinszagot. Átkozott mamusz. Nem ezt kellett volna hozni. Elég lett volna egy strandpapucs ebben a dög melegben. De hát a molyok! Muszáj volt. Akkor is megérzik. A pizsama slicce sem gombolódik rendesen. A felső nem passzol az alsóhoz. Ezt is összecsérélte. Kesztlöci benyit a kórterembe. Öt ágy, köztük az utak mint ösvényei a menyétnek. Az ő ágya mindjárt balra. Az éjjeliszekrények fehérre mázolt bádogból. Az ablak alatti ágyban kisportolt felsőtest könyököl. Haja gyér. Fölpattan, mint egy katona. Papucsába búj. - Szevasz.

Már hó hullt a vastag, piszkos égből, mikor Kesztlöci fájdalmas arccal megint ott ült a gégeszeti rendelő előtt, sóvirágos cipők táncoltak a betonig fölszántott linóleumon, gyerekek kergetőztek, fülessapkákból piros kicsi arcok bambultak fölfelé. Testes apa a gyerekével, már odabent. A gyerek úgy visított a fehér, műbőr székben, mint a vett malac. Pedig a gömbölyded, kedves doktornő még csak hozzá sem ért. Kesztlöci egy másik helyiségben, nejlonnal takart ágyon ült. Orrából hosszú drótok lógtak, három is, végükön érzéstelenítőbe mártott vatta. Kinézett a kisgyerekekre. - Látod, a bácsi se fél! - A doktornő megsimogatta a buksi fejet. Kesztlöci tényleg nem félt. De sápadt volt, s mindkét szeme alatt a zöldnek valami kikeverhetetlen árnyalata. - Látod? A bácsi...

A gyerek nyomban kiugrott a székből, neki az ajtónak, és már csak távolról lehetett hallani a végtelen jajveszékelést. Apja utána. Kesztlöci nem látta többé őket. Pedig még vagy fél óráig ott pepecseltek melléküregében. Fölszúrták az arcát. Csontreccsenés. Megkapaszkodott, mintha a karfába. De nem volt ott csak egy zongoraszékre emlékeztető valami, így hát a levegőt markolászta. - Fújjon! Mi öblítünk. Maga csak fújjon.

Mint a szülészetén. Épphogy azt nem mondták, nyomjon. És ő csak fűjt és fűjt, de nem jött ki semmi, csak a tiszta öblítővíz. Hát ez gyanús. Ez több, mint gyanús.

- Ciszta lehet - csóválta a fejét a gömbölyded doktornő, kipirult arca egyetlen nagy sóhajtás. - Meg kell újra röntgeneztetni. Nem értem. Egyszerűen nem értem.

Kesztölci a gyérhajú ember felé nyújtja kezét. Alig érezhető ennek az embernek a szorítása. - Hát mi járatban nálunk?

- Kisebb műtét. Az orrjárat és az arcüreg között van egy kis csatorna. Na, ott fognak behatolni valami vékony, hajlékony eszközzel.

Kesztölci magába roskadva ült a röntgenszoba előterében. Mellette idős asszony. - Mi baja?

- Arcüreggyulladás. Vagy ciszta. Még nem tudni.

- Hallgasson rám fiatalember. Mindig dugjon a fülébe vattát. A huzat, tudja? Az elintézi az embert. Én meg elestem. Combnyaktörés...

- Megoperálták?

- Meg. Beültettek valami műanyagot. De most nem azért vagyok itt megint. Zúg a fülem.

- Tinnitus.

- Hogy?

- Semmi. Csak azt mondom, hogy tinnitusa van. Ez a latin neve.

- Hát ezt meg honnét tudja?

- Nekem is volt pár éve. Az asszonyt fölráztam éjszaka, csukná már be az ablakot. Merthogy esik az eső. De nem esett. A fülem zúgott. És akkor bevillant Karinthy. Tudja, a vonatok, ott a Centrál teraszán.

- Vonatok? - Az asszony oldalról nézte Kesztölcit, majd retiküljében matatott és sebtében bekapott valami gyógyszert.

- Kegyed is volt szemészetén? Meg gerincröntgenen? Piramis csúcsai?

- Én is. Illetve a gerinc most...

- Agydaganatot kerestek. Meg a hallásvizsgálat. Negatív volt?

- Igen. Minden. A magas hangokat nem hallottam.

- Az jó. Nagy szerencse. Akkor semmi baj. Csak a zúgás. Bele lehet örülni.

Szólították az asszonyt. Kezében a lelet. - Viszlát, és ne feledje a vattát! - Kesztölci fáradtan intett. Elment mindenki már. Csak ő ült ott magában, mint siralomházban, az utolsó vacsora előtt.

Fiatal nő szólt ki egy széles lemezekkel megpántolt ajtón.

- Maga! Jöjjön.

Kesztölci fáradtan emelte tekintetét a hang irányába. - Hogy én?

- Maga. Hát persze, hogy maga. Újra meg kell röntgenezni.

Beállt a gépbe. Forduljon. Jobbra. Most meg balra, aztán hátulról.

- Mondja, mikor volt fogászaton?

- Vagy... öt... hat éve...

- Borsónyi fémdarab van a szeme alatt. Fölvándorolt. Talán egy darab amalgám. Vésték a fogát, ugye?

- Vésték. Alulról fölfelé ütötték.

- Akkor szakadt be. Hát... tessék visszamenni a doktornőhöz.

Fölvándorolt. A fémdarab exodusa. Befészkelte magát ebbe a meleg, nyálkás lucsokba és már nem mozdult onnan soha többé. Jól érezte magát. És ontotta magából a káros anyagait már vagy hat éve. Ilyen csak a mesékben van. A doktornő arca nem piroslott többé. Csak nézte a leletet és a fejét csóválta. - Ezt ki kell innen venni. Üregi tanár úr. Majd ő! Ő aztán ennek a specialistája. Beutalom a klinikára.

Kesztölci szédelegve lépett az utcára. Sötét volt már, fekete hó esett. Villamos zuhant, rázkódott, sikoltott az úton, ahogy befordult a januárba.

- Én még ilyet nem is hallottam. Méghogy egy amalgámdarab. Na, öcsém, te is meg vagy áldva.

- Meg. Ez is a nők miatt van.

- Hogyhogy.

- Mert az öreg, mogorva fogorvosnőt már nagyon nem csíptük. Erre jött egy frissen végzett, szőke, gyönyörű. - Kesztölci lassan és láthatatlanul lerúgja lábáról a molyirtós mamuszt és óvatosan az ágy alá tolja, amíg csak lába elér. - Bár nem volt jó a segge. Én akkor azt mondtam, hogy nagyon fáj a fogam, csináljon velem amit akar. És akart. Majd ő kihúzza. Mert ki kell húzni! Össze is roppant az egész fog, mint a karácsonyfadísz. És te?

- Három éve jövök majdnem minden hónapban. Infúziót kapok, aztán megyek haza.

- De mi a bajod?

- Nem tudom. Kamionos voltam. Irak, Irán, Pakisztán. Minden átmenet nélkül vastagodni kezdett a nyakam. Percről percre. Ha nem jönnek a mentők olyan gyorsan, ahogy jöttek, már nem élek. Valami tetves vírus. Éldegél. A nyakamból. És azóta... - nem folytatja, lábát maga alá húzza az ágyon. Belép egy férfi, nincs még negyven, de nyugodtan kérhetné korkedvezményes nyugdíjaztatását. - Keresett az öreg? - A ritkahajú a fejét rázza. - Bassza meg. - Komótosan vetkőzik. Félmeztelen. Arcát, nyakát vastagon bekeni babakrémmel. - Te vagy az új beteg? - Mosolyog foghíjasan Kesztölcire. Amaz bólint. A férfi nyakán ádámcsutkájától jobbra apró, sötétkék, vagy inkább fekete kereszt. Fialat, fehérköpenyes férfi nyit be a kórterembe. - Kesztölci úr! Megtekintés. Kérem, fáradjon át a kötözőbe.

A szilveszter nyomai még az utcán. Csupa üresség. Megfeketedett hókupacok közt színes papírszalagok röpködtek, de mint földhöz fagyott lábú madarak föl nem repültek soha. Kesztölci fázósan bújt a csarnoknyi postahivatal egyik telefonfülkéjébe. Arcán folyt a könny, szipogott vörös arccal, mint a fölpofozott kisgyerek. - Halló! Üregi tanár urat keresem... - a fülke előtt föl s alá járkáló emberek, tipródó lábak, ideges arcok jelezték, hogy elég volt már, kifele onnan, mert dolgunk nekünk is ezer. - Szóval muszáj befeküdnöm. Értem. Hétfőn arra járok. Proctoll tanár úrhoz kell benézni a rektoszkópiára... a másik folyosón? Jó. Akkor hétfőn. És szerdán befekszem. Rendben. Nagyon szépen köszönöm, tanár úr. Minden jól. Viszlát!

- Proctoll tanár úr rendelésére...

- Szemben balra, aztán le az alagsorba.

A portás föl se nézett. Kesztlöci várt még egy kicsit, nagy levegőt vett és megindult de már határozott léptekkel, mintha nem remegett volna minden zsigere. Zuborgó meleg. Vastagbelek a félkörívű alagsor plafonján. Rektoszkópia. Eternitpor hullott a kinyújtott kézzel majdnem elérhető magasból. Benyitott a faajtón. Odabent pára. Szorongó betegek szorongtak. Ő volt a kilencedik. A tanár hajára tolta bifokális szemüvegét. - Nos, mi a probléma? - Kesztlöci nagyot nyelt, majd TAJ-számát diktálta az ápolónőnek. - Szóval kömetsző helyzetben az óramutatónak megfelelően 11 órakor csomót érzek. Két centi mélyen.

- Nofene! - Mosolygott a professzor. - Hát maga meg honnan tud ilyeneket?

- Átfogó riportot szeretnék írni az egészségügyről. És akkor tudnom kell. Mindent.

- Veszélyes ám az ilyen orvosi félműveltség, tudja-e? Mert azt hiszi, nagy a baj, vagy éppen nem hisz semmit és napjai vannak hátra. Nem szabad. Na, lássuk a fenekét. Térdeljen föl az ágyra, fejet előre, amennyire csak lehet. - Kesztlöci fölszisszen. - Trombus. Elfagyasztottam. Ha nem múlna el egy héten belül, visszajön és elinjekciózom. Még valamit?

- Köszönöm a tanár úrnak. Nagy kő esett le...

- Hát ezért mondtam az előbb. Mindjárt a rákra gondolt.

- Hát... igen. Hipochonder vagyok.

- Nem elég, hogy a nők hipochonderek? Maga férfi!

Kesztlöci legyintett. Zsebébe nyúlt. - Hagyja csak. Ne vicceljen. - Az orvos átfogja a vállát. - Nézzen itt körül. Ilyen körülmények. Ezt is írja meg.

- Megírom tanár úr. Jobb helyeken halottakat sem tolnak ilyen csövek alatt.

Kesztlöci kötözőben. - Foglaljon helyet - int a fiatal orvos.

- Üregi tanár úr?

- Vele már csak a műtétnél fog találkozni. Ahogy nézem a papírjait, hétfőn már mindent megbeszéltek. - Kesztlöci bólint és leül. - Megvizsgálom. Nyújtsa ki a nyelvét. - A fiatal orvos hüvelyk- és mutatóujja közt gézdarab. Összezsippenti a kidugott nyelvet. Apró láng fölött pici, kerek tükröt melegít, majd nyelénél fogva ledugja Kesztlöci torkán. Betűket kell mondania. Öklendezik. Na még egyszer. Újabb betű, újabb öklendés.

- Fényes hangszalagok. De már szürkék és eresek. Dohányzik?

- Igen.

- Mindjárt gondoltam.

- És ha abbahagyom?

- Fehér már nem lesz soha. Mondjuk olyan, mint egy tanyán élő parasztbácsié. De azért szokjon csak le. Most még semmi baj, de később...?

Az orvos két ujjal pötyögtet a számítógép klaviatúráján.

- Fájni fog?

- Mármint a műtét?

- Igen.

- Nem. Alaposan elérezéstelenítjük.

- Injekciót is kapok?

- Persze. Ki kell szárítani a nyálkahártyát. Meg érzéstelenítőt az orrába. De ne aggódjon. Mindenesetre kevesebb arcüreggyulladás lesz a műtét után. Na, írja alá, hogy beleegyezik a beavatkozásba.

Kesztölci visszaballag a kórterembe. A ritkashajú és a kereszttel megjelölt éppen kifelé jönnek. - Kérsz kávét? - Kesztölci bólint. Pénztárcájában kotorász. - Hagyd csak. Majd holnap te hozol.

- Lap kellene. Egy Színes Újság. Hoznátok?

A két férfi már el is tűnik a folyosó végén. Alkonyodik. Kesztölci ledől az ágyára. A fal felé ötvenes férfi fordul. Horkol.

Hárman kávéznak a vécé előterében. Csak Kesztölci gyújt rá.

- Üljetek ki a folyosóra!

- Ne izgasd föl magad! Csak bagózz. Megvárunk.

- Ki az új pasas szemben velem?

- Józsi? Nem új. Tegnap jött. Cétén volt.

- Valami nagy gáz?

- Két polip. Nem nagy ügy. - A ritkuló hajú férfi megigazítja pizsamanadrágját. - Na, én visszakúszok. Jön az infúzió. Kilenc körül vizit. Akkor legyél itt mindenképpen. És kerüld a 11-es termet! Azoknak szaguk van! Kesztölci a másik felé fordul. - Mért kened állandóan az arcodat? - A férfira néz és közben, mögötte a 11-es kórtermet fürkészi.

- Szétvágja a sugár. Kiszárad a bőröm, mint a tapló. Olyan a nyakam bőre, mint a pulykáé.

- Sugárkezelésre jársz?

- Ja. Mentő jön értem, aztán átvisznek az Uzsokiba.

- Ezért a kereszttel.

- Oda nyomják a kakaót.

- Nem műtik?

- Azt mondta az öreg, hogy nem érdemes. Nem lehet.

- Inoperábilis.

- Mit vakarsz?

- Semmi. Csak mondom, hogy nem lehet...

- Tényleg, az öregnek egy szót se! Meg van dumálva a mentősökkel, mikor visznek sugarazni, kilöknék a krimónál. Bedobok két sört. Hármat. Érted? Azt kell mondani, hogy várni kellett odaát.

- Ki az az öreg?

- Hát a prof. Az osztályvezető. Szóval pofa súlyban. Oké?

- Hallgatok, mint a sír. De mondd, a pajzsmirigyet nem támadta meg?

- Az meg mi a túró?

- Ja, semmi... csak úgy kérdeztem. Na, menjünk vissza. Tiéd a Junoszty?

- Kölcsönbe kaptam a havertól. Jön mindjárt az a mexikói baromság.

- Megveszem ezt a nőt?
- Az. Szokod nézni?
- Nézem. Olyan rossz, hogy az már rossz!
- Jó. Úgy szokták mondani. Olyan rossz, hogy az már jó.
- Nem. Ez már rossz. Na, kukkantsunk bele.

Józsi most hanyatt. Eszeveszett hangok bugyborékolnak belőle. A Junoszty halványszürkén világlik a fullasztóan meleg, sötét csöndben. Kesztlöci a halvány fénynél átlapozza az újságot. Dühösen bevágja az éjjeliszekrény alá. - Rohadékok. Pedig mikor leadtam!

Kesztlöci lucskos lázat álmodik fölpolcolt párnákon. Valami furcsa tapogatást érez a hóna alatt, oda is csap egyet, összeragadt szemhéját résnyire feszíti az ébredés. A szép ápolónő megsimogatja a fejét. - Csak a lázmérőt tettem be, még aludhat egy kicsit.

De már nem tud aludni. - A műtét! Ma lesz a műtét!

Társai már törülközővel a nyakuk körül járkálnak ki-be, de aztán ő is fölül, kiveszi a lázmérőt, leteszi az éjjeliszekrényre. Ott terem a nővér, valamit ráír az ágyvégre akasztott kartonra és mosolyog.

- Maga lesz az első. A tanár úr még az ambulancián van. Már nem is ihat semmit. Mosakodjon és intézze el a dolgát. Fél tíz körül beadok egy injekciót.

- A karomba tetszik adni?

- Nem. Fenékbe.

Kesztlöci mintha lebegne. Vérnyomásmérés. Már mindenki a kórteremben. Idős ember lép be, már pizsamában. - Ne szarj be! Nincs az az ember, aki ne félne műtét előtt. - A kereszttel megjelölt az arcát krémezi.

- Teljesen nyugodt. 110/70 a vérnyomás. - A nővér összecsukja a műszer dobozát. - A xanaxtól ilyen nyugodt igaz?

- Biztos. De Isten vezetett rá, hogy szedjem.

Nagyot néznek a többiek. Az idős ember letolja a pizsamanadrágját. A nővér injekciót ad. - Jöjjön velem!

- Hová viszik?

- Műtét. Az öreg csinálja. Cétén volt már otthon. Egerből jött. Figyuzz! Megeheted a kajámat, mert kicsit kések megint - kacsingat a férfi és a babakrémet lemossa kezéről. - Pont akkor megyek. Kajaidőben.

Lepedőnyi, fehér, nehéz függönyökkel elválasztott terek a Klinika ambulanciáján. - Balról a harmadikban várja a tanár úr - mondja hűvösen az adminisztrátornő és Kesztlöci markába nyomja igazolványát.

Üregi doktor ötvenes, őszülő férfi. - Eloltom a cigarettámat. Mindjárt jövök. - Kesztlöci körül néz a vödörnyi műszerek között. A tanár két perc alatt visszatér.

- Na, itt is vagyok. Lássam a röntgenfelvételeket!

Nem lesz könnyű. De megbirkózunk vele! Ne aggódjon. - Műszerrel belenéz Kesztlöci mindkét fülébe.

- Tinnitusom van. Nincs erre gyógyszer?

- Szedi a Betasercet?
  - Évek óta.
  - Na jó. Be lehet feküdni infúzióra. Tíz nap. Cavinton-kúra. Meg vitaminok. Na, mit szól?
  - Hát... jó... de tanár úr kérem, nincs nekem acusticus neurinomám?
  - Nincs. Ebben egészen nyugodt lehet.
  - És cholesteatomám?
  - Az meg végképp nincsen! Miket tud maga? Minek tudja?
  - Hipochondria, tanár úr.
  - Azzal vigyázni kell. Mert még beleőrül. De látom, szedi a Xanaxot.
  - Akkor ittmaradnék. Illetve visszajönnék.
  - Minek elmennie?
  - Mert pénteken be kell jelentkeznem a munkanélküliségi irodába. Ha nem, elvesz az a kis pénz is. De azért jó lesz itt még tíz napig. Hajléktalan vagyok. És válófélben.
  - Attól még maradhatna otthon is. Én kétszer váltam.
  - Nem bírtam tovább. Eljöttem magamtól. Nyugodtabb a pályaudvar.
  - Bár semmi közöm hozzá... miért válnak?
  - Nietzsche. A jó elnyeri méltó büntetését. Bár én messze vagyok a jótól.
  - Az asszony kezdeményezte?
  - Igen. Nem is lehetett másként. Isten előtt mondtam ki az örök hűséget. Ember el nem választhat.
- A tanár láthatólag zavarban. Újra fény felé tartja és alaposan megnézi a három röntgenfelvételt. - És legépelheti a riportját a köztársaságban. Nem néz ki negyvennek. Harmincnek sem. Úgyhogy találhat magának nőt. És újra kezdheti. Gyerekei is lehetnek. Nekem is... most született kisfiam. De nem is ez a lényeg! Szerdán várom!
- Kisdolog, nagydolog! Műfogat, műlábát elhajítani! Gyűrű, nyaklánc, karperec! - Tetovált karú, magas hosszúhajú férfi lép a kórterembe. - Hopp, ezt a pizsifölsőt most lekapjuk! - Kesztyűciről egyetlen húzással veszi le a ruhaneműt. - Kapunk egy steril fölsőt!
  - Gyűrűm, láncom van. Meg fogkoronám.
  - Majd a nővér elteszi. A korona ha fejen van, akkor...
- A nővér Kesztyűci fenekébe szúr. Semmi különös. De mégis! Feszít. Egyre jobban. Uram Jézus! Mintha ötven csíptek volna belé. Ötven, hosszú körmű ujj! Kesztyűci nagyot ordít és lezuhan az ágyra. A többiek nevetnek.
- Bocsásson meg! Nem akartam. De ez ilyen. Nagyon tud fájni. - A nővér ki is siet a kórteremből. Belép az öreg, Egerből. Körbeveszik. Ilyen hamar vége egy műtétnek? - Csak vizsgáltak. Belenéztek - kopogtatja arcát.
  - Na, jöjjön! - Az ápoló ölbe kapja Kesztyűcit, kiviszi a folyosóra, guruló ágyra fekteti.
  - De hát tudok én menni! Nem a lábammal van a probléma!
  - Betegnek kuss! Ha egyszer feküdni kell, akkor nem beszélünk. Fekszünk. Hanyatt.

Kétoldalt betegek. Bekötött fülű kisfiú, krahácsoló kamasz, idős ember, orrából, füléből, nyakából vékony műanyag csövek. Három is, olyan keresztrel jelölt. Lift. Aztán végig egy hosszú folyosón. Kesztlöci magában nevetgél. A plafonon úgy futnak a neonlámpák, mint a filmekben. A kocs eleje kivág egy ajtót. Kesztlöcöt a fal mellé tolják. Elszunnyad.

Nagyot horkan, erre ébred. Túl van rajta? - Na, jöhet, Kesztlöci úr!

Betolják a műtőbe. A tetovált karú, mint egy kisgyermeket ráemeli a műtőasztalra. Félig ül, félig fekszik. Papucsát lehúzzák, de nem szimatol senki a levegőbe. Fején nejlonsapka. Szakállas arcát alkoholos vattával törlik. Kis híján berúg. Visszafogja lélegzetét. A tanár még sehol. De! Rálátni egy kisebb helyiségre. Kávézik és nagyot szív a cigarettából. Fölötte falióra. Fél tizenegy múlt. A fiatal orvos, mint annak idején az esztékában, érzéstelenítővel átítatott gézdarabkákat dug mindkét orrába. Lassan szivárog be az összes orvos. Hatan ülnek le félkörben. Kesztlöci fölött monitor. Belép a tanár. Gumikesztyű, álarc, feje bekötve, mint a régen szeretett menyasszonyé. Jobbjában injekciós tű. A fiatal orvos kiszedegeti a gézdarabkákat. A tanár háromszor szúr, de mint a villám. Be, az orrüregbe. Föl a homlokig. Kesztlöci orra nincs többé. Fölszívódik abban a furcsa illatokkal terhes levegőben. Vagy a két összekapaszkodó keze közt van, ott a zöld lepedők alatt? Két keze közt, melyek úgy szorítják egymást, hogy összes vére riadtan menekül vissza a szívébe? Az eszköz hosszú és kemény, mint a vídia. Vaskosabbnak látszik egy kötőtűnél. Roppan az arccsont. Mint a fölszúrásakor. Túlélhető. Eszkimópuszi: a tanár és Kesztlöci orra szinte összeér. Míg Üregi doktor a műszer optikájába néz, a félkörben ülők a monitort fürkészik. Hol lehet ez az átkozott fémdarab? Fémdarab? Halálos kór, csak nem akarták nyugtalanítani? - Nem találom - egyenesedik föl a tanár. Az összekapaszkodott ujjak a lepedők alatt most már leírhatatlanul fehérek. Megkísérlem transcaninbasalísról. - Műszert nyomnak a kezébe. Kesztlöci jobb szemfoga körül tapogat a gumiujj. Mint a dugóhúzó. És reces. A száj felől is sinusopia. Kesztlöci hunyorog. A faliórán már elmúlt féltizenkettő. - Megvan! A félkörben ülők fölugranak. Mintha úgy látnák, bent a hálóban a labda. De mellé! Visszaülnek. Pedig megvolt! A nagy kocsonyában ott díszeleg a fémdarab. Föltárva testét, mint egy kuplerájban. Most csipesszel az orron keresztül. - Leesett! - Az orvos újra föl! Mellé! Megint mellé! Landol az az átkozott, mint egy ejtőernyős. Valahol a felső fogorvos gyökerein pihen. Ujjal mutogat! Majd az öklét rázza! Ezt nektek! Én ki nem jövök innét, ha a fene fenét eszik, akkor se! - Mosást! - Kesztlöci arcában irgalmatlanul kering a víz. Kopp! A ráncos, idős ápolóasszony piciny és csillámló fogóval az örvénylő folyadékkal teli tálba nyúl. Fölmutatja. Gólöröm! Orvosok ugrálnak az égis. Megvan! Sikert! - Mosást. Még. - A tanár feléjük néz, és újra benyúl. - Mi lett volna ha... - Kesztlöci ezt már nem hallja, csak lesi az órát. Háromnegyed. Délre biztosan vége az egésznek. Hamarabb. Egy perc sem telik belé, az eszközök fémtálban kopognak. Gumikesztyű a paplanuk. - Két óráig nem eszünk semmit!

- És a cigaretta? Tanár úr - nyögi bágyadtan Kesztlöci -, rágyújthatok erre a nagy izgalomra? - Kettőig semmiképpen - veregeti a vállát a tanár. - Ezt meg - babrál a legyőzött amalgámdarabbal - becsomagoltatom magának. Emlékbe!

Kesztlöci le akar ugrani a műtőasztalról. A hosszúhajú karján megnyúlnak a tetoválások. Női nevek. Betűzné. Mozdul a bőr. - Nem ugrálunk. Visszaemelem a hordágyra. - Papucsát is ráhúzzák. Visszafelé a plafon neonjai lassabban futnak.

A folyosón mint a galambok ülnek. A társak. - Már azt hittük gyűjtenünk kell a temetésedre! - Kevés fogával vigyorog a keresztos. Nadrágban és pulóverben. - Na, akkor én megyek is! Várnak a mentők.

De még megjegyzi: - Bocs, a főzeléket megzabáltam. A tiéd itt van az éjjelin. Letakartuk. Na, cső!

Óvatosan fektetik az ágyra. A párnatornyon mégegyet igazítanak. Mindenki mosolyog. A ritkánhajú Józsi mutat. Most őt viszik. Tudod, a polipok. - Ne félj! Semmi az egész! - Kesztlőci mosolyog Józsi, amaz mint a halott. - Ne félj.

Kesztlőci fölriad. Hány óra lehet? A kórterem üres. De mégsem. Józsi hátát látja. Egyenletesen szuszog. - Akkor túl van rajta. - Föltápszkodik. Óráját nézi. Elmúlt már kettő. Akkor jöhet az a borsófőzelék. Még meleg! Csak az a vastag bőre ne éktelenkedne rajta! Nyelve önkéntelenül megérinti ínsebét. Fogja a tányért és kiül a folyosóra. Kölcsönkért kanál merül az ételbe. A fiatal orvos jó étvágyat kíván. - Doktor úr! Elnézést! Itt ez a lyuk a számban... nem megy bele a borsófőzelék? - A doktor azt hiszi hülyéskednek vele. - Akkor ne egye meg! - S ezzel otthagyja Kesztlőcit, aki igyekszik a másik oldalra tömni a zöld gömböcskéket.

Látogatók hangyabolya. Odakint sötétség. Józsi és Kesztlőci a vécé előterében cigarettáznak. - Frankó a traktorom.

- Kárpótlási földeken kavirnyázol...

- Ja, visszakaptam pár holdat. Dolog van, állatnak is sok. És akkor ez a két polip. De holnap már mehetek haza.

- És nyomatsz tovább. Mint az állat.

- Ja. Mit tehetnék?

- Azért egyre vigyázz. Én már nagyon benne vagyok ezekben az orvosi dolgokban. A prosztata. Veszélyben.

- Mi?

- A prosztata. Aki fönt ül a nyeregben, annak rázkódik. Aztán jön a gyulladás. Vagy ami még rosszabb, a túltengés. És akkor újra itt. Csak amott a másik szárnyban.

- Az urológián?

- Ott. Úgyhogy vigyázz. Puhán ülj. És keveset. Ne úgy mint az állat. Hé! Vérzik az orrod!

- A tiéd is, komám! - Józsi pizsamafölsőjének ujjával törölgeti orrát. Kesztlőci is. - Szólj már a fiatal orvosnak! Én már leégtem nála. Valamit tenni kell, mert még elvérzünk. - Kesztlőci hosszan nézi, ahogy Józsi a nővérszoba előtt elcsípi az orvost. - Látott már maga vérzést?! Ez nem vérzés! Szivárog! Érti? - Kesztlőci bebújik a vécébe. Józsi nyit rá. Vigyorog. Markában négy orrparitty. - Kettő neked, kettő nekem.

Mint két bohóc, ahogy kilépnek a porondra. Csak itt fehér az orr. Vagy inkább már rózsaszín. Ahogy szivárog. Kesztlőci végigballag a folyosón, egészen a rektoszkópiáig. Mintha mutatná. Műtéten van túl! Proctoll professzor jön szemben. Szendvicset majszol. - Na, alul már rendben, most fölül reparálják?

- Már megvolt tanár úr. Amalgámdarab az arcüregben...

- Az bizony fölmászik. A csillókon. Holnap már mehet is, mi?

- Megyek és jövök. Tinnitus. Még tíz nap infúzió.

- Hát, hogy mennyi baja van! Na, jó éjszakát. Majd nézzen be hozzám, ha fölkelhet... mindig szívesen beszélek magával...

Mire visszamegy, már horkolnak a társak. Az öreg Egerből úgy fűjtat, mint a gőzmozdony. Csak Józsi ül törökülésben az ágyán. - Idehívták az öreg fiát! Hogy jöjjön azonnal.

- Te Jóisten! Akkor ez nem nátha. Nagy gáz lehet. Szegény öreg.

- Aludjunk - sóhajtja Józsi és eldől, mint a kivágott fa. A kórterem egyetlen nagy, jól hang-szerelt horkolás.

Kesztölci dzsekiben és farmerban, ölében tányér. Falja az ebédet. Végez. Ágyát szépen megigazítja. - Srácok, akkor én elhúzok. Az esti vizitre itt vagyok! - Kezet fog mindenkivel. Kilép a folyosóra. Az öreg jön ki a vécéből. Kezet fognak. Kesztölci belebámul ebbe az össze-gyúrt arcba. Orra mellett, a bal arcüreg fölött. Apró kereszt.

Ambulancia. Kesztölci ötezrest nyújt a tanár felé. - Visszateszem az amalgámot! - nevet föl Üregi doktor. - Csak nem képzeled? Este jöjjön. Hétfőn találkozunk.

Este? Mire átvergődik Budára, már este van. Villamoson ül. Fehér hó esik. Mint fekete barlangszájak, ásítanak a régen elhagyott buszremiz hatalmas csarnokai. - Jegyeket, bérleteket kérem! - Kesztölci összerezzen. Az ellenőr a villamos másik végébe int. Már négyen állnak mellette.

- Tessék. - Nyújtja át a lyukasztott jegyét.

- Már egy hete nem érvényes. Tíz forinttal több az új.

Kesztölci pénztárcájában kotorász. - Tessék... apróban van egy tízesem.

- Leszáll velünk.

- De miért? Itt a tízes. Ennyivel emelkedett, nem?

Megállóban zakatol a villamos. Karonfogják, lesegítik. Nem nehéz. Kesztölci könnyű. Száll. - Beválthatta volna a jegyét. Így nem érvényes. - A fenyegető hangok szétpukkannak a sötétben.

- Kérem... nekem ötig be kell érnem...

- Kiszámítják a bírság összegét.

- Értsék meg... nekem tényleg oda kell érnem. Ötig!

- Látni ott egy ötezrest! Föl tudjuk váltani. - Kesztölci pénztárcájában több mint tíz ujj kapirgál; mint megannyi csirkeláb, sárgák és pikkelyesek.

- Kórházból jövök... a tanár úrnak akartam... de tényleg, ez az össz pénzem. És ha nem érem el... akkor két hónapig kell ebből... - Kesztölci körülnéz. Egyedül áll a megállóban. Képzelő-dik? Pénztárcájába néz. Üres. Még az apró is, mintha égbe szállt volna. Csupa csillag. Zsebé-be nyúl. Ott az ötezres. Cigarettyivá gyűrve. Mi ez? Fél megállónyira a központ. Már csak öt perc. Rohan. Közben olyan mozdulatokat koreografál, mint a gólratörő futballista. Odaér. Odabent nagy fényesség. A relaxák mögött mozgás. Dörömböl. Semmi. Járkál. Köp egyet. Káromkodik. Ajtó nyílik. Fiatal nő, retiküllel a karján. - Kézcsókom. Elnézést. Be szerettem volna jelentkezni... - A nő végignéz Kesztölcin. - Maga aztán tud időzíteni!

Odabent szétáradó meleg. A számológép hamar megtalálja. - Maga nem vallotta be, hogy jövedelme volt! - Villogó szemek. Kesztölci fejét rázza.

- Hogy nekem? Jövedelmem?

- Nem. Majd nekem! Három publikáció. Bruttó négyezer-háromszáz. Már ne haragudjon. Úgyhogy nem kap pénzt. Talán a jövő hónapban. Érti?

- De hát én...

- Vagy-vagy. Vagy a segély, vagy a munka. El kell dönteni!

Kesztölci kilép az ajtón. - Vagy-vagy. Kierkegaard. Értem.

Megindul át a téren. A jegyváltónál fölváltja ötezresét. Vissza indul. Belép a klinika kapuján. A portásfülkével szemben ott ül a ritkashajú és a velekorú. Nyakán kereszttel. A padon apró műanyag pohár.

- Még meleg. Tíz perced van a vizitig. Addig elszívhatsz egy blázt is. - Kesztölci elborítja a forróság. Rágyújt és issza a kávé. Komótosan.

- Köszí srácok... ezt meg nektek hoztam - nyögi és szatyorból dobozos söröket fog össze, ötöt.

- A konyak meg az ápolóké. A dokinak meg veszek egy...

- Nem hinném. - A ritkashajú Kesztölci néz. Amaz mint kosárlabdát, úgy hajítja a szemetesbe a pohárkát.

- Hogyhogy.

- Mert ki kell fizetni a műtétet. A TAJ-számmal nem stimmel valami. Nem vagy biztosítva, vagy mi...

Már csak a hátukat látni. Az alagsori félhomályban a fejük is lemerül. A három ember közül az egyik hevesen gesztikulál. Az egyetlen, aki él. És mégis. Csak az arca nem fáj.

Ármin, a Pipi

Három Eleven egy sírban.

Meg kell találnom mindenáron. Ha már a gyerekeit nem látta felnőni. De mutassam-e nekik apjuk és nagyszüleik sírját? Érdemes? Lassacskán húsz éve nem voltam itt. Hogyan is emlékezhetnék. Keserű család. Persze, a szomszédok. Mi lehet a kis Bénivel? Még egyszer. Kijöttünk a ravatalozóból, aztán jobbra, egészen a kerítésig. Vagy eggyel visszább? Nem találom. Jóska temetése. Emlékszem a szétdobált sírkövekre. De még az apámat sem találom! Tavaly még látták. Lila trikóban árulta a szotyolát a fradi meccsen.

Na, itt jönnek az ikrek! Barbi inkább a Jóska. Brigi meg rám hasonlít. Vagy mégse? Eleven mindkettő. Az biztos. Nem feküdtem én le senkivel, amíg a Jóskával éltem. Nem én. Istenem-re mondom. - Na, mi van gyerekek? Unjátok a banánt, mi? Akkor keressük együtt.

Annyi idős voltam, mint ti most. Tizenhét. Elevenéké volt a ház. Amolyan hosszú, parasztház-féle. Az utcafrontról befelé két lakás üresen állt. Az a rész vályogból épült, volt vagy hatvancentis fala. A főbérlok naponta öntözték mosogatólével, hogy minél hamarabb összedőljön. Szegény Eleven bácsi! A tanácstól minden héten kijöttek, hogy mi ez az egész. És a főbérloknak adtak igazat. Meg hogy Eleven bácsi gondoskodjon róluk. Ha ledőlt a kémény, Eleven bácsinak kellett fölmenni a padlásra és újra rakni. A lakók meg csak röhögtek a markukba! - Méghogy én vegyek nekik lakást? - Eleven bácsi mindenkit elküldött a fenébe. Még a tanácsot is. És soha semmi baja nem lett ebből. Egyszer átjött a híres sztahanovista özvegye. Hogy mi a sztahanovista? Hát, tudjátok, az ötvenes években ezek a melósok voltak a díszpintyek. Túteljesítettek minden százalékot. A jelszó: a csillagos ég! Na, ez a férfi is ilyen volt. Kétszáz, de volt amikor háromszáz százalékot teljesített. Aztán ötvenhatban kistruccolt Svájcba. Ott halt meg. Eleven bácsi nagynénjétől elvették a szép Templom utcai házáat. Abba költöztették a sztahanovistát, meg a feleségét. Gyerekük nem volt. Hatvanháromban meg visszaadták. Volna! De ki kellett fizetni, amennyit ráköltött az állam. Hát az meg pont annyi volt, mint a villa értéke! Úgyhogy Eleven bácsi nagynénje fogta és eladta az egészset. És akkor átjött az özvegy, hogy ugyan tataroztassa ki az egész házat Eleven bácsi. Az öreg kis türelmet kért és elkötötte a kutyát. Nagy testű kuvasz volt, haragos, még az én kezemet is elkapta, ha rosszul nyúltam felé. Szaladt az özvegy, hogy a lába sem érte a földet! - Az anyád ne sirasson! - kiabálta Eleven bácsi. - Még ide mered tolni a mocskos kommunista pofádat?

És ebből sem lett semmi. Mindent megúszott. Mindent?

Elevenéknek volt egy fiuk. A Jóska. A ti apátok. Tetszett nekem. Pedig olyan ódivatú volt! Apja nadrágját hordta, pedig akkortájt a csónadrág volt a divat. Az ingei meg! Mikor levetkőzött rázott az egész teste. Csakúgy szikrázott a trikója, amikor áthúzta a fején. A haját meg hátrafésülte, mint az örege. Akkor még nem is sejtettem, hogy iszik, mint a kefekötő. Velem mindig kedves volt, szesz szagát nem éreztem rajta. Lehet, hogy gyógyszert is bekapott mellé? Bort is ivott. Rövidet öntött a sörbe. Képzeltetitek.

Jóska kiment a piacra. Ármint, a Pipit mindenki ismerte. Bal karja hiányzott, meg a fél tüdeje is, a szíve körül. Csak Jóska nem tudta, ki ez az ember. Pipi odaugrott elé. - Te! András! Emlékszel? Te löktél le a kocsiról! Te szemét! - azzal elkezdte forgatni a csonkot, jobbójában kés villant. - Megdöglesz, az anyád úristenit!

Jóska erős férfi volt. Megfogta Pipi csuklóját és kicsavarta kezéből a kést. Ballal meg behúzott neki, hogy azonnal elterült a savanyúkáposztás dézsák között. Az árusok riadtan

kiáltották, hogy ne üsse, bolond szegény, nem kell vele törődni! Jóska ott is hagyta. Pipi meg fölászálódott és mintha mi sem történt volna, dajdajozva énekelni kezdett valami frontnótát, mert karját a Donnál vesztette el.

Én az üres, romos vályogház melletti téglából épült lakásban laktam Annával, a nagynénivel. Anyám húga volt. De, hogy ki volt az anyám, azt sohasem árulta el. Lehet, hogy ő maga. Mit tudom én. Később mesélték, hányszor látták őt Pipivel hosszan beszélgetni. Veszekedtek is. Mint férj és feleség. Pletyka. De mégis!

Nem volt az lakás. Csak egyetlen szoba. Külön villanyórával. Eleven bácsi választotta le ezt a szobát ötvenhat után. Itt voltunk főbérlok Annával. Jól megvoltunk. Gimibe is jártam már, harmadikba, amikor egyszer csak megjelent a házban Pipi. Eleven bácsival tárgyalt. Hogy ő segít lebontani a vályogrészt. Le a cserepeket, aztán térdmagasságig lebontják az egészet. Ott aztán megterem majd a paradicsom, csibét is ültethetnek, de a nyúl is megél, disznó csak azért nem jöhetett szóba, mert Keserűék finnyás orra elvitte volna őket a tanácshoz, egy följelentés erejéig. Belecsaptak egymás tenyerébe. Csak ott lakhasson, amíg tart a bontás. A sufniban. Volt ott üst, meg nagylavór, a deszkapadlón meg gumimatrac.

Nyár volt, ilyen helyen Pipi már évek óta nem lakott. Csakhogy én is ott fürödtem egy héten egyszer, akkor viszont tetőtől talpig. Addig kiküldöm Pipit - gondoltam. Csak nehogy leskelődjön. Nem tette. De folyton rámnyitott. Én meg sikoltoztam. Ő csak bámult. Szép mellem volt már. Ahogy a lavór fölé hajoltam, a bimbók beleérték a vízbe. - Menjen már ki! Mit képzelsz? - ráripakodtam, de ő csak nevetgélt foghíjas szájával. Undorító volt. Keserű Béni, a szomszédék kislánya is a nyakamon lógott egész nap. Két évvel volt fiatalabb, de fejletlen szegényke. És mindig meg akart csókolni. Lábujihegyre állt, hogy följérjen a számig. Én meg ellöktem magamtól valahányszor. Meg a nyakamat szerette simogatni. Gömbölyű, sima nyakam volt. Néztam a sliccét. Egyre jobban domborodott, ahogy az a hideg kis keze föl-alá rohangált a nyakamon. Simogassa csak! Mit bántam én. De Jóska felé tettem a szépet. Pipi meg minden nap elmesélt valami háborús sztorit Béninek. Az meg szájtátva hallgatta. Ahogy futottak hazafelé a frontról. Stomm Marcell. Az igen! Az altábornagy. Ő legalább megadta magát. Vége volt a gyilkolásnak. De vitéz Jány Gusztáv! A vezérezredes. Ő aztán nem vacakolt. Mindenki fölkoncoltatik! Pipi meglépett. És hazaért, Budapestre. Fél karral. Aztán tüdőrák. Mégis, percenként rágyújtott valamilyen mezítlábasra. Kossuth. Meg Munkás. Köhögött is rendesen. Láttam, amikor vért köpött.

És elkezdődött a bontás. Nekiálltak, mind a férfiak. Eleven bácsi, Jóska és Pipi. Szórták a cserepeket lefelé. Pipi tetőgerincen. Csúszdát fabrikáltak, azon zuhogott le a ménkü sok cserép. A vályoggal nem bírtak. Olyan masszív volt, mint a beton. A szemközti grundra hordták a törmeléket. A nagy tábla alá, melyen ez állt: Szemetet lerakni szigorúan tilos! Ezt is megúszták. Mert nem volt szemtanú. Sötétben settenkedtek, mint a tolvajok. Pipi meg a sufniban tért nyugovóra nap mint nap. Egyik éjjel aztán kiáltása fölverte az összes alvót.

- Segítség! Hát mit akartok? Gyilkosok! Segítség!

Eleven bácsi volt a leggyorsabb. Kezébe zseblámpa. Meg kutyakorbács. Állítólag ezzel verte Jóska, amikor gyerek volt. Rojtos volt a vége.

- Mi az Úristen van itt? Ármin! Mit ordít mint a fába szorult féreg?

- Meg akartak ölni! Már kiszaladtak!

- De kik?

- Tudom én? Két huligán.

- Nagy marha maga, Ármin. Tudja-e? Biztosan meglopta őket.

- Én-e? Az anyám sírjára...

- Ha volt magának anyja!

- Na de Eleven bá, hát hogy mondhat ilyet?

- És hol nyugszik a maga anyja?

- Azt nem tudom.

- Látja. Sírja sincs. Ezért ne esküdjön. És most tegyük el magunkat holnapra. - Azzal Eleven bácsi halványzöld hálóingében visszasétált a házba. Anna is behúzta az ablakot, én meg az ágyban félig fölkönyökölve Jósikára gondoltam. Nagy volt a korkülönbség. Jövőre meg érettségi. Mit akarok én?

Fogyott a ház. Csak a falak meredtek az égre. Pipi ötlete az volt, hogy úgy, ahogy van, döntsék be a falakat. És akkor egy kis domb lesz ott, amit majd lekerítenek és megindulhat a gazdálkodás. Ebben maradtak. Nekiveselkedve nyomták a falat, ütötték, előkerült samu is, a több mint tizenöt kilós kalapács. Azzal se ment. Csak töredezett a vályog. Láncok kerültek a falra. Húzták bentről, mint az igáslovak. Nekifeszültek. Még Keserűék is átjöttek. És bedőlt. A por betakarta az eget is. Pipi vörösre fulladt. De rágyújtott csakazértis. Eleven bácsi haját fehéren ülte a por. Cseréphalom a sarokban. Mestergerendák. Cseréplécek. Ami még használható volt. Abból épült rá egy évre olyan verandaszerű. Erős falakból, tetővel. Benne vécé. Hogy a tél, ha jön, ne kelljen éjjel kibotorkálni az udvari pottyantóba. Nekünk persze nem volt benti vécénk. Mi kijártunk továbbra is.

A téglalap alakú Eleventelek végét kétméteres fal zárta. Valamikor, a háború előtt egyben volt ez az egész mindenség, a kert kifutott egészen a főútig, de aztán államosították és maradt a fele. Nagy volt a mozgolódás odaát. Bontják a házat! Ezt sustorogták mindenütt. A boltban, a zöldségesnél, a hírlapárusnál. Gombócné volt a pletykák fészke, innen röptek a hírek mindenfelé. Volt egy fia, nagy, melák ember, nem tudtam soha, hogy hány éves, arcra kortalan volt, haja sörtésre nyírva. Képe vörös. Fogai itt-ott nőttek, de leginkább sehol. Béna volt. Húzta a lábát maga után. Bal karja kifordulva. Könyöke örökké sebes. Félünk tőle, pedig ő aztán nem bántott senkit. Amolyan falu bolondja volt, pedig értelmes gyerek, tudott az mindent, a rádiót hallgatta egész nap. Tévére nem futotta Gombócnénak. Súlylóból élt. Átjárt a nagyságához, WIM-et szórt a padlóra és vizesnyolcasokat rajzolt öntözőkannából. Majd nekiállt súlyolni. Térde zsömlenagyságúra duzzadt. De nem bánta. Kellett a pénz, mert Lacika, a melák csak azt nem ette meg, amit nem raktak elé.

És tényleg. A tanács életveszélyessé nyilvánította az egész házat, ahogy azt tette Elevenéknél is. Szabóékat régről ismertem. Mert összejártunk az Imivel. Egyidősek voltunk. Meg a Kehes lányok. És az öccsük. Egyszer voltam náluk és soha többé. A kisfiú ketrecben. Maga alá piszkolt. Bambán vigyorgott rám. Fújt, mint a macska. A büztől hányingerem lett. Nem. Nem volt kisfiú! Idősebb volt mint én. Súlyos beteg. Valami születési rendellenesség. Aztán úgy maradt. Alig fejlődött valamicskét. Ha néha kimozdultak az utcára, a tarkóját fogták, úgy támolyogtak végig. A fiú olyan képet vágott, hogy nincs az a színész, aki utána csinálta volna. Laktak még ott. Két család. Azokat nem ismertem. Bontották fejük fölül a házat. Eleven bácsi izgalomba jött. Az én házam! Mondogatta. Elvették a komcsik. Most az enyém lesz. A telek legalább. De kellhet a cserép is. Meg a gerenda. Hokedlit tett a betonkerítés tövébe. Átnézett valahányszor, ha mozgást észlelt. De semmi. Eltart ez még jóideig!

Éktelen rikácsolás! Csak én voltam otthon, át is néztem nyomban. Szabó néni vágta a csirkéket. Minden nyakra egy nyisszantás jutott, aztán hagyta is őket, hadd futkározzanak.

Volt amelyik ki sem vérzett. Combtőnél és az ágyékomban furcsa bizsergést éreztem. Sajnál-
tam az állatokat nagyon. Ugyanakkor élveztem is. Belehasítani az élő húsba! Meg is kértem
Eleven nénit, tanítson meg csirkét vágni. - Magának olyan könnyen megy! - kérleltem. Pedig
tudtam, aznap kacsát fog vágni.

- Csak gondolod lányom. Majdnem emiatt váltam el az uramtól. Mert én az istennek se
akartam. Ő meg kötötte az ebet a karóhoz. Asszonyinak ez is dolga! Punktum! Úgyhogy meg-
tanultam. Ma már nem kavarog a gyomrom. Negyven éve csinálom. De te, kislányom?
Minek? Van mirelit...

- Lassan férjhez megyek... és ha ő is?

- Az más. De hol van az még?

- Talán nem is olyan messze - hunyorogtam. Eleven néni hosszan nézett. Egy lány aki még le
sem érettségizett... De már hozta is a kacsát a lábánál fogva, csőrét húzta a porban.

- Miért így viszi?

- Hát hogyan vinném? A szárnya törhet, hónom alól meg kiugrana. Így praktikus. Meg jobban
is kivérzik. Na. De ezt nem úgy vágom ám, mint a csirkét. Nem itt, elől - végighúzta ujját a
nyakán -, hanem hátul. - Most meg a tarkóján húzta végig a tenyere élét. - Leszorítom a csőrét
a bögyére és kicsit megtépkedem a tollát. Hogy jobban vigyen a kés. Egy baj van. A csirke
lehunyja a szemét. Emez csak néz, néz, míg végleg el nem alszik. Alig bírok odanézni.

Így is lett. Összereztem. Hogyan fogom én ezt csinálni? Van annyi erőm? Jóskáért
mindent. Ha kell hát ölk.

Augusztust tapostuk már. Kész volt a domb. Ha valaki nézi, hát meg nem mondja, hogy ház
állt itt egykoron. Eleven néni vett kakast és nyolc tyúkot, Eleven bácsi meg eszkábált ólat.
Volt abban keresztrúd, azon ültek az állatok sötétedés után. Pipi még mindig ott lakott, most
az volt az indok, hogy a szomszéd ház bontásából lopkodnak majd cserepet és mindent, ami
még használható. A tanács emberei már levonultak, a ház üres volt, ajtók, ablakok kiszedve. A
ház alatt pince. Itt iddógáltak Imiék a haverokkal. Még a villanyt is bevezették, házidiszkó
működött; a zajt lefelé nyomta az irdatlanul vastag boltív. Erre várt Eleven bácsi. Átlesett a
kerítésen. - Na, Ármin, lódu landusz! - Azzal segített Pipinek, hogy másszon a falon. - Ado-
gassa! - És Pipi a fél karjával többet emelt, mint akinek megvolt mind a kettő. Egész Tüzép-
telep volt már az Eleven udvar. Nem is kellett volna ennyi anyag. De Eleven bácsi mindig azt
hajtogatta, hogy jó lesz majd valamikor. Kitörhet egy háború is! És óvott minket. - Hát mit
gondoltok ti? Miért kötelező az orosz? Mert egyszer mi is oroszok leszünk. Magyar Szovjet
Szocialista Köztársaság. Ez lesz a nevünk. És akkor mehetünk a francba. Ármin, hát maga
ezért harcolt Voronyezsnél? - Pipi persze nem válaszolt. Eleven bácsi is tudott volna mesélni.
Negyvenkilencben jött haza Szibériából. De nem. Nem mesélt. Nem dicsekedett, mint Pipi. Ő
csak vissza akarta kapni, ami az övé.

A hét végén egyedül voltam. A nagylavórban álltam anyaszült meztelen. A sufniajtót be sem
csuktam. Minek? Ki nézett volna rám abban az irgalmatlan melegben? Mindenki a strandon
volt, még Keserűék is a Bénivel, Eleven bácsiék magukkal vitték Annámat, úgyhogy magam
voltam gondjaimmal. Na, nem az izgatott, hogy jövőre átmegyek-e az érettségim, vagy ilyesmi.
Nem érdekelt. Majdcsak lesz valahogy. Hanem a bokám. A csontom lócsont. Nem érvényesült
a vádlim eléggé. Néztam magam a félig megvakult tükörben. Eleven néninek, aki fölül volt
már hatvanon, még mindig szebb lába volt, mint nekem. Ilyen vékony bokát még életemben
nem láttam. Azt mondják, úriasszony volt a múltban. Csak elvették mindenüket. Eleven bácsi
meg hivatásos katonatiszt volt, alezredes, vagy mifene. De be nem állt volna semmi pénzért a

„demokratikus” hadseregbe! Inkább optikus lett a Gamma Műveknél. Hát ilyenek voltak. De az én lábam! Mitől ilyen vastag? Számít ez egyáltalán? Csak Jóskának tesszen. És ha nem? Mosakodtam tovább. Még szerencse, hogy a fenekem szép volt és gömbölyded. Az arcom? Nem túl szép. Helyes. Amolyan átlagos. Na, Jóska sem volt szép ember, de engem ez egyáltalán nem zavart. És belépett az ajtón. Hát ki a csoda? A Jóska! És nézett azzal a nagy zöld szemével. Önkéntelenül kaptam magam elé a törülközőt. De nem takart az semmit. Amit kellett volna. Jóska meg mosolygott.

- Elfordulok, ha akarja...

- Igen... Egy pillanat! Azt hittem, maga is a strandon...

- Fene megy oda. Néplavórba! Bocsánat... - azzal elfordult. Én meg olyan gyorsan törülköztem, ahogyan még soha.

- Megfordulhat!

Megfordult. És ahogy rám nézett! Remegtem, mint a kocsonya. Megölelt. Én még ilyet azelőtt soha nem éreztem. Bizsergett még a fültövem is. Megcsókolt. Hagytam. Aztán a keze végigfutott az egész testemen. Még ott, helyben, a sufni porában lefektetett. Nem fájt nekem semmim. Pedig szűz voltam, istenemre. És kezdhettem a fürdést előről. Nem! Nem a vér miatt! Nem véreztem én egy percig sem! Poros lettem és zilált. Azért.

Szeptemberben már nem jött meg a menzeszem. Karácsonytájt mertem csak szólani. Hogy most már nincs visszaút, Jóska halálsápadt lett.

- El kell vetetni! Kifizetem, ne is törődjél vele.

- Na, már tegez is? Hát nem! Nem vetetem el. Megszülöm én magának! - Nem tudom, miért mondtam. Úgy véltem én akkor, hogy a férfit, akit szeretek, azt megjutalmazom. Gyereket szülök neki. Ajándék. A szép együttlét gyümölcse. Jóska hallani sem akart róla. Én meg tovább mentem. Vegyen el feleségül. Legitimáljuk a porontyot! Elevenék és Anna mit sem sejtettek az egészből. Pipi még mindig a sufniiban lakott, begyújtott az üst alá s átvészelt a telet.

Kitavaszkodott, Jóska a kertben bogarászott, én azt sem tudtam, hogy le van százalékolva a mája végett. Én meg indultam, hogy levágjam életem első csirkéjét. Fölhúztam a legrövidebb ruhám. A hasamat behúztam, mert már kerekedett rendesen. Magassarkú cipőt húztam. Fentem a kést. Zománcos kislábast kerestem. Aztán ki az udvarra. Jóska rám sem nézett. A csirke összekötözött lábbal feküdt a fűben. Hófehér volt. Fogtam a lábát és fölemeltem. Csapkodott a szerencsétlen. Vittem hátra, a kúthoz. Jóska meglátott az biztos. De nem. Nem nézett rám. Gondoltam úgy helyezkedem, hogy lehajolok, fenékkal felé. Lábam közé kaptam a csirkét, nyakát hátrahajtottam, letépkedtem a tollát és két húzással elvágtam. De semmi bizsergés. Hosszasan úgy maradtam, lehajolva. Láta-e Jóska? Már nem tudom meg soha. Azt láttam csak, hogy a sarokban, a ribizlibokrok mögül les a Bénike. Lessen csak. Asszony lettem végképp. Éreztem a zsigereimben. Már csak a jegygyűrű hiányzott az ujjamról...

Anna hallani sem akart róla. Hogy én meg a Jóska! Hát azt már nem. Édes lányom, hát a gyereke lehetnél! Meg ilyesmi. Én meg csak mondtam a magamét. Hát gyereket várok tőle! Az mindegy, mondta. Mért volna mindegy? Apa nélkül nőjön föl? Eleven bácsiék nem tudtak semmit. Jóska hallgatott mint a sír. És hát az engedély. Kiskorú akart itt házasságra lépni! Anna aztán alá nem írt semmit. Vasárnap megint a sufniiban voltam és mosakodtam. Ráment Pipi. - Mit képzelsz? Hát magának semmi se szent? - de hiába kiabáltam. Ne szégyelld magad előttem. Így mondta. Hát ki ő, hogy bámuljon? Az apád. Az vagyok. Én vagyok a te édesapád.

Megállt bennem az ütő. Méghogy Pipi az apám. Csuklani kezdtem a nevetéstől. Eszembe se jutott, hogy meztelen állok a nagylavórban. Csak nevettem. - Majd én aláírom, aztán mehetsz Isten hírével. Jó lesz? Csak ez a Jóska nem fog belemenni. Az már biztos. - Pipi cigarettára gyújtott. Köhögött a hányingerig.

- Anna mért nem mondta, hogy maga az apám?

- Mert szégyell. Mert nyomorék vagyok. Meg félcédulás. Mit gondolsz, miért pont idejöttem meghúzni magam? Há?

- És maga? Maga miért nem szólt eddig? Mire várt tizennyolc évig? És ki az igazi anyám?

- Meghalt. Mikor születél. Én meg nem nevelhettelek. Börtönben is ültem. Sikkasztás. Erőszak. Verekedés. Ezzel a fél karommal!

- Maga nem normális!

- Nem hát! Ki normális? Mi? Egyet mondjál. Talán te? Aki még le sem érettségizett és fölcsináltatja magát? Nem lehetett várni? Vagy az Eleven Jóska normális? A nagynénéd? Felelj!

Nem tudtam mit mondjak. Csak álltam és fáztam, nem éreztem semmit. Még a gyereket sem a hasamban. Mint akit letaglóztak. De mégis. Férfihez mehetek. Ha a Jóska is úgy akarja. Eleven bácsiék meg majd csak belenyugosznak. Utána mondjuk meg nekik. Amikor már nincs visszaút. És ha elfogadnak, akár mehetünk templomba is!

Jóska hallani sem akart az egészről. Beteg, azt mondta. Nem él ő már sokáig. Megállj, megmondom a szüleidnek - fenyegettem. Csak nyugodtan. Szóljál csak bátran. Ezt válaszolta. Nem érdekelte őt sem Isten sem ember. Talán a szülés után. Talán.

A szomszéd telek már csupasz volt, egyenlő a földdel. Nemcsak Eleven bácsi hordta az anyagot. Aki élt és mozgott a környéken, mindenki. Tán még a rendőr is, aki szemben lakott a főút másik oldalán. De Eleven bácsi porszemet sem akart otthagyni. Május elsején fölállt a hokedlire és átlesett. - Tiszta a levegő, Ármin. Most én mászkok. - Azzal át is kelt a falon. Aztán cseréltek. Maradt még néhány szál egészséges padló. Ki akarta cserélni a nagyszobában. Mert az oroszok ott hugyoztatták a lovaikat negyvenötben. Ha rálépett valaki, mintha a föld akarná lenyelni. Eleven bácsi és a felesége magázódtak. Amolyan úri szokás. Ha más nem, hát ez maradt meg a múltból.

- Apus, kész az ebéd. Kérem, jöjjön már le a létráról.

- Maga csak ne féltsen. Még van vagy három padló. Csak nem hagyom ebek harmincadjára? - Az ég hirtelen besötétült. A levegő olyan párássá lett, mint az őserdőben. Eleven bácsi csak nem szállt le. Aztán gyomrához kapott és leesett a létráról.

- Apus! Mi baja? Mi?

- A gyomrom. Ez az átkozott sav!

- Mondtam én magának! Nem kell mindent megszerezni! Meg nem is a miénk...

- Hogyhogy nem a miénk? Egy frászt! Tőlem vették el! Most csak visszaveszem, ami az enyém - nyögte a földön fekvő Eleven bácsi. - Érti?

- Apus, apus! Eljön az idő, amikor majd visszaadják...

- Ezek? Ezek soha! Abban nyugodt lehet.

Már Pipi is ott térdelt fölötte. Eleven néni kiabált. - Orvost! Ármin, hívjon orvost! - Eleven bácsi csak a fejét rázta. - Nem kell orvos! Sintérek. Sintérek mind!

Infarktus volt az, nem gyomorsav. Két hét múlva temettük. Még aznap, május 15-én megszülettek benneteket. Ki gondolta volna, hogy ikrek lesztek? Az orvos mindig csak egy gyerekről beszélt. Persze, akkoriban még nem volt olyan fejlett az orvostudomány. Ultrahang, meg minden. Jóska meg se nézett benneteket. Itthon aztán átnézett, amíg Anuna a boltban volt. Aztán ő is meghalt. Májcsirrózisz. Igazat beszélt. Hogy nem él már sokáig. Na, akkor pakoltam össze én is. Albérletbe. Pipi hiába könyörgött, hogy ő is jöhessen. Buszmegállóban aludt. Meg a Duna-parton, a révnél. Nem láttam őt soha többé. Aztán meghalt Eleven néni is. Anuna üzent meg. Az ő haláláról Pipi értesített. Megadtam neki a címem, de csak azzal, hogy ne merészeljen még a közelben sem fölbukkanni! Én csak Jóska temetésén voltam. Utoljára. Nem bírta a gyomrom. Ezt a sok halottat. Sírba szállt velük a gyerekkorom. Jóskával az asszonyiságom is.

És ha nem hal meg? Mi lett volna? Nyomorult varrónő lennék ma is. Bizony gyerekek. Nem lenne butik. Meg nyugati autó. Lecsúszott volna a torkán. Na! Keressük tovább. Ha már. Ilyen messzire eljöttünk, csak találunk valamit.

Bár elsőáldoztam, azt mégse mesélje senki, hogy higgyem a test föltámadását. Mert akkor csak találkoztam volna Elevenékkal! De ha meghaltak mind, hová a jóégbe szivárogtak? Mert itt nincsenek, az is biztos... Mit mondasz, Barbikám? Mit találtál? Nem hiszek a szememnek. *Kanalas Anna*, élt 78 évet. És mi ez alatta? *Mocsolád Ármin*, élt 66-ot. Zárójelben: A PIPI. Akkor én nem is vagyok Kanalas? Hát ki vagyok én? Mocsolád? És honnan ez a szép sírkő? Még az Anuna csináltatta? De ki íratta rá, hogy Mocsolád? Meg Pipi? Jézusom. Ezt csak Ármin tudja megmondani. Pipi, az apám. Ha majd találkozunk.

Peti és Pötyi

Kisfiú vagyok.

Fölriadok az éjszakában. Hideg falakon szorongó csönd. Én meg a paplan alatt. Csuumvizes a tarkóm. Apuék moziban. Ilyenkor rettegek. Hogy valaki belép. Ki sem nézek rejtekemből. Halvány fény gyulladt a nagyszobában. Istenem, segíts! Csatakos félelem a pizsamámon.

Csak hazajönnék! Már rég vége van a filmnek. Talán sétálnak utána. Savanyú szagok rágták a sötétet. Kilesek oldalt. Semmi fény. Csak az olajkályha máriaüvege villogott, mint habzsolva szívott cigaretta. Aludni! Elaludni végleg. De nem. Jönnek a szörnyek. Csontvázak vicsorognak és nevetnek felém. Pedig Benhúr vagyok. Herceg. De kardom rozsdás.

Kattan a zár. Apuék jönnek! - Na, fiatalúr?

- Csókolom...

- Aludj. Holnap korán kelünk, tudod.

- Korán?

- Fél ötkor. Te is segítesz.

Én is. De mit? Apu kikapcsolta a kályhát. Lassan száradt a pizsama. Majd kiderül! Aludni kéne már! Álmodni róluk. Három barát. Donkihóte, Peti és Pötyi. Akik meghallgatnak. Akik előtt nem szégyen a sírás. Hajnali négyre hó fújta be az udvart. Kétszáz wattos izzó reszketett drótján. Az előszobában koccintottak. Mosom az arcomat a lavórban. Pálinkaszag röpdösött és megült minden textílián. Nagydarab ember kést fen. Mindenki csak Böller úrnak szólította. Nem tudom a keresztnévét. Mi a csuda készülődik? Anyu föltette a kávé. A jókedv szinte röhögős. Mínusz tíz volt legalább. De lapátnyi férfikezek mind melegek voltak. Anyué is. Az enyém meg fagyos. Nemcsak a hideg miatt. Valami jeges dermedés köti csomóját ereimre. A hajnal miatt? Nem. Mindig ilyen. Most meg valami készülődik. Az emberek már kint topogtak a hóban.

Peti inkább szőke volt, mint rózsaszín. Pötyi meg éktelen fekete foltokkal ékes. Ott laktak szemközt a házzal, az udvar legsötétebb sarkában. Nyáron buja bozót lepte, a tűzfalon vadszőlő. Most csupasz volt és csöndes, akár az elhanyagolt sír. Peti mosolyog. Eszembe jut, mikor a szotyolát kiköptem és bal orrlukába csapódott, mint egy lövedék. Ő meg kifújta nyomban! Na, akkor mosolygott. Azóta sem. Most meg? Cibálni kezdték kifelé. Volt vagy százhusz kiló. Mit csinálnak? Meg vannak örülve? Mért húzzák Peti fülét? Ordít. Hát nem látják? Nem akarja ezt a korareggeli birkózást. Csak rángatják. Négy markos ember. Négy lábra nyolc kéz csavarodik. Peti az oldalára zuhan! Az a nagydarab ember meg, a Böller úr nyakába szúr! Ne! Mit csinálnak? Petikém!

- Vidd a farkához a gyereket - Apu zihálja, Anyu meg kézen fog.

- Húzd meg a malac farkát!

- Anyu... - szipogok, csípi az arcom. Nemcsak a könny. Meg a hideg. A szégyen is. Benhúr elbőgi magát. Ki hallott már ilyet? És nem meri meghúzni a malac farkát. Peti, ne haragudj. Én meghúzom. Hadd lássák. Hogy nem vagyok gyáva. De esküszöm, nem fogok enni belőled!

Még mindig fogták a lábát. Alig rugdal. A szomszédasszony a löködő vért kavarta a nagy, kék vaslábasban. Peti kunkori farka a kezemben. Nagyot rántok rajta. Narancs, alma, arannyal festett dió gurult a hóra. Hátralépek. Ez nem lehet. Hát nem gyűlöl a Peti? Ajándékot küld a túlvilágról? Petikém, Istenem, Petikém!

- Na, kisfiam? Mit szólsz? - Apu nevetett, bajsza ősz szálakat imitált a dér. Mit szóljak? Fölkapkodom a hóról, ami az enyém. Majd a karácsonyfa alatt lesz. És emlékezni fogok. Hogy meghalt Peti. Aki most is mosolyog. Látom a száját, ahogy lábujjhegyre állok.

Hát nincs vége?

Pötyi él még. Pötyi az ólban. Négykézláb másztak utána. Pötyi, érzed, hogy Peti meghalt? Ugye érzed? Mehetnél át a falon. Hová bújhatnál? Sehova. Az ól mellett volt a sufniajtó. Meg a csöppnyi épület a szomszédos telekből harapott ki vagy három négyzetméter. Az én vastag hajam is súrolta a plafonját. Ide bújhatna Pötyi? És akkor mi van? Azonnal visszahoznák. Rendes népek laknak erre felé. Nem nyúltak a máséhoz. Tudták, milyen nehéz a kenyér. Donkihóte nagyobb házban lakott, valami gazdag svábok, vagy mifénék, én csak azt tudom, hogy a legjobb barátom. És a Pötyi. Aki él még. Botokat, partvisnyelet dugtak utána. Dugjátok csak! Úgysem jön ki! Pötyikém, menekülj!

Apu miért öleli úgy az Anyut? Nem látom, sírnak-e vagy nevetnek. Csak kapaszkodtak egymásba, mint nemrég Peti és Pötyi.

Pötyit kivonszolták az udvarra. Vérszag vadította. Meghempergették a hóban. - Jól vágja - szólt a szomszédasszony anyámnak. - Alig ordít. - Alig. Nem is hallom. Pedig a sapkám fülét még tavaly összekötöttem a fejem búbján. Apu közelített. Nem! Nem húzom meg a Pötyi farkát. Nem kell narancs, se aranyos dió. Mit akarhat? Apu mosolygott. Arca piros. Hosszú kézfejen már vastagon tekergő erek.

- Itassanak vele egy kicsit! Olyan nyápic egy gyerek - nevetett nagyot a szomszédasszony és vértől izsamós kezét a széles hasára tapadó fehér, de már mocskos kötényébe törölte.

- Komolyan mondja? Nem fertőz ez a vér? - Apu láthatólag gondolkodóba esett. Anyu csak széttárta a kezét.

- Hát volt az állatorvos, nem?

- Miskárolt is... persze. Semmi bajuk. Csakhát...

- Akkor meg? Igyon csak belőle. Meglátják, megerősödik.

Igyak, de miből? Meg ez a miskárolás. Emlékszem. Peti a hátán fekszik súlyos deszkalapon, lába oldalt kifeszítve. Az orvos meg belevág. Pedig azt nem is hívták Böllér úrnak. Tóth volt a neve, ha jól emlékszem.

- Na, fiam! Most legyél hős. Mutasd meg! Igyál a vérből!

- A vérből? - A gőzölgő sötétvörös masszára nézek. Beleigyak? Minden amit érzek még magamból, belereszket.

- Hogyan győződ le így Messalát? Benhúr legyőzi a rómaid. Te meg édes fiam még Donkihótét sem tudod a földhöz csapni! - Körben jót derültek az emberek. Én már nem gondolok semmire. Fölemelem a nehéz öntöttvas lábast. Belekortyolok. Sós, nyers, nyúlós. Nyeldeklek. Pötyi friss vére már vastagon ölelte Peti régen kocsonyásra hült vérét. Megtörölöm a számat. Benhúr vagyok. Herceg. Csak legalább ne a barátaim vérét kellene innom! Apu hátba vág. Anyu megölel. Böllér úr széles arcán piros mosolygás. Hányingerem van. Nem szabad. Le kell

győzőnöm Messalát. Ha ez az ára, hát legyen! A csukamájolaj is lecsúszott valahogy. Meg a nyers tojás. Mind, mintha vért nyeltem volna.

Késő estig dolgoztak az emberek. Lassan kialudt a tűz az üst alatt. Nagy, vörös húsok a speizban. Kolbászok lógtak, mint farúdon átvetett halott kígyók. Vacsorára vajás kenyeret kérek! Apu a kés hegyével négyzethálót karcolt a vajra. Nem kívánok most egyebet. Biztos a vértől. Gondolják. De nem. Megmondtam, hogy nem eszem belőlük.

Egy hét sem telik el és begyullad a mandulám. Nincs az a tél, hogy megúszom. Ki kéne dobálni. Minek az? Rettegek az esztékától. És most itt ülök, fehérköpenyes lány szorítja el a karomat valami hengeres, fekete gumival. Lüktet a kezem! Jaj! Vegyék le rólam mert félek! A szúrást nem is érzem. Csakhogy odapillantok és látom, hogy Peti és Pötyi vére lassan szivárog a kémcsőbe. - Hát ezért kellett meginnom a vért, hogy most elvegyék?

- Milyen vért? - A nővér arca fehérebb lett, mint a csempe.

- Disznót vágtunk az urammal... aztán azt mondták, jót tesz a gyerekeknek, úgyis olyan kis nyipszli.

- De asszonyom! Hát hogy képzelték ezt? Szólok a főorvos úrnak!

- Ugyan már... - Anyu zöld papírt húz elő a retiküljéből. Tíz forint! A nővér zsebébe gyömöszöli... nem is értem. Csak az utcán ocsúdok. Donkihóte maradt csak nekem. Másfél évvel volt fiatalabb nálam, de már nem volt kisfiú. Gyereket meg csak nem öl az a Böllér nevű úr.

Tetovált bicikli

Bakos Zolinak

Megtermett tyúkok lógtak széttárt szárnnyal, kotyogva; volt, amelyik jó ösztönnel fölemelte fejét, hogy a vér csak bögyéig toluljon. Vastag bokák csúszkáltak az iszamós kövön. Piacér. Kofazsivaj.

A tánti már leszállt a bicikliről és a falhoz támasztotta. Alig bírta rákattintani a hatalmas lakatot a hátsó kerék összefutó küllőire. A kiskacsáknak kellett a kukoricadara. Vagy tíz kiló. A tánti keze többől szakadt. Letette, ráült. Asszonykaraván a szombat délelőtt porszúrte fény-szálkái közt. Görögdinnyék fakó halomban. Mintha Pol Pot rakott volna gúlát, halványzöld, aszott koponyákból. A tánti pihegett. Lassan lekuporodott a degeszre tömött zsákra. Az őszi búcsúkor épp itt, ezen a kiöblösödő téren forog a ringlispil. Ha jönnek a búcsúsok. Mert már nem éri meg. Fakanállal sem illik lányok fenekére csapni. Elmúltak már azok az idők. Csak a vadszőlő. Ahogy múltból mászott az evangélikus templom piac felőli falára. Időtlen. És a bicikli. A tánti fölemelte a zsákot és lába közt lóbálva igyekezett előre. A fal felé. Ahol a bicikli várta. A fal mintha arrébb csúszott volna. Már csak öt méter. Vagy annyi se. A zsák már mázsásra kövéredett. Háttal araszolva húzta, vigyázva, nehogy fölhasítsa valami lapuló üvegdarab. Méternyi tócsát került meg a súllyal. A sárgászöld vizen pihék igyekeztek a part felé, hogy odaragadjanak. A falnál félkörben emberek gesztikuláltak. Ötvenhatban is így álltak, igaz, akkor többen, és az arcok gyűlölettől pirosodtak. Majd lábak lendültek és rúgták, ahol érték. Férfi volt? Nő? Idomtalan, véres húshalom. A tánti is csak messziről leshette. Hogy ott öltek. De hát nő nem mondhatott olyat, hogy tavasz van, nesze nektek, ott a fű, legel-jetek. Mert ezt mondta az a szerencsétlen. Ló után kötötték. Behúzták a piactérig. Akkorra már fölismerhetetlen volt. Hogy férfi-e, vagy nő. A tánti is csak ekkor látta. Hörgött még. Most meg itt álltak megint. Még vaku is villant. Pedig a nap magasan járt. A tánti nézte a félkört és nem mozdult. Mit bámulnak ezek? Mi lehet olyan izgalmas, hogy a tömeg egyre csak hízott. Pedig a jajgatás se hallatszott a fal felől, mint akkor. Hörgés se. Csak a bicikli árválkodott, oldalán az irdatlan lakattal.

Tetovált bicikli!

Még ilyet! Nézzék már!

A tánti nem mert a biciklihez menni. Mit mondana? Miféle bicikli ez? Ez a huszonhatos, női kerékpár?

Benhúr és Donkihóte egyszer csak elhatározta, hogy befestik a biciklit. De milyen színűre? Az túl egyszerű lett volna. Valamit ki kell találni. Valami érdekeset.

Amitől eláll mindenki szeme-szája. Na, csak ez hiányzott. A két jóbarát azonban hajthatatlan volt. Elvégre is Benhúré a bicaj, azt csinál vele amit akar. Neki is láttak. Festékes dobozok sorakoztak a parasztházra emlékeztető hosszú épület előtti, ritkás gyöpű udvaron. Az a kevés fű kék volt és lila, a földön ezüst patak kanyargott, hígítószagtól könnyezett még a macska is. A bicikli széthullott atomjaira. Küllőcsere. Gumicsere. Csapágyak rózsaszínű kenőzsírban. És a nyereg! Csehszlovák. Tátra. Valódi bőrből. Rugózott is rendesen. Mintha teleszkópok ugráltak volna a kerekek fölött.

Kezdődhetett a festés! Míniüm a smirglivel lecsiszolt vázra. Aztán mégegyszer. Rozsda ne marja. Idő ne egye. Túlélje a két kamaszt. Túl. Ahogy a míniüm megszáradt, összeszerelték a

biciklit. Próbakör. Benhúrral a nyergében. Aztán Donkihóte. Fékpróba. A kormánysszarv végein fafogantyúk. Az eredetiek. Az ujjak belesimultak a vájatokba. Lakktól fénylett. A sárvédők fekete festéktől csillogtak. A kormány arany.

- A holland BEK-győztesekkel kezdjük!

- Milan-Ajax 4:1!- vágta rá Donkihóte.

- Hatvankilencben! De hetvenben már a Feyenoord. Idén meg az Ajax! Van Dyck és Cruyff! Ajax-Panathinaikosz 2:0. Jövőre is nyernek. Na, mibe fogadunk?

Nem fogadtak semmiben. Valamitől a hollandokhoz húzott mindkét szív. Donkihóte megjegyzése csak amolyan zrika volt. Vékony, mókusszőr ecsettel Donkihóte cirkalmas betűket festett ezüstből az első kerék fölé kanyarodó sárvédőre. FEYENOORD Rotterdam. A kormányt megtartó függőleges rúdra nagyobb, arany betűkből AJAX Amsterdam festődött. A alap itt lilába hajló rózsaszín volt. Mályva? Az is lehet. Nincs az a festő, aki kikeverte volna ezt a színt. És jöttek a nevek. Cruyff és Keizer, Van Hanegem és Rep. Blankenburg és a lovag: Krol. Haan és Neeskens.

Benhúr söprűt fogott. Jobbjával a cirok közt kapirgált. Mintha gitározna. Child in Time. Ritchie Blackmore! Deep Purple! - Fessed! - Donkihóte festett. Rajzolta a betűket. Uriah Heep. Black Sabbath. Ten Years After.

Alig volt már hely a vázon. Stuy, Suurbier, Hulshoff és Muhren kimaradt az Ajax-sztárok közül. Kapott is Donkihóte a fejére, hogy bezzeg a Feyenoordos Van Hanegemet ráfestette. De nem volt mit tenni. Jó volt a festék. Hamar rászáradt az éktelen színezésű kerékpárra. A kormány meg? Megmaradt aranyosan. Idétlen virágmintákat pingáltak rá, csillogó feketével. Benhúr nem gondolta volna, hogy a kerékpárt a tánti kölcsönveszi.

A bicikli körül fogyott a nép.

Vastag árnyék csúszott a templomfalról a piac térre. Végigömlött a poros betonon, fölfalt minden pocsolyát és fölkéredzkedett a fedett csarnok homlokzatán egyensúlyozó hatalmas gipszmérlegre. Alkonyodott.

A tánti csak ült a darán. Hosszú hajú fiú tárta szét a karját.

- Na Conxypán! Onnan pottyant ide a földre.

- Méghogy lepottyant - kontrázott egy idős úr.

A fiú szótlánul állt, majd leguggolt. Közel a biciklihez. Egyedül maradt. Csak a tánti leste oldalról. Odahúzta a zsákot. A magasból villanyok gyúltak. A fiú tenyerébe ejtette arcát. A tánti sebesen nyitotta a lakatot. - Segítek - szólt a fiú és a csomagtartóra emelte a zsákot. - Fura jószág - nevetett és két ujjal megsimogatta a vázat. - Gulácsynak is pont ilyenje volt. Ilyennel bicajozott Japán és az ég legteteteje között!

- Az unokaöcsém festette ilyen szörnyűre.

- Hát persze! Gulácsy a III. Richárdból idézett volna. A kezdő sorokat. Vagy a Hamletből: „Bár sírjon a nyíl verte vad, / Ép gímnek tréfaság. / Mert ki vigyáz, ki meg szunyad, / Így foly le a világ.” Ezt festette volna rá. Na Conxypánban már hull a hó!

Tánti csak nézte a fiút. Egy szót sem értett. Megköszönte. Föülte a kerékpárra és a sötétségben, mint a tolvaj, elkerekedett. Ne tette volna! Az első kerék küllői közt, mint középkori leprások kezében a kereplő, kártyalap pattogott. Magyar kártya volt. A tök filkó. Üde zöldjét lerágta a fém. Megpróbálta letépni. Műanyagból volt az átkozott! Ki szerelhette rá? Miféle átok ez? Még ez is? A fiú? A hosszúhajú? De az olyan segítőkész volt! Meg aztán jámbor lélek, mint

az Isten báránya. Akkor valaki a tömegből. Most hogy menjen haza? Az úton meg-megállt. Idős asszony egy kereplő, kivilágítatlan bicikli nyergében. Mert lámpája nem volt. Csak a macskaszem villant meg olykor. Most is, amikor a rendőrségi autó reflektora fáradtan kihúnyt mögötte. De akkorra már tolta. Egészen hazáig.

A biciklit bezárta a sufniba. Soha többé nem kérte kölcsön.

A kiskacsák egymáshoz bújva sustorogtak. Feledve éhezést, inkább aludtak és álmodták a vizes darát, valahol Na Conxypánban.

Csóksóvárgás

Akkoriban két hármassülés bámulta egymást a busz hátuljában. A menetirány szerinti bal oldalon ült Benhúr s Donkihóte. Szemben meg két nő. A vaskosabb, talán az anya. Vagy a nővére a vékonyabbiknak. A busz öreg volt már, fájdalmasan kapkodta a levegőt, szinte bandukolt a Gubacsi híd szürke vastraverzei alatt. A Kis-Duna ködcsomókkal a hátán sietett Soroksár felé. Benhúr a térdén dobolt, füttyült is hozzá. Suicidal Man. Így kiejtés nélkül. - Szjuicidel men. - Benhúr fölemelte mutatóujját. - Ha már megszólalsz angolul! - Donkihóte lehajtotta a fejét. - Te aztán vágod az angolt. De mit jelent?

- Tudja a fasz. Én csak a kiejtést bírom. Okos. Ezt kapd ki. Mit jelent a Uriah Heep? Na? - Donkihóte arcába hulló, hosszú, egyenes haját füle mögé tekerte.

- Nem tudod, mi? Na, jó. Szóval semmit. Van Dickensnél egy tag. A Copperfield Dávidban. Ő az Urias Heep. Hogy „s” helyett miért „h”, azt nem tudom.

Benhúr tovább dobolt, sűrű, göndör haját rázta is hozzá, Donkihóte meg a szemközti lányt fürkészte. Erzsébeten döcögött a busz, épp kanyarodnának be, amikor... - Nekünk jön! Nem tud megállni! - Donkihóte ennyit tudott nyögni, mikor a csattanás után a nagydarab nő mint katapultált pilóta röpült felé, a kislány meg rá, Benhúrra. Csönd. - Na, ébredj már! Nem megyünk a Csilibé? - Donkihóte rángatta Benhúr vállát, aki rövid ájulásból tért magához. Végigmentek a buszon. Hátranyakló női fej. Fogak szétszórt gyöngyei. Kalap gurult az egyik ülés alá. A távolból szirénák vijjogtak, géppisztolysorozatként csapódtak a csönd imbolygó tükrébe. Három rohamkocsi termett ott egy pillanat alatt, mintha az égből szálltak volna le, az ápolónőknek szárnyuk nőtt, s óvatosan, keringve ereszkedtek alá, csavarták pokrócba az áldozatokat és tettek a fejük alá párnává csavart lepedőt, takarót. Szürke Robur is kanyarodott, fekete nejlonnal takart három halom mellé parkolt. Benhúr és Donkihóte a járdaszélen ülve várták, jön-e valaki hozzájuk is, hiszen tanúk ők, láttak mindent, se nem jött arra senki, se rendőrség, se a tűzoltók, a mentő csak fél óra múlva, hogy na mi újság, fáj-e valamilyük, hát persze, Benhúr húzta a lábát, a nagydarab mentőtiszt meg ránehezedett mind a kilencven kilójával, na fáj? Annyira nem... de azért. Akkor nincs törés, legyen hála annak a magasságosnak és már mentek is tovább. - Na, gyerünk a Csilibé. - Donkihóte most már türelmetlenül verte hátba barátját. Gyerünk.

- A Corvina penget ma is? Minden szombaton?

- Ja. - Donkihóte már alig várta, hogy a fűtött félhomályban lesse a lányok kitakart combját, a festett szájakat, a dekoltázból buggyanó húst. - Te. Mikor lesz az ember végre férfi? - Benhúrt a kérdés visszahozta iménti kábulatából.

- Tudom én? Mikor, mikor. - Hosszasan nézett Donkihótéra, kisujjával tágranyílt orrlyukába túrt és a fejét rázta. - Hát... - mit is mondhat erre, honnan is tudhatná, mikor még ő se... vagy talán mégis? - Szóval... hogy is mondjam csak... amikor az embernek már van ádámcsutkája! - A nyomaték kedvéért nagyot nyelt, hogy Donkihóte jól láthassa a föl-le liftező kemény, bőrt lyukasztó kidudorodást. - Akkor már férfi...

Donkihóte jobbójával a korai strumától lányosan gömbölyű nyakához nyúlt. - Mindegy. Akkor is menjünk be. Háttha...

A Csili alagsora, mint az Apokalipszis. Vonaglás a parketton, hajak befésülve. Benhúr és Donkihóte meg úgy néztek ki, mint akiket szalasztottak. Körben lányok gomolygó cigarettafüstben. Dübörgő diszkó. - Na, húzzunk innen, mint a vadrécék - intett Benhúr, de Donkihóte

tekintete mint a halotté. Üvegesen meredt egy székre, a széken a lányra. A megnyíló térdek közt a fehér bugyi mint csúcsra állított timpanon meg-megvillant a színes fényektől lüktető sötétben. - Menjünk már! - De Donkihóte nem mozdult. - Na, most mi van? Vidámabban fogsz rejszolni?

- Már régóta nem verem a répát!

- Akkor meg végképp nem értem. Úgysem állnak szóba velünk ezek a gádzsik. Ez a seggzene meg taknyosoknak való.

- És ha felkérem csöröggni? Lassan jön a Corvina, és akkor...

- Perverz a csaj. Hidd el.

- Perverz? Ezt meg hogy érted?

- Szarik a faszodra! - Benhúr nagyot nevetett és nyakonverte barátját.

Már kint jártak a nehéz sötétségben. Az utcalámpák jegenyemagasban csak az eget világították. Balról villamos dugta ki fényes homlokát és tépte cafatokra a mellékutcából fölszálló ködöt, majd átgördült a „kosútin”, elszivárgott a kormos utcaporban.

Hátsó lökhárítóján kalimpáló szutykos cigánygyerek sikongó nevetése fehérlett még egy darabig, majd rémisztő csönd terpeszkedett a házfalakra. Ide még a rendőrök sem mertek benézni alkonyat után. - Add már a lasztit! - Benhúr az összenyomott konzervdobozzal tisztára játszotta magát és ballal lágyan tette keresztbe Donkihóte felé. Amaz jobbal jókorát rúgott belé. Az esti nyüzsgésben föl sem tűnt a két csatár higanymozgása. - Neeskensnél a labda, Rep mutatja magát, gyerünk fiú, de ott van Haan, ő kapja, fölnéz és lő! Negyven méter! Atya-úrsten! Micsoda bomba! Épp csak centiméterekkel kerüli el a kaput!

- Neeskens kitette volna Repnek - kötözködött Donkihóte.

- De Haan is megcélozhatta a kaput. Nemigaz?

- És Cruyff? Ő csak vár karbatett kézzel?

- Jó. Cruyffnál a labda. Egy csel, még egy aztán még egy, még mindig nála van, le kéne már adni, de nem, Cruyff rendíthetetlenül rohamoz, már bent van a tizenhatoson belül, mellette Rep, oldalra gurít, Rep lágyan emeli be a labdát, vissza Cruyffhoz, lő, gól! Mekkora gól! - Benhúr ballal rúg a pléhdobozba. Száll vagy tíz métert, át a túloldalra, ablak alá csapódva pár centivel.

- Cruyff nem ballabas!

- Jól van már! Kell mindig kekeckedni. Tud ő ballal is ha kell... Két csaj! Odas! Minket stírolnek.

A lányok a falat támasztották, unottan rágóztak, hosszú, amerikai cigarettából fűjták a füstöt és nézték az ingyenes mérkőzést Erzsébet főutcáján. A fiúk a közelbe értek. - Most aztán mi a frászt nyögjek? Látták az egész balhét. Óvodásnak gondolhatnak minket. Basszák meg! - Gondolta Benhúr. Donkihóte meg arra gondolt, milyen jó lenne végre odabújni, átölelni a lányt, mindegy is, melyiket, és csókolni hosszan, simogatni a hajzuhatagot, majd lecsusszanna mindkét keze, le egészen a fenekéig, aztán...

Krákogtak, hajukat igazgatták, cipőt fényesítettek nadrágszáron. Benhúr mert megszólalni először. - Egy konyakot a hölgyeknek?

Donkihóte bólintott. Csak a pincér el ne kérje a személyit. Ember már nem éghet ekkorát. A lányok csak rágóztak tovább. - Itt a Gödörben? Vagy inkább sört? - A lányok nem mozdultak. - Ti tudjátok!

Azzal elindultak a Gödörnek nevezett kocsmá felé, ahol tíz lépcsőn kellett leballagni, hogy az ember hullámpalával fedett ócska krimóba érjen. A lányok mögöttük. Benhúr visszafordult és megismételte a kérdést.

- Konyak vagy sör?

A magasabbik vékonyabb lány bólintott. - Mind a kettőt!

- Neki is? - Bökött Benhúr a másikra.

- Neki is.

Donkihóte a pénztárcájában kotorászott. Benhúr rátette a kezét a megnyíló bugyellárisra. - Hagyd. Majd a következő kört. Ha lesz...

Állva ittak a pultra könyökölve. Benhúr csak kávé szűrőcsőlt, hogy a maga adagját megspórolja. A magasabbik lányt Marinak hívták. A kisebbiket, akinek szép arca volt, meg Erzsinek. Donkihótéba karolt, miután látta, hogy Marinak Benhúr duruzsol a fülébe. - Cigit? - kérdezte a széparcú lány és hosszú cigarettásdobozt húzott elő retiküljéből.

- Nem, köszönjük, nem dohányzunk. Sportoló ne cigizzen!

- Sportoltok?

- Persze. Foci, meg az úszás. - Benhúr óvatosan Donkihótéra nézett. Barátja hevesen bólogt. Hogy fociznak-e? Igen, itt az utcán. Úszni meg? Néha valóban. A strandon, odaát, Csepelen. Sörben is szoktak fogadni. Mellen vagy gyorsan. De edzés, meg ilyesmi, szóba sem került soha. Mindent le tudtak utánozni. Cruyff megismételhetetlen mozgását éppúgy, mint Mark Spitz melltechnikáját. Csak hát... tehetség nélkül.

Keskeny fénysáv vágta ketté az apró parkot, ahová elvetődtek. Hideg volt már, de Benhúr lázasan simogatta Mari haját, odébb meg Donkihóte már régesrég csókolózott választottjával. Benhúr szembe fordult a lánnyal. Mit mondjon? Hogy megcsókolhatnák? Vagy smároljunk egyet? Pofon, röhögés. Mi lesz ebből? Elmesélte a balesetet. - És nem fáj már a lábad? - hajolt közel Mari. - Á! Semmi az egész! Jobb lábam érte az ütés, én meg balos vagyok. Meg aztán nagyobbakat kapunk a meccseken...

A lány nem várta meg, míg Benhúr befejezi. Magához húzta és száját a fiú vértelenre szorított szájához tapasztotta. Soha nem csókolózott még. Csak a filmekben látta ezt a hosszú összetapadást, de, hogy a szájban mi történik, még csak nem is sejtette. Tizenhat évesen az osztályban már olyan se volt, aki még szűz lett volna. Ő meg itt állt ezzel a fanyar cigaretta-illatú lánnyal és nem tudta mit tegyen. Mari azonban bedugta valahogy nyelvét a lezárt szájszélek közé. Most érezte először, ahogy istenigazából tódulni kezd a vér ágyéka felé és nem lát és nem hall, csak még és még, akár a végtelenségig. Simogatott ő már lányokat, akkor is érzett hasonlót, no, meg amikor saját magával játszadozott, de ilyet, mint most, soha. - Nem tudsz te smárolni - lépett hátra a lány.

- Méghogy én? Már hogyan tudnék! Te nem tudsz...

- Akkor mért harapod a nyelvemet?

- Nem is harapom. Hozzáért a fogam. Mit vagy úgy oda? - Donkihóte azóta is ott állt a szép-arcúval és el nem eresztette, csak csókolta a lányt, olyan hosszan, hogy az még egy amerikai szupergiccsben, legyen az a legszélesvásznúbb agylágyulás, de Gregory Peck sem csókolt ilyen kitartóan. Benhúr vérig sértődött. - Gyerekek! Menjünk el az Aranycsillagba!

Donkihóte elengedte áldozatát. A lány belékarolt. Benhúr meg Mari mellett kullogott, jó egyméternyre. A ruhatárosnő rájuk ripakodott. A lányok levetették félkabátjukat, Donkihóte is a dzsekijét. Benhúr térdig érő, koszos és zsíros, szürke ballonját kezdte levetni. Donkihóte félrehúzta. - Ne vedd le! Mi van a gatyádon? - Benhúr maga elé nézett. Slicce körül tenyérszövetet folt terebélyesedett.

- Bassza meg! Elmentem?! Te meg nem?

- Nem én! Te sem hiszem, hogy elmentél. Azt csak érezted volna!

- Most mi a fenét csináljak?

- Hagyd magadon. Fázol és kész.

Benhúr vacogni kezdett, a ruhatárosnő legyintett, s mind a négyen beültek a legelegánsabb helyre. A parketton lassúztak a párok, a cigarettafüst gyéresebb volt, mint a Csiliben, halkabban szólt a tánczene, „Gyere ülj mellém kedves”, mintha csak nekik üzentek volna onnan, a dobogóról. Kóla és rum, konyak, gin és narancslé. A másik asztalnál rég nem látott haverok az ifiparkból, jobbnál jobb csajokkal körbevéve, szívták és füttyögettek az egyik, a Vajas fiú, aki ha ideges volt, hamar szétszedett még egy ilyen langyos helyet is, mint az Aranycsillag. A két lány kiment vécére, Benhúr és Donkihóte álmosan szopogatták a maradék üdítőt. Fél óra is eltelt, a lányok sehol. Majd megjelentek egy másik ajtóban és elindultak Benhúrék felé. A széparcú lány, be sem várva barátnőjét, lehajolt Benhúrhoz és szájon csókolta. Nyelve úgy forgott Benhúr szájában, mintha motor hajtotta volna. - Sziasztok! Mi lelépünk... - súgta és mindketten távoztak. Donkihóte meg sem szólalt, nem rendezett féltékenységi jelenetet, Benhúr meg nem győzött csodálkozni. Vajas átszólt a szomszédból. - Na, hogy smárol az Erzsi? - Benhúr bólintott, hüvelykujját fölfelé tartva a levegőbe bökött.

- Baba a csaj, az biztos.

- Baromarcú - vigyorgott Vajas. - Épp most cidázott le egy romát a klozeton!

Benhúr belesápadt. Kirohant a vécére. Beleharapott a szappanba és ujjával igyekezett fogat mosni. Tíz percig öblögetett, gargarizált, és úgy félt, mint még sohasem. Vége mindennek. Tripper és vérbaj, az osztály első halottja. Erre gondolt. Röhögő arcokra, amint körbeveszik halálos ágyán. Szűzen halt meg, egy csók miatt. Sóvárogni fog még a Mennysországon is! Még szerencse, hogy Donkihóte kettővel alatta járt.

Az ötvenkilences buszt elkerülték. Negyvennyolcasra vártak.

Benhúr apja Esti Hírlapját szorongatta kedvenc fotelijében, amikor Benhúr rányitott. - Karamboloztunk - sóhajtotta és levetette ballonkabátját.

- Látom - bólintott az apa, le sem véve szemét a slicc körüli fehérre száradt foltról. - Csak anyád meg ne lássa. Vidd a patyolatba édes fiam. - Azzal átlapozott a sportoldalra és a hosszú hamut leverte cigarettájáról.

Benhúr szeretője

- Te miért vagy Benhúr? - kérdezte a lány.

- Hát nem láttad? Charlton Hestonnal?

- Mit?

- Mit. Mit. A filmet. A Ben Hurt. Heston játszotta a zsidó herceget, aki legyőzi az utált római, Messalát.

- Te zsidó vagy?

- Zsidó? Hát... mit tudom én! Nem tudom. Elsőáldoztam, bér mátkoztam... nem hiszem, hogy zsidó lennék.

- Akkor miért vagy Benhúr?

- Ez a becenevem.

A lány nem szólt semmit. Ő csak megkérdezte. Hogy mégis, miért. De Benhúr sem tudta. Csak úgy válaszolgatott, majdhogynem foghegyről. Na meg ez a lótekinetű, szövőlány volt a Lőrinci Fonóban és nem esztéta. Mozibolond. Meg filozófus. Nem. Egyszerű volt, mint a szívószál. Nem is vette ki a szájából egy pillanatra se, csak alig hallhatóan szürcsölgette a natúr gyümölcslevet a hosszúkás pohárból. Természetes volt. Ahogy Benhúr irgalmatlan szexuális vágya. Nézte a pólót döfködő mellet. Lábát nem láthatta, mert szoknyája bokáig ért. Koranyár volt, még Medárd előtt, a strandokon már szaporodott a nép, úszni csak az edzettebbje mert. Lengyel Edit és Benhúr az ifipark söntéspultját támasztották, a színpad felől a P. Mobil nyomatta a Grand Funk Railroadot. Az ifipark meg? A peremváros kertes házai közt terpeszkedett, Vasmunkás tér volt a neve. És tényleg. Akik ide jártak, mind-mind a hatalmas gyár sötét odvaiból röpködtek a fény felé, lesni a lányokat, koszos körmöket takarva, cserepes szájakat a vizezett sörbe mártva. Így Benhúr is. Lakatos volt, de mivel hónapok óta vízhidraulikákat szerelt és javított, hát beadta Editnek, hogy nem más ő, mint hidraulika-szerelő. És akkor lehetett mesélni. Tartani a szót. Úgyse tudja ez lány, mi fán is terem az a hidraulika. Benhúr sem tudta. Megmondták neki, hogy melyik csavaron húzzon, melyiken lazítson, és tette a dolgát. De leginkább menekült. Hogy vasat még csak véletlenül se lásson. A végében aludta ki magát. Soha senki nem nyitott rá. A melósok nem jártak végére, mert hajtottak, mint az állat. Mozgóbérért. Meg a túlóra.

- Lötyögünk egy kicsit? - kérdezte Benhúr, miután csak hab maradt a söröskorsó alján. A lány bólintott. Összesimultak. Lassúztak. Pedig az őrzöngve kavargó rock mindenkit rángatni kezdett, megannyi marionettfigura rázta magát a betonon. Ők akkor se. Ellene mozogni a zenének? Benhúrt nem érdekelte. Csak érezni akarta a lány testét. Feszülő mellét. Ahogy visszaneézett rá, lóarca olyan szép volt, mint Sophia Lorené. Le kéne smárolni, gondolta Benhúr. De mi van, ha lekever egy pofont. Nem. Hagyni kell. A bizalom, meg minden. Behúzni a csőbe. Hadd higgye, milyen rendes pasas ez a Benhúr. Csak kibírja valahogy. Meg aztán jön nem sokára Donkihóte a csajával. Montekrisztó meg itt lakik szemben, üres a kégli, azt mondta. Régi haver. Még a suliból. Aztán majd meglátjuk. Benhúr úgy szorította a lányt, mint fa törzsét a mászó.

Ahogy este lett, kihültek a csillagok is. Hatalmas, vastag és színes fénykardok vívtak a sötétben. Dobhártyák másztak a belső fülekbe. A Nagy Szikrázó Vasút legjobb nótái sziszegve, dobolva, füttyülve úsztak a fejmagas éjszakában. Csak jönné már Donkihóte. Meg az a barom

Montekrisztó. Még a végén nem lesz semmi! Lassan zár a park. A lakók miatt. Még a tévét sem lehetett hallani, nemhogy egymás szavát. Aludni meg? Talán másnap délután. Este úgyszemint minden kezdődik előről.

Hiába sok beadvány a tanácshoz. Kell a fiataloknak egy dühöngő. De miért pont itt, a kertváros kellős közepén? A választ nem tudta senki. Benhúrt meg aztán végképp nem érdekelte. Csak jöjjenek már a srácok. Nézte a lányt. Érezte. A szoknyát dagasztó fenék ingerét. És nicsak! Donkihóte a csajával. Fura nő. Nagyokat köpött és cigarettázott állandóan. A két haver megölelte egymást. - Mért nem baszol a szájára, hogy ne köpködjön? - Benhúr halkán beszélt. Donkihóte meg csak a vállát vonogatta. Érdekli is őt! Ha köp, hát köp. Meg cigizzen. Az ő baja. Tesz rá. Fontos, hogy nője van, végre vége minden alantas maszturbációnak. - A te csajodat ki szülte? A Kincsem?

- Anyukád!

- Kapd be!

- Nem szép, de bombázó. És nem köpköd.

- Tényleg nem szép. Olyan csúnya, hogy az már...

Benhúr ezt már nem hallotta, mert Montekrisztó közeledtét fürkészte a föl-fölvillanó fénykévében. Épphogy csak bekukkantott. - Na, megüünk? Üres a héder. Kövessetek szépen, libasorban.

Kovácsoltvas kerítés. Cirádák a kapun. A ház meg az a szokásos szekrényos, dohányzóasztalos, megkopott kanapéval és fotelekkel. Benhúrt csak az ágy érdekelte. Belesett a kishálóba. - Az ki van csukva! - nyitotta Montekrisztó. - Ott mi héderezünk. A csajom már ott vacog a paplan alatt. Oké? De a többi ágy a tiétek. Ja! Fölnyomatok egy nótát. Ilyet még nem basztatok! Iron Butterfly. Van olyan mint a Purple. Meg a Grand Funk. Csak nyugi. - Színes fények gyulladtak a képekkel teleragasztott sarokban. Kavarogtak lüktetve, ahogy a diszkóban. Montekrisztó, mint egy lemezlovas beleordított a csöndbe:

- És most hallgassátok a legnagyobb muzsikát, a legjobb bandától, In-a-gadda-da-vida! Hadd szóljon! - És Benhúrnak tátva maradt a szája. Donkihóte csak annyit mondott, hogy ő már hallotta. - El is húzunk. Csá! - És a lánnyal ki is fordultak a szobából. Benhúr zavartan nézett Editre. Mi lesz most? De a zene! Tényleg nagy volt. Beláthatatlan magasságokban keringett a falak között. - Na, zuhanjunk le, mert késő van - invitálta Editet Benhúr, s a legközelebbi ágyra huppant. Föl is pattant azonnal. - Mi ez? Gyúródeszka?

- Olyasmi! A fater lumbágója. Jól van na! Egy éjszakát kibírtok, nem?

Benhúr alsónadrágra vetkőzött a kishálóba átsűrődött halvány fényben. Edit is vetkőzni kezdett. Melltartó és bugyi. Bebújt Benhúr mellé az ágyba.

A bordó, plüss falvédőhöz nyomta a hátát. Benhúr meg azonnal csókolgatni kezdte. A nyakát. Az arcát. Eszébe jutott az egyik melós szavajárása. - Sötétben minden nő gyönyörű!

Az is volt. Illatos. Ellenállhatatlan. - Legalább hadd simogassam meg a combodat. Na. Csak egy kicsit. Nem csinállok semmit. Isten bizony!

A lány befelé mosolygott. - Nem is csinálhatsz semmit. Azért csak simogass... nem azért... helyes fiú vagy. Csak nagyon fiatal. Hozzám.

- Húsz múltam.

- Épp ez az. A te korodbéliek nem tudnak rendesen kefélni. Ha meg nem elégülök ki, akkor egész nap ideges vagyok. Nem tudok dolgozni.

- Holnap vasárnap! Kipihenjük a strandon...

- Nem. Ne haragudj. A mostohaapám. Az igen. Tudod, ő negyvenhét éves. Ha ő egyszer odateszi, akkor alig bírok fölállni utána. Magas, kopasz ember. A kopaszság a férfiasság jele. A te hajad meg göndör és dús. Lányos vagy. Szép, de lányos.

Benhúr nekikeseredve bizakodott. Érezte magában a férfit, de nem tehetett semmit. Lány, hát lány. Majd húsz év múlva megférőfiasodik. De, hogy ez az Edit a saját apjával... még a mostoha is! Ez még neki is sok volt.

Reggel tenyérsimító, amőbaforma folt virított a deszkát takaró makulátlanul fehér lepedőn. A lány nem vette észre. Benhúr gyorsan rádobta a paplant. Montekrisztó tojásrántottát sütött a konyhában, táguló orrlyukak szálltak az ellenállhatatlan illat felé. - Hát a csajod? - kérdezte Montekrisztót Benhúr. - Melőzik ma is. Ügyeletes nővér a kórházban. - Baromság. Vasárnap is dolgozni! Még hétköznap se - méltatlankodott Benhúr. Tömte magába a friss rántottát, kenyeret tört hozzá paprika harsogott a foga alatt, s végig arra gondolt, hogyan is lehetne lefektetni ezt a lányt. Bebizonyítani, hogy húszévesen is tud az ember annyit, mint a kopasz apja. Na, majd kint a strandon. Végre lát is belőle valamit. Mert eddig csak érezte. Ujjbegyei szívták föl a sima, puha bőrét. - Egy falatot sem lehet hagyni! Világos? Megmárázlok, ha a nyakamon marad a moslék... - Montekrisztó vigyorgott, leste Editet, na nem az arcát, de a mellét, ahogy megrázkódott a kuncogástól.

- Mi olyan vicces? - Montekrisztó kenyérdarabbal törölte ki a tányérját.

- Semmi... semmi. Csak eszembe jutott valami. Egy régi vicc.

- Hallhatnánk?

- Honnan ismeritek meg a mérges gombát?

- Megkóstolom és a falnak megyek tőle - mosolygott Benhúr.

- Frász tudja. - Montekrisztó már a fogát piszkálta.

- Hát úgy, hogy a földhöz csapkodja a kalapját.

A vicc leült. Halvány mosolyok. A lány nem jött zavarba, maga nevetett egy nagyot. - Jó mi? - A két fiú hevesen bólogatott.

- Dzsálni kéne - bökte meg Montekrisztó a barátját. - Bazmeg, lemegy a nap, ha tovább vakerásunk.

- Gyalog megyünk? - kérdezte Benhúr, mintha nem tudta volna, hogy még egy bicikli sincs a láthatáron.

- Vagy szabadok! Ez a kérdés, válasszatok! - Ezen meg a lány nem nevetett, míg Benhúr a térdét csapkodta. - Mekkora állat vagy! Gyalog megyünk. És szabadon. Szabadon? Hát mért fizetnénk a strandon? Télak a Kis-Duna! Oké? Kifekszünk a placra és süttetjük a seggünket.

Elindultak. Mire elérték az állami kutyakiképzőt, már nem lehetett hunyorgás nélkül a Napba nézni. - Odas! Egy tuja. Kisiklott a hatos, vagy mi a frász? - Montekrisztó szájtátva nézte a sárga villamoskocsit. A villamos is tartozéka volt a kiképzőnek. Hogy a vakok is tudjanak közlekedni. Benhúr és a lány már a part közelében heverészett, még felöltözve, de szorgos ujjak próbálták kicsomagolni a már reggel áttetsző, műselyem blúzba öltözött Editet. Gombok futottak végig a gerincén. Montekrisztó megállt fölöttük és köhintett. Benhúr rá se hederített. - Szóval itt volnánk... - Montekrisztó most már úgy állt, hogy széles árnyékot vessen a fekvőkre. Benhúr fölnézett. A lány rögtön fölült. - Csak folytassátok! Mintha itt sem volnék!

- De itt vagy! - Benhúr legyintett és Edit hátán visszagombolt három gyöngyházfényű fél-gömböcskét. A lány nagyot sóhajtott, megrázta vállig érő haját és megkérdezte. - Kik is vagytok ti tulajdonképpen? - A két fiú egymásra nézett. Hogy mi? Kik vagyunk mi? Hát elmondunk már mindent, ami lényeges. Jaj, ne kelljen elmesélni, hogy mi volt az oviban! Mostak-e rendesen zoknit? Meg a suliban elszenvedett megaláztatások. Hát nem. Ezt minduntalan elmesélni! Montekrisztó csapta le a csönd labdáját. - Két fasz. Azok vagyunk.

A lány elmosolyodott, fogta szatyrárt és elvonult a bokros területre. - Fürdőrucira vetkőzik! - Benhúr szeme fölcsillant. Végre láthatja a láthatatlant. Szemében röntgensugarak gyűltek.

És már jött is Edit. Fantasztikus alakja volt. Mintha valami divatlapból lépett volna a kies Kis-Duna-part fövényére. - Ezt te meg nem kúrod - legyintett Montekrisztó. Benhúr törülközőt terített, a lány meg ráhasalt. - Lekenjelek?

- Nem érzékeny a bőröm. Natúr napozok. De azért kösz. Szundítok egy kicsit.

Benhúr melléfeküdt, ő is hason, Montekrisztó meg odasúgta, hogy ő pedig elmegy sörért a csárdába. Nem fog sietni. Mert ha már ott van, leküld a torkán egy kis előleget. Töményből. Benhúr bólintott. Aztán elbóbiskolt. Tavalyelőtti nyár. Akkor került a gyárba. A konyhalány minden melósnaak tetszett, mégis ő szedte föl. Álmélkodott mindenki. Ezt a gömbölyded lányt ez a taknyos. Aki ki sem nézett tizenhatnak. Mégis. Jártak egy darabig. Egy este aztán, mikor az éjszakások kezdtek beszállingózni, ők is besurrantak fölmutatva belépőjüket. Irány a bunker. A gyár tele volt bunkerekkel. A háború óta ott álltak kihasználatlanul, senki el nem bontotta a ménkü vastag betonkasznikat, talán új háború lesz, jönnek a kíméletlen imperialisták és a nép máris menekülhet a beton mély hűvösébe. Benhúr és a lány zseblámpával és gyertyával főlserelkezve igyekeztek a Nagy-Duna partjára, a legszélsőbb bunker felé. A parton tizenhét vastuskó feketéllett. - Hát ezek meg? - a lány az apró, kerek fényt hol a kockára, hol téglatestre hasított vastömbökre terelte. Nagybetűk. K. J., aztán P. L. De ilyen is: W. E. - Kik ezek? - Önkéntelenül gondolt nevekre. Benhúr lehajtotta a fejét. - Én is most látom először ezeket. Legenda. Azt hallottam, hogy ezek itt mind halottak. A nagyolvasztó halottai. Beleugrottak a folyékony vasba. Vagy beleestek. A melósok meg kimertek egy darabot és lehűtötték. És hegesztőpálcával ráírták a nevek kezdőbetűit. Kovács József? Weininger Ervin? Ki tudja...

- Te ismerted ezeket az embereket?

- Dehogysis! Csak úgy mondtam két nevet. Az utóbbi tanárunk volt a suliban. De ő sohasem volt öntő. Ő biztosan él még. Szóval ez egy temető. De nem ezért jöttünk, ugye? Azzal csókolgatni kezdte a lány nyakát. Fura volt az illata. Az aznapi menü lemoshatatlanul beleivódott a pórusaiba. Az ember jóllakott, ha ezt a lányt csókolgatta. A lány persze tiltakozott, hogy ő szűz még és ne ilyen hevesen, meghogy Benhúrnak mindig ott jár az esze, ahol másnak a keze. Ezt nem a lány mondta, hanem a melósok, látva, hogy Benhúr eleped a vágytól. De a lány is megérezte ezt. Vidéki volt, csak akkor jöhetett szóba a lefekvés, ha legalább az eljegyzésig jutottak. Merthogy ő is haladt a korrallal. - Mindennap szeretkezhethénk... ha nem volnál ilyen. Minek erről mindig beszélni? Úgyis eljön az magától. Majd bemutatlak a szüleimnek.

Benhúr föl pattant a koradélutáni fényben. Ez az! Nem kell erőltetni! Hagyni kell Editet is. Semmi fogdosás. Még célzás se, hogy le akarja fektetni. Majdcsak rááll. És akkor meglátja, hogy a kopasz apja elmehet a sunyiba...

Montekrisztó megérkezett a sörökkel. Editnek kólát hozott.

- De hogy ne maradj sztori nélkül, hát elmesélem, mit műveltünk tavaly Egerben ezzel a barommal - bökött Benhúr felé. Edit fölkönyökölt - Te mesélsz? Hát olyan nyúl voltál, hogy nem mertél bemászni a kerítésen a strandra. Okos tojás.

- Berúgtatok a Szépasszony-völgyben. Igaz? - Edit mosolygott.

- Be, mint az állat. Ez a marha - mutatott Montekrisztóra - azt mondta, tud egy jó módszert, hogyan kell kijózanodni. Tizenhat kávét rendelt. És tényleg! Semmi baja nem lett. Én meg nagyokat hánytam a vécében, amikor kopogtattak. Kinyitottam az ajtót és egy kövér pasas lökött félre. Versenyt hánytunk. De megváltoztunk azóta... hidd el, komolyak vagyunk, mint a mostohaapád.

A lány csak nevetgélt, itta a kólát, a fiúk meg az üres üvegeket szorongatták. Hamar elfogyott az egész napra tervezett muníció. Edit felöltözött, Montekrisztó félrevonta Benhúrt. - Mért nem teszel alá?

- Mert nem akarja... nem is erőltetem. De talán ma este...

- Az éjjel meglestelek. Fölgyújtottam az asztalilámpát, nehogy seggreessek, hát mit látok? Álmodban is úgy áll a faszod, mint a fagyott kutya lába.

- Barom!

- Hát. Esküszöm, nem vagy normális! Ha én feküdtem volna mellette, már rugdosna a gyerek a hasában!

- Amilyen állat vagy! Én vigyázni szoktam. Kikapom idő előtt...

Ebben maradtak. Benhúr invitálta őket: menjenek a Csőhídhöz. Ott nagy a csönd, alkonyatkor a legszebb a Kis-Duna. Elindultak. A hatalmas betonpillérnél nyurga, szőke fiú horgászott. - Hát te? Ki vagy?

A szőke fiú mosolygott. - Kérdeztem valamit!

- Sprechen Sie Deutsch?

- Na bazmeg! Valamit vakerok svábul. Ja, ein wenig...

- Ich bin von Rostock gekommen.

- Na, ez egy endékás barom.

- Ich bin hier auf Erholung.

- Mit mond? Fordítsd már! - sürgette Benhúr.

- Mit tudom én. Ide jött dögleni. Itt nyaral vagy mi.

Alkonyodott. Benhúrnak hirtelen ötlete támadt. Fogta a fiú karját és a vízre mutatott. - Na? Belemész? - a fiú a fejét rázta. - Hogyhogy? Nagy edzett német és fél a víztől? - A fiú összerázkódott, jelezvén, hogy hideg neki ez a Duna. Benhúr levetette nadrágját, ingét. Zoknitlan lábáról lerúgta a tornacipőt. - Mit csinálsz? Meg vagy örülve? - kérdezte nem kis aggódással Montekrisztó. - Megmutatom ennek a nácinak, hogy milyen tőkösek a magyar csávók. - Klottgatya volt rajta, az az iskolai kopottas kék. Belemászott a vízbe. Megmosta magát a szíve körül. A vizen a Csőhíd higanygőzlámpáinak fényei pulzáltak a borzongó Benhúr feje körül. Már bent járt legalább a felénél. Lassan úszott, szabályosan tempózva, mellen. Majd kiúszott a partra. - Adjatok valami törülközőt! Edit beterítette Benhúrt. Az meg rámosolygott a német fiúra. - Na? Ez volt az ungarise vircsaft! - A gyerek vigyorogva bólogatott, majd tapsolni kezdett. - Hát, nem hiszem, hogy a Balti-tenger melegebb, mint ez a rohadt Duna!

- Mire volt ez jó? - Edit Benhúr szemébe nézett. - Nekem akartál bizonyítani, mi? Hogy mekkora férfi vagy...

- Egy túró. Magamnak. Hogy megmutathassam ennek az endékásnak, mi sem vagyunk alábbvalók. Érted? Magamnak akartam megmutatni.

- És ha kapsz egy tüdőgyulladást?

- Kiheverem. Meglátod. Amióta úszom, edzettebb vagyok. Kutya bajom. Persze... ha fölmelegítenél egy kicsit... hát azt nem bánnám.

- Tudsz vigyázni?

- Biztos lehetsz bennem.

Benhúr aztán nem akart gyereket! De a lány sem tőle. Az is biztos. Leheveredtek a vizes törölközőre. - Hát ez meg mi a túró? Kutyagumi! Vigyük arrébb. De ott meg a békák. Na mindegy, majd csak túléljük valahogy... - A lány már meztelenül feküdt a hátán, nagy mellei kifelé fordultak, Benhúr meg villámgyorsan lehúzta vizes alsónadrágját. Ráfeküdt a lányra. A szőke fiú megállt fölöttük. Montekrisztó kicsit arrébb, a pecabottal ügyetlenkedett. - Szólj már neki, hogy menjen a picsába! - A nyomaték kedvéért ráütött a srác meztelen lábfejeére. De az csak nem mozdult. Montekrisztó odaszólt. - Gyere már el onnan, hadd keféljenek! Picsairigy vagy? Na! Hess. Hauch... hauch ab! - Erre már a német fiú megfordult és lassú léptekkel magára hagyta a szeretkezőket. - Vigyázz... Jó? Nagyon vigyázz... - nyögte Edit. - De még benned sem vagyok! Segíts... - a lány jobbjaival lenyúlt és hüvelyébe helyezte Benhúr méretes szerszámát. Nyögések hallatszottak a földről. Csak Benhúr nyögött. Az egész nem tartott öt percnél tovább. - Vigyáztál? - Hát persze. Itt van a tenyeremben! Várjál, lemosom. - Benhúr föltérdelt. - Meg sem csókolsz? Valami kis utójáték... tudod, meg kell adni a testnek, ami a testé. - Ezt mintha már olvastam volna valahol. Nem is! A szentmisén... Adjátok meg a császárnak, ami a császáré és Istennek ami Istené... - Benhúr elégedetten rázta vizes haját.

- Ki mondta ezt?

- Személyesen Jézus Krisztus.

- Tényleg? Sohasem hallottam.

- Ez most nem érdekes. Jó volt, vagy nem.

A lány nem válaszolt. Öltözni kezdett. Odaköszönt Montekrisztónak és a német srácnak. - Jövő héten szombaton? Jössz a parkba?

- Még nem tudom. Sziasztok.

Szombaton nem volt az ifiparkban. Vasárnap se. Benhúr alig várta a hétfőt. Kiment Lőrincre. A Fonó leányszállását kereste. Eligazították. A portás középkorú, nagydarab ember. - Lengyel Editet keresem.

- Az kérem elutazott. Ki is lépett.

- Kilépett? És hova ment? Hogyhogy elment?

- Én azt nem tudom kérem szépen. Jött érte egy magas kopasz ember, nagy kocsival... Opel Kadett, ha jól emlékszem. Összeházasodnak, vagy mi... Szóval lagziba indultak. Pedig az Editke csendes, jó magaviseletű lány volt.

- Az apjával házasodik?

- Az apjával? Hát ezt meg hogy tetszik érteni?

Gizi

Dr. Rihmer Zoltánnak

Olyan szél fújt, hogy a száradó lepedők odaragadtak az égre. Irtóztató suhogás a jobb fülem mellett, majd a karvastag husáng, ahogy becsapódott, beledöngölődött a földbe. Vissza se néztem. Csak futottam, föltéptem az andráskereszttel összefogott fakaput, ki a grundra, embernői bozótba, kitaposott, keskeny ösvényen, mint a labirintban. Térképet is rajzoltam a grundról. Olyan volt, mint az ember hasa. Belek tekeregtek, le egészen a gyárkerítésig. Jobbra meg a vakbél, apró nyúlvány; ólak voltak itt, aztán lebombázták a háborúban. A grund helyén meg házak sora. Az angolok szőnyegbombáztak, a gyár miatt. Emberi és állati élet a flórába inkarnálódott. És játékterünkké magasztosult. Ide menekültem mindig. Kisfiú voltam, de nem annyira, hogy az apám még mindig verjen. A husángot most nem ő hajította utánam. Az a testes nő, akivel együtt élt. Szó sem lehetett róla, hogy feleségül menjen apámhoz. Mert engem is nevelni kellett volna. Én meg nagyon hisztis gyerek voltam. Az még csak hagyján, hogy mosni, főzni, ganézni az udvart, tojózni a tyúkokat, de vállalni a kölköt is, aki én voltam, azt már nem. Apa, az más. Ötvenegy éves volt, harmincnolccal több, mint én. Mákos haját hátrafésülte és bekente dióolaj színű hajolajjal. Bajuszát Jávorosra nyírta. Mesélték, fiatal korában a lányok petróleumot pisáltak utána. Volt egy kis csónakháza a Balcsin, hát ott álltak sorba a nők. Adták a kilincset egymásnak. Csakhogy érezzék. Az illatát. Mert illatos volt mindig. Hasához szorította a fejemet, amikor fésült. Rózsaszín, szivacsos vérérdaganatok borították a bőrét. Mégis az illata rémlik, bőrszíne, anyajegyei, meg azok a szivacsosomók elmosódtak.

Már a két és fél méteres betonfal emelkedett előttem, amikor végre megálltam. Nem lihegtem, csak a szívem kalapált gyorsabban, bár szokott az verni százhuszat akkor is, amikor csak a plafont bámultam napestig. Baj volt az idegeimmel. Legalábbis apám élettársa állította, hogy engem be kell utalni a diliházba, mert még kárt teszek valakiben. Na nem. Nem magamban. Azt tudta ő is. Még hogy én pusztuljak ők meg röhögjenek a markukba! Ha nem élnék, még hozzámenne apámhoz is! Azt már nem. Csak érezze a nő, micsoda kín is az a gyermek-nevelés. Főképp, ha ilyen megátalkodott, semmihaszna az a gyerek. Istentől, embertől el-rugaszkodott. Pedig féltem az Istentől. Rettegtem minden hittanórán. Pokol. Tisztítóház! Éreztem égő bőröm szagát. A tűz beette magát a zsigereimbe. A házilag sodort cigarettát is mindig más gyújtotta meg, amikor mi, srácok kiszabadultunk a grundra. A bozót mélyén pöfékeltünk. Darut szívtunk, keverve Cleopátrával. Apától lopott cigarettapapírba sodorva. Annyit akkor se sírtam, amikor vertek. Köhögni meg soha. Csak itt, a gyár szögesdróttal koronázott falának tövében. Ahol ember soha, madár meg, veréb ha járt.

Gizi, mintha tudta volna.

Már várt.

Bő szoknyája térdig ért. Háttal állt és a százféle gaz megannyi színes virágát tépte csokorba. Úgy hajolt le, hogy a térde se rogyant. Fehér bugyijának keskeny csíkja nevetve rám köszönt. Összereztem. Tetszett nekem Gizi. De mit tegyünk, kisfiú voltam. És álmodoztam. A pizsamám bánta minden este. Mosás előtt a csíkos hálónadrág megállt a sarokban. Ibóka, apám testes asszonya két ujjá közé csippentette, majd térdben megtörte, mint a fagyott ruhát szokás. Hű, ha ezt apa megtudta volna! Gizi csak hajlongott és rám se nézett. Pedig érezte, hogy ott állok mögötte és nagyokat nyelek, bizsereg ott a lábam között. Majd hirtelen megfordult. -

Kivertek otthonról? - Bólintottam. Jókorá csokor volt már a kezében. Vastag száján repedezett a rúzs.

- Ibóka néni utánam vágott egy karót.

- Menjen a picsába.

Hová? És mindjárt elképzeltem, amint Ibóka néni bemászik egy hatalmas fenékbe. Mosolyogtam. Gizi újra lehajolt és tépett még a csokorhoz két szál parlagfüvet.

- Te Gizi - fordultam felé és megérintettem a karját. - Te, neked nincsen kisfiad?

- Kitől volna?

- Kitől? Nem értem...

És tényleg nem értettem. Akkoriban azt hittem, gyereke minden nőnek lesz, mint tyúkoknak a tojása. Ha meg férfi van vele, akkor az a gyerek már nem csak a nőre, de a férfira is hasonlítani fog.

- Zoltika, nincs énnekem senkim. Apád az üzemben észre sem vesz. Ha igen, akkor is csak azt mondja, no Gizikém, menjen a raktárba és a bárcájára vételezzon két menetfűrőt. Mikor meg hozom a szerszámot, csak dűnnyög a bajsza alatt. Ibóka bezzeg...

Ibóka irodán dolgozott. Ha teltkarcsú volt is, de ápolt, szép fogú, mosolyos nő. Gizi meg? Ő elhanyagolta magát. Azt sem lehetett tudni, hány éves is valójában. Harminc? Vagy még innen? Bár negyven is lehetett, mert amióta én ismertem, mindig ugyanígy nézett ki. Mosolyába kettős foghiány vásott alagutat. Nem pont elől, de így is látszott. Tudta, és ezért, ha nevetett olykor, kezét szája elé tartotta. Izzó féltékenység gyötörte. Ibóka néninek sohasem köszönt, csak fölvetette a fejét és elnézett a messzeségbe. Hatalmas darukra látni onnan, ahol apa vezette a TMK-műhelyt. Rozsdás vasak meredtek az ég felé. Öntvények heverték a rámpán. Kiselejtezett toronyrevolver-esztergák, sugárfűrőgépek. Gizi valahányszor leheveredett rájuk ahogy a tűző napon fölforrósodtak. Nem csinált semmit. De ha igen, abban sem volt sok köszönet.

Cigarettát vett elő, megnyalta a végét és szájába tette. - Kérsz? Bólintottam. Hát hogyan. Gizivel cigarettázni! Amikor úgyis csak a haverokkal...

Szótlanul pőfékeltünk. Gizi hirtelen átpöckölte a kerítésen a még égő cigarettát. Rózsaszínű blúzát áthúzta a fején. Melltartóját kigombolta. Szép melle volt. Ha rátettem volna a bimbójára egy Kossuth-ötforintost, az ezüstöt, hát marad még körben a mirigyes, sötétbarna bőrből.

- Kisebb az egyik! Bele lehet örülni! Vagy azért nagyobb a másik, mert mellrákom van!

- Egyformák - Csak ennyit mondtam. Bár eszembe jutott, hogy az apám mindig azzal bosszantott, hogy nikkelezett a szemmértékem. Én mégis úgy láttam, hogy ez a két mell, mint két tojás. Igaz, a szívemet majdnem kiköptem. Így meg aztán végképp nem tud az ember saccolni. Egyforma és kész. Nincsen azoknak a melleknek semmi bajuk. Gizi meg, mint egy eszelős, gyúrni kezdte kisebbiknek vélt mellét. Majd, mintha nem történt volna semmi, visszavette blúzát. A melltartót meg kötélle csavarta és összekötötte vele csokrát. - Zoltikám, szia. Én megyek. Anyám már vár az ebéddel.

Ebéddel? De hiszen alkonyodott!

Ibóka, apa meg én vacsorához készülődtünk a házhoz ragasztott fedett, verandafélében. Tészta gőzölgött a tányérokon. Mákkal szórtuk tele.

- Ez a Thurzás lány az agyamra megy. Üldöz a szerelmével.

- A Gizi - kérdezte Ibóka, mintha nem tudná, kiről van szó.

- Ja.

Apa nagy adagokat tömött le a torkán.

- Féltékeny, hogy jól megvagyunk - jegyezte meg Ibóka és megszórta tésztámat mákkal. - Zoli, egyél már! Ne kelljen kétszer mondanom!

Ő aztán nem becézett. Semmi Zoltikám! Én meg csak piszkáltam az ételt és Gizire gondoltam. Szerettem Gizit. Minden furcsasága ellenére. Aki őt bántotta, az engem bántott. Pedig imádtam a mákos tésztát. Ibóka, meg kell hagyni, remekül főzött. De, hogy a hasamon keresztül megfogott volna... Apát talán. Apának mindegy volt már. Ő csak jól akart élni. Enni rendesen. Tiszta inget húzni nap mint nap. Meg hogy megmaradjon az illata. - Ne piszkáld azt az ételt! - förmedt rám apa is. Forró - mondtam lehajtott fejjel.

- Szóval forró a fiatal úrnak - ugrott föl Ibóka és megragadta a tányéromat. Arra nagyon vigyázott, hogy ki ne csússzon a kezéből. Mert a vacsorámat kilódította az udvarra. A tyúkok fölriadtak a zajra. Már az ólból futottak kifelé. A tekergő mámoros, édes gilisztákat fölcspiegették a földről. Apától kaptam egy átszállót. Szipogtam. Sírnivaló csak azért se! Ibóka meg azt mondta, papa, csinálj már valamit ezzel a gyerekkel mert nem bírom tovább. A husángról, Istennek legyen hála, egy szót sem szólt.

Kimehettem volna a grundra. De nem tudtam, ott van-e Gizi. Mert ha nincs, ugyan mit kerestem volna ott egyedül? A lépegető sötétségben?

Húsvét hétfő reggelén nagy izgalommal ébredtem. Locsolni megyünk apával. Giziékhez is. Hacsak nem mondja apa, hogy oda ne! De nem mondta. Ibókát locsoltuk meg először. Főtt tojást ettünk meg sonkát. Citromos teában csilingeltek a kiskanalak. Be voltam fészülve, mint egy dzsigoló. Csokornyakkendő is kötött az apám a nyakamra és indultunk. Thurzásék háza szemben velünk húzódott le a gyárkerítésig. Apa vállál lökte be a bedagadt kaput. Thurzás néni már a verandán várt minket. Így ment ez már sok-sok éve. Thurzás bácsi akkorra már Ibókánál járhatott. Macska kúszott a fal mellett, hasa a földet érte. Kerülte az embert. Nem is csoda. Tavaly még, hogy Thurzás bácsi megragadta és csizmaszárbába dugta. Hátsó lábai rémülten kalimpáltak a levegőben. Zsebéből bicskát húzott elő, pengéjét végighúzta nadrágszárán és kikanyarította a macska heréit. Majd elhajította csizmásztól. A fél utca ott toporgott a házuk előtt. Az a visító nyivákolás sohasem tisztult ki a dobhártyák mögül.

Opera kölnit vettem elő a zsebemből. Azzal locsoltam. Öt év alatt egy csepp se került hajra, se melltájékra. Thurzás néni szájon csókolt. Apát is. Gizi a sarokból nézett. Sarkon fordult és a hátsó udvaron át kirohant a grundra. Thurzás néni meg utána kiabált, hogy gyere vissza te istenátka! De nem. Nem tudtuk őt meglocsolni. Apa nem is bánta.

Mikorra mindenkit meglocsoltunk az utcában, délután lett és a napnak is megjött a kedve, hogy előcsalogassa a tavaszt sárga hajából. Köszönöm, de nem kértem az ebédből. Dugig voltam a sok kínált kajával. Apa hazament. Én meg elsétáltam a Thurzás-ház elé. Beletem az ablakon. Gizi vörös arccal verte az anyját. Vietnami papucsával ütötte. - Hogy mered szájon csókolni? Te vén boszorka! Megöllek! Dögölnél már meg! Te!

Gizit nyáron láttam újra. A világbajnoki döntő napján. Focilázban égett az egész utca. Apa ablakba tette a fekete-fehér Orion tévét. Vagy húszan heverték le a fübe. Üres sörösüvegek halomban. Fogyott az aprósütemény is. Ibóka édeset sütött a jeles alkalomra. Ő volt az egyedüli asszony azon az estén. Én is nagyon vártam a meccset. De azért kiballagtam a grundra, Giziék háza mögé. A lány a gaz közt guggolt, térdét szorosan átfogta, arca karján pihent,

vállig erő barna haja előrebukott. Katatón csönd billegett a levegőben. - Szia Gizi... - de nem felelt. - Ma lesz a döntő. Brazil-olasz. Nem nézed? Átjöhetnél hozzánk.

Gizi ráemelte álmos tekintetét. - Szent János volt nálam.

- Ki?

- Nepomuki Szent János.

- Szobra van a templom mögött...

- Ő az. Igen. Meglátogatott. Ott ült a konyhában és arra kért, hogy ne szomorkodjam. És megszidott, hogy vertem az anyámat. Meggyóntam neki. Papnak ugyan nem gyónok! Egy fenét! - Gizi föl pattant és haját befőttés gumival copfba fogta. Nepomuki Jánosról mesélt. - Ő a gyónási titkok vértanúja. Vencel király azt mondta neki, ha nem mondd el, mit gyónt a királyné, vizet nyeletek veled! De János csak annyit válaszolt, hogy a pap, akinek Isten zárta be száját, örökké hallgatni fog. Érted ezt? Örökké hallgat. Semmit sem árul el, inkább a kínhalál. A Moldvába fullasztották. Édes Istenem! - Csak néztem Gizit. Nyitva maradt a szám. Tetszett a szép mese, és nem is értettem, miért nem tanultuk hittanórán? A hidak védőszentje; gyónási nagytitok őrzője holtában is, és ott ül a Gizinél szinte minden este, hát ez valami fantasztikus! Elmesélem a hittanórán! Rótvári plébános úr mit fog szólni?

Míg én álmodoztam, Gizi már a melleit fogdosta, gyúrta, mint a tésztát Ibóka néni, és csak azt hajtogatta, hogy neki kisebb az egyik melle, mint a másik. Vagy a nagyobbik rákos. Attól nagyobb. Meg keményebb. A bőr meg húzódik. - Pelé is játszik! Meg Rivelínó. Gerson és Carlos Alberto. Jairzinho a jobbszélen. Tostao középcsatár. Bonisegna, Riva, Rivera az olaszoknál! Hát nem érdekel? - Nem. Süket lett mindkét fülére. Kezét összekulcsolta és úgy emelte az ég felé. Nepomukit hívta. A döntő estéjén. - Apád is nézi? - fordult felém hirtelen.

- Persze! Na jössz?

- Megcsal azzal a tehénnel!

Gizi el se köszönt. Már csak a hátát láttam, ahogy szétnyíltak a szomorúfüz lehajló ágai. Hazamentem. A bíró épp sípjába fűjt.

Ősszel bekerültem a gyárba. Fiú folytassa apja mesterségét.

A TMK-műhelyben reszeltem a vasat egész nap. Inaskodom majd három évig. Gizit nem láttam sehol. Gizit kirúgták. Azt is hallottam, hogy leszázalékolták. Hogy az mit jelent, azt nem tudtam. Talán azt, hogy nem százszázalékos. De meglátogat-e egy szent olyan embert, aki nem beszámítható? Vagy csak olyat? Aki még hisz a mesékben? Aki hiszi, hogy a bűn rosszra visz? Pokolba? Tisztítótűzbe? Én még hittem. Bár a tüzet kezdtem megszeretni.

November vége volt már. Hó fedte el a peremváros minden piszkát. Mínusz kettő sűgött a piros fülekbe. Mikulásról álmodtam már, csokihegyekről, cipősuvickolásról soha. Az utcában volt egy fuvaros, az fogott lovat a megannyi szánkó elé, s mi, gyerekek sikítva röptünk a ropogó, fehér kacskaringón. Csak a gyár meredt föl feketén és köpte kormát az égre.

Azon az estén csillagoktól fuldoklott az univerzum.

Gizi halvány villanyfénynél ült a konyhában. Thurzás néni dugta be a fejét. - Gizikém, mért nem alszol?

- Maga ölte meg. Maga volt, anyám?

- Megöltem? Krisztus Isten... miket beszélsz?

- Maga a királyné. Megcsalta a férjét. Emiatt kellett meghalnia. - Thurzás néni belesápadt. Odalépett Gizihez és megsimogatta a fejét. Gizi föl pattant és eltorzult arccal üvöltözött. - Gyilkos! Egy szent gyilkosa! - Thurzásné keresztet vetett. - Kellott magának gyónnia? Mi? Mért nem hallgatott? Még ma is élhetne szegény János. Itt volt. Elmondta. Tudok mindent, anyám.

Gizi kirohant az ajtón. A kaput is nyitva hagyta, úgy futott. Útközben levetette szveterét. Lerúgta lábáról a papucsokat. Szoknyája bokájára csúszott. Kibújt abból is. Bugyi volt rajta és melltartó. Rohant a hóban. Emberek fordultak utána. De senki egy szót sem. Hogy szólni kellene. Még megfagy ez a lány! De semmi. Gizi halvány teste elolvadt a tájban. Nepomuki Szent János szobra a templom mögött elindult lefelé a széles, cirádás talpazat hét lépcsőjén. Közelbe ért. Magas volt, hátrafésült mákos haján csillogott a friss, illatos olaj a gyér lámpafényben. Szájsarkában mezítlábas cigaretta. Parazsa ütemesen villogott.

Sötétkék csönd feszült az éjszaka vakkeretére.

Gizit hanyatt fektette a hóra. Mennyből az angyal. Hitte. Irgalmatlanul fázott, de mi az ahhoz képest, hogy az örök némaságra ítélt száj végiglehelte fagyos testét.

- Azt a leborult szivarvégit! - kiáltott föl apa és betette maga mögött a kertkaput. - A Gizit megerőszakolta egy állat!

- A Gizit? - Ibóka hajoltában emelte föl fejét. Térde közt sötétvörös kakas kvartyogott. Hátrafeszített nyakáról tollat tépkedett. - Egy állat? Fene a gusztusát!

Én nyomban elfordultam. Apa odanézett. Vasárnap. Lassan ebéd!

Csak délután mesélte Thurzás néni, hogy a lánya meztelen volt. Bugyiját, melltartóját se találták. Otthonról vitték kórházba. Súlyos láza volt. Veséi dideregve pusztultak.

Két hónap se telt el és Gizi meghalt. Vérének urémia falta föl. A boncolás megállapította, hogy ketten haltak azon a napon. A magzatról sokáig beszéltek. Fiú lehetett? Lány? Kihez lett volna hasonlatos?

A temetésen csak én sírtam. Ahogy oszlott a gyásznép, észrevettem, hogy a frissen leszúrt keresztet hozzáér apa. Biccentett fejével, majd fölnézett a fák fölé.

Az elkésett halott

Temető. Kenyérgyár.

A temetővel szemben. Nehogy bárki azt gondolja. Hogy itt hullákkal durrantanak be a kemen-cékbe. Holtak hamujában sült kenyér. Bár nem látott be senki a kulisszák mögé. De nem. Ezt azért nem hiszem. Meg aztán volt abban az időben sok jóféle tüzelőanyag, olaj például, a szén már nem volt kedvelt műfaj, hamuzni kellett utána, bár salakjával föl lehetett hinteni a jeges járdákat, de nem hogy föl lehetett, hanem kellett, mert ha valaki kitörte a nyakát, hát a gazdá-nak befellegzett.

Most is a salakon ballagok. A kenyérgyári kerítés mentén. Január van, jégcsapok csillognak csöpögve, akár a cseppkőbarlangban. A temetőbe készülök. Ma temetik Ibókát. Ilonkay Ibolya, élt 66 évet. Igen. A nevelőanyámra vártunk. Fél egykor ravatalozzák föl, hogy aztán utolsó útjára kísérjük az álmos, kicsi temetőben. Még dél sincs, de illik. Kimenni előbb. Csak-hogy a rokonok. Nem akarok velük találkozni. Elég lesz ott. Az aktus pillanataiban. Ráérek. Meg az a sok puszi. Szájra. Sárga arcok a fekete drapériák előtt. Mint valami fura tapéta. Túlادagolt posztmodem narkó. Úgyhogy baktatok. Nézem a fölszökkenő kéményeket, vastag szürke füstöket az ég tetején. Már rendszert is váltottak. A komcsik mint a hangyák. Eső előtt a repedésekből. Nélkülük nem megy! Ott kell lenniük, nehogy rossz döntések szülessenek. Az értékek. Meg minden.

Mi ástuk ki ennek a kurva kenyérgyárnak az alapját. Mi, harmadikosok. A fizetség: valami hi-fi berendezés a KISZ-irodában. Nosza, rajta. Még mindig jobb, mint a kétismeretlenes egyenlet. Meg a logaritmus. Szemközt volt az Akácos, odajártunk fröccsözni. Kutya meleg volt akkor nyáron. Sehol egy fa. Enyhet adó. Ásni és ásni. Olyan mély volt a gödör, hogy a hatalmas, 11 tonnás teherautók, mint a játékszerek, ahogy gyerek néz a doboz aljába. Én, mint a leggyengébb az osztályban már másnap napszúrást kaptam, amit még megfejttem fél liter almaborral, ami olyan gyengének tűnt, mint az üdítő, be is rúgtam rendesen, úgy vittek négyen az SZTK-ba. Injekció. Aztán haza a hűvös szobába. Ibóka ápolt, homlokomon ötpercenként cserélte az állott vizes borogatást. A vécén meg? Nem tudtam, hányjak-e vagy fossak. Lavór, vécécsésze. Lavór és vécécsésze. Nem volt már bennem semmi, még a szívem is kifolyt a számon, bőröm száraz volt mint a kóró, lázam meglódította a higany oszlopot, a halálosig, 41,6-ig. Ott aztán megállt, mint aki jól érzi magát, egy tapodtat se, hiába a sok Istopirin, meg a kalmóka. Ibóka mégse hívott orvost. Ja, aki be tud rúgni tizenhat évesen, az legyen legény a talpán ilyenkor is! És a napszúrás? Az, hogy jön ide? Igazi férfi is kaphat napszúrást, nem még egy ilyen nyavalyásul sovány gyerek, mint amilyen én voltam! Zoltika! Ez volt minden kedvesség. A becézésnek ez a meleg árnyalata. Simogatás, az nem. Még csak az kéne! Apa meg sehol. Dolgozott, mint egy állat. Bent a gyárban. Hogy aztán az iparis, végzős fia a nyomdokaiba lépjen.

Elmúlt dél. Lassan be kellene mennem a főkapun. A ravatalozó igencsak hátul van. Koszorú-szalagok röpködnek a hideg szélben. Fázik a talpam. Puccos cipőt vettem, nehogy megszól-janak. Papírvékony bőr, akár a mokaszin. Mínusz tíz van legalább. Hogy lehet ilyenkor gödröt ásni? Ilyen méreteset, hogy Ibóka gond nélkül beférjen? Még a gondolattól is összerázkódom. A temető főutcáján én vagyok egyedül. Tizenkét óra múlt hét perccel. A ravatalozónál már ácsingózik két öregasszony. A szomszédból. Átjöttek néha, traccsolni Ibókához. Persze apát bámulták, rövidre nyírt Jávor-bajuszát, egyenes tartását, elegáns mozdulatait. Kézcsókommal köszönök. Fekete szegélyű zsebkendővel törölgetik a szemüket. Biccentenek. Odabent hal-vány fény. Nyitott koporsó. De mintha nem feküdne benne senki! Hát hol van Ibóka megter-

mett teste? Kínos lassúsággal megyek a fej irányába. Fölemelem a szemfödőt. Összeaszott férfi arca. Nyúlt orr. Beesett szemgödrök. Pergamenbőr. Ki ez? Kiszaladok az irodához. - De kérem! A halott nem Ilonkay Ibolya!

Nem-e? Rohangálás. Telefonok mindenfelé. Még jó, hogy megnézte uram! Még jó: belem fordul ki. De hol van Ibóka? Ilyen gyors reinkarnációt nem látott még maga Síva isten sem. Késik a halott. Már fél egy. A pap is ott ácsorog a kántorral. Odaverik a lábukat, ahol nincs az a jeges hó. Csatorna húzódhat alatta. Vagy a halottak láznak, fölülnek, összeütik csontkezüket, hogy megtapsolják az új jövevényt, Ilonkay Ibókát, de ha nem ő jön, hát jöjjön az a másik. Az összeaszott ember. Ettől hát a forróság, mely mindnyájunkat elönt. A vérkörök nyögnek. A halottat kiviszik a hátsó ajtón. Üres az emelvény. A koszorúk egymásba kapaszkodva várják Ibókát. Ibóka azonban, sehol. Kezemen hiába kesztyű. Lila ujjaim zörögnek. Kutya ténfereg a gyásznép körül. A temetőőr kutyája. Amolyan puliféle. Keverék. Amilyen az én kis Fickóm volt.

Hetedikes voltam. És ott nekem Fickó. Akit gombóckorától neveltem. Lánykutya. Szelíd, mint a gesztenye. Pumi volt. Fekete-fehér foltokkal ékes. Ha meglátott, láncával körbetekert és lerántott a földre, hogy össze-vissza nyalhasson. Ha kisebb vagyok, biztos, hogy lenyel keresztben és kikakál. Szeretett. Ahogy csak Isten képes szeretni. A megtért bűnöst. A gyilkosokat. A szenteket. És ahogy engem szeretett, mert minden zsigeremben ott reszketett a lélek. Kutya és én egyek voltunk. Egyszer aztán hazaértem a suliból és sehol Fickó. Hát hol van? Azt hittem meg akar tréfálni. Hogy majd rám ugrik az udvari vécé mögötti bokorból. - Fickó! Ne csináld már! Gyere szépen. Na! Fickó. Gyere, itt a gazdi! Na, gyere már!

Az öreg szomszéd, aki már alig állt a lábán, csak a fejét rázta.

- Jött egy ember. Olyan apád korabeli. Ibóka meg odaadta a kutyát. Na, nem pénzért. Csak úgy.

Csak úgy! Na, csak gyere haza Ibóka. Megöllek! Meg én! Apa sem segíthet rajtad. Olyan elszánt voltam, mint a bekerített Napóleon Waterloonál. És benyitott a kertkapun Ibóka. Kövérkés arca mosolyos. Nekiugrottam és ütöttem, rúgtam, ahol értem. Ő meg lekevert egy olyan pofont, hogy rögtön elestem és eleredt az orrom vére. Apa is megjött. Ibóka sírt. Apa vigasztalta. Akkorra már föltápáskodtam. Úgy ordítottam, mint még soha. - Hol a Fickó? Adják vissza a kutyámat, mert mindenkit kinyírok!

Apa visszakézéből vágott szájon. Újra elestem. - Kinyírod ám az öreganyád! Hát mit képzelsz te taknyos! Eridj befelé és tanulj! Hogy ember legyen belőled. A kutya csak elvonta figyelmet.

Ibóka szipogva kontrázott. - Megugatott folyton az istenadta! Ugatott. Hát mit tehetett volna? Olyan fájdalom vágott a két tudóm közé, amelyet csak az a fa érezhet, amelyet kettécsap a villám. A lelkem csavarodott meg ott a gátor mélyén. Nem sírtam. Nem nyafogtam. Csak néztem a két, felnőtt, magabiztos embert. Gyilkosaimat. Akiket Istenen kívül nem szeretett senki. Én már tiszteletet sem éreztem irántuk. Gyűlöletet sem. Megvetést? Nem tudtam, mi az. Fickó járt az eszemben. Meg kell őt találnom, mindenáron. Ha vissza nem is hozhatom, de meglátogatom, ha kell, mindennap. Az öreg szomszéd csak tud valamit! És tudott. Hároson van a kutya. Ott, mert régről ismerte azt az embert. A Duna töltése mellett. Amolyan tanya-szerű ház. Ott lesz a kutya. Ha még agyon nem csapta. Mert részeges egy barom. Úgyhogy siess, kislelkem.

Biciklire ültem. Apáék moziban. Irány Háros. Volt vagy tíz kilométer. Alig kaptam levegőt. És a töltés alján foltok remegtek. Ő volt az. Fickó! Majdnem elszakította a láncot. Embermagasra ugrott. A ház csöndes volt, nem mutatkozott ember még a környéken sem. Hátra

mentem. A lánc a kerítésig engedte a kutyát. Kaparni kezdtük a földet. Én innen, kívülről, ő meg odabentről. Akkor lett a lyuk, hogy hasalva, kúszva bejutottam az udvarba. Fickó úgy örült, hogy össze-vissza nyalta a képemet, rám ugrott és hanyatlökött és el sem akart engedni többé. - Majd jövök hozzád, jó? Ne félj. Itt leszek minden nap. Amíg csak bírom. Szia!!

És ahol jöttem, távoztam is. Még hosszan néztem a kutyát, de rövidlátóságomnak köszönhetően nem láttam már a szemét. Csak a foltjait, a ködös alkonyatban.

Napra nap, kimentem hozzá. S gazdával sohasem találkoztam. Fél év se telt, és Fickó a kutyaólból szájában gyöngéden fogva négy kölyköt tett elém. Az egyik barna volt, a másik fekete, a harmadik foltos, mint ő, a negyedik meg olyan szeszinű. Boldog voltam. Nem úgy apáék. Megtudták, hogy hová biciklizem én minden álló napon. El is tiltottak nyomban. Örökre. Hát, ha nem megy a bicikli, ott van a busz. El is mentem Hárosra nyomban. Fickót már nem találtam. Csak egy németjuhász keveréket. Aki ugyanúgy örült nekem, mint Fickó. A kölyke volt. Lány volt ez is, ugrált ez is. Lenyalt és csillogott a szeme. Soha többé nem láttam ezt a kutyát se. Fickó két fényképről mosolyog rám azóta.

Fél egy régen elmúlt már. A ravatal üres. Hol lehet Ibóka? Kövér, alacsony ember közelít. Fújtat. Akkor jó... szóval a halottat Cinkotára vitték. Tévedésből. De indulnak hamarost...

Dél-Pestről északra. Nem értem. A pap és a kántor táncot járnak. Valami ütemféle is fölfedezhető a billegésükben. Könny a szemekben. Nem a gyásztól. A hideg már mély és vörös árkokat. Várunk. Meg kell várnunk a halottat. Holtra nem vonatkozik a királyok udvariassága. Elballagok a megnyitott sírhoz. Visszahőkölök. Apa koporsófedele ezüstösen csillog. Alumínium. Öt éve a földben. Ha ráteszik Ibókát, hát nem marad harminc centi föld az asszony koporsóján. Hosszan időzöm. Ahogy ellépek a sírtól Thurzás néni görbe hátát látom. Röögöt markol, apa koporsójára hajítja. És elsiet. Köszönni se bírok. Olyan gyorsan megy a kijárat felé. Meg se várja Ibókát?

Katona voltam. A Magyar Néphadsereg Hátországvédelmi Hadtesténél. Bokorugró vagy micsoda. Így gúnyoltak minket az első lépcsősök. Ott ette meg a fene. Nekem meg haza kellett jönnöm. Mindenáron. Apa hatvanéves volt. Nagy szülinapi bulit csaptak, Ibóka főzött, levágott három kakast, az egyik elájult a kezében, úgy tett mintha nem élne, Ibóka meg is sajnálta, hogy szegény pára meghalt már a kés előtt, de hamar rájött a turpisságra és gerincig vágta a nyakát. Vér egy csepp se. Bent maradt a húsa mélyén, gusztustalanul vöröslött a combjában és a melle husán. Volt aki vidáman beleharapott ebbe is, mert Ibóka akár a Hiltonba is elmehetett volna szakácsnak. S mire a nagy sietség? Levelet kaptam Ibókától. Hogy apád beteg. Az orra mellett, a baloldalon sebe van. Vérzik szüntelen. Valami basalioma. Hogy mi a rosszabb ez, nem tudom. De közel az agyához... és akkor mit lehet tudni? Én már tudtam. A hadsereg könyvtárában föllapoztam valamennyi orvosi könyvet. A basalioma ártatlan a rákok között, nem csinál áttétet, ha van vele valami baj, hát csak annyi mint ama folyami névrokonával. Kétségtelen, hogy ronda. És vérzik. Nem akar múlni. Kivágják és kész. De kijöhet a szemzugban, és ott már nagyobb rombolást csinálhat. Mindegy. Haza kell mennem. Gágogó lúdtalpam volt az ok. Hogy lehet így menetgyakorlatozni? Irány a főváros. Pedig még föl sem voltam esketve. Lemezt vettem, rajta nóta, „Az én jó apámnál, nincs jobb a világon...”. Hát ezt fogom lejátszani az öregnek. És ahogy betoppantam, tele volt a zárt, üveges veranda. Húsleves hajszálmetélttel. Aztán kakaspörkölt. Föltettem a lemezt. Nem figyelt oda senki. Apa sem. A sarokban cigarettázott és leste a fiatalabb nőket. Halkan megszólalt a zene. Ibóka hangosan nevetett. Recepteket diktált. Hozom a süteményt! Feketét? Kér valaki feketét? Apa meghallotta a zenét. Most láttam először, hogy sír. A könny gömbje fölnagyította a kiterjedt basaliomát. Már a szemén is! Összerázkódtam. Ez a szép férfi úgy nézett ki, mint a hirtelen megöregedett pattanásos kamasz. Arcán sebek. Majd megmútik. Így

Ibóka. Aztán mégegyszer. Kikapják és kész. Apa nem félt a ráktól. A haláltól sem. De azt, hogy soha többé egy nő se fog ránézni kéjes tekintettel, azt nem bírta elviselni.

Vissza kellett menni az egységhez. Két nap múlva táviratoztak. Apát holtan találták a saját-kezüleg eszkábált garázsban az öreg Skoda MB 1000-es mellett. Megivott fél liter fagyállót. A mentők csak a fejüket csóválták. Nem volt mit tenni. Hemzsegték a nők, de nem engedték megnézni. Zárt koporsó. Pedig de szerették volna látni holtában, utoljára! Enyém lett a ház. Ibókáé meg a haszonélvezeti jog. Amíg él, azt csinál, amit akar. Csináljon.

Egy óra tizenkét perc. Ibóka még mindig sehol. Nagy a forgalom Pesten. A kocsi jön, ahogy csak bír. Türelem. Begyűjtják a kandelábereket. Belebámulnak a lángba. Hátha fölmelegít. Ordít a hideg.

Ibóka tizenegy évvel élte túl apát. Először nem volt semmi baj. Nagyon egyedül volt, hiába laktam én önálló bejárattal, saját villanyórával a hatszor ötös szobában. Össze nem jártunk soha. Csókolom, hogy tetszik lenni, ő meg: na, mi újság a gyárban? Főnök vagy már? Vagy ezt az alkalmat is elszalasztod? Mikor nősülsz? Trónörökös lesz-e? Ennyiből állt a kapcsolatunk. Úgy elsuhant az a több mint egy évtized, hogy a menyét nem fut úgy az éjszakában.

Háromnegyed kettő volt már. A toporgás megszűnt. A gyásznép gyérülni kezd... Aki maradt, egykedvűen bámul maga elé. A kövér szürkeruhás meg szaladgál össze-vissza, telefonál olykor, de semmi. A halott sehogyan sem akar megérkezni.

1989-et írtunk, amikor egybekeltem egy volt bártáncosnővel, aki idősebb volt nálam öt évvel, de olyan csinos volt, hogy megfordultak utána az utcán. De hiába minden. A vére vitte. Megcsalt, otthagyt. Aztán visszajött. És megint elment. Ibóka mintha megsajnálta volna.

- Azért egy nő attól nő, hogy van melle. Nem gondolod?

- Neki is van.

- Pattanások. Ugyan már.

És egy váratlan mozdulattal kigombolta ingét. Nem volt rajta melltartó. Hatvannégy éves volt, de úgy álltak a mellei, mint a húszévesé. Nem bírtam a szemem levenni róla. A hasa azonban. Visszataszító. Műtéti hegek sorban. Epe. Meg a kirámolt petefészkek. Nagyon nyeltem. Ibóka begombolkozott. - Kérsz kávét? - Bólintottam. Utánamentem a konyhába. Vájdlingban mosogatott, nem folyóvíz alatt. És ultraporral. Nem öblített. A züllés nyomai nyilvánvalóvá váltak. Mint a tyúk, amikor elveszti a társát. Gubbasztott. Még ha nem is bírták egymást. De társ volt. Éreztem a kávéban az ultra ízét. De azért megköszöntem.

Másnap apa fényképeit rendezgettem. Ibóka lépett a szobámba. Fekete-fehér képet mutatott. - Na, ez volt Elza néni. Akit mindig emlegettél. Hogy láttad őt apáddal. Ahogy tolt a biciklijét. Hogy mért nem őt vette feleségül.

A fotón feketemárvány sír. Cirkalmas betűk. „nagyiccei és radai Radványi Elza”. Se dátum, se hogy mennyit élt, mikor született és mikor temették. - Elza néni? De hát ki volt Elza néni?

- Hát... szóval... ő volt. Igen. Ő volt az anyád. Az édesanyád. Legalábbis apád szerint. Tudod mennyi nője volt. Szóval nem vagy te proligyerek. Dupla előneves nemes volt az anyád.

- Az anyám? De apa azt mondta, meghalt!

- Hát nem halt meg? Ott a sírja!

- Maga látta a sírt?

- Apád mutatta. Odabökött, hogy itt fekszik Elza. De meg nem mondom neked, hol van ez a sír. Nem emlékszem. Húsz éve is annak. Meg aztán nem volt jó asszony. Azt írta apádnak, szüljön magának gyereket az Ibóka. Hogy legyen kistestvéred. Mert ő ugyan nem szül még egyszer. Állítólag a vállad megnyomta a szülőcsatornát. Soha nem heverte ki.

- És milyen volt?

- Szőke és magas. Csinos asszony. Annyit ivott, hogy szétment a mája. Egyedül halt meg. Apád még csak meg sem látogatta. Nem is engedtem volna neki. Ne sajnáld. Csak azért mondtam, hogy tudd. Ki is vagy te igazából. Nekem már úgyszincs sok hátra. Tudom. Érzem. Az ember tudja ebben a korban.

Két óra múlt pár perccel. Sziréna üvölt a főbejárat felől. Mint akciófilmben, Mercedes vágódik a ravatalozó elé, tetején kék lámpa villog, kifarol, ahogy az épület mögé bekanyarodik. Egy perc sem telt el és a koporsó már a helyén. Odaintettek. Igen. Ő az! Ibóka. Kerekded arcán végtelen nyugalom. Azt azért nem mondanám, hogy olyan, mintha aludna. Halott az! És kész. A pap és a kántor beáll a helyére és olyan gyorsan mondják az imákat, mint akiket üldöznek.

Ibókára kilencven január másodikán, vasárnap találtam. Ott feküdt az ágy mellett a saját hányadékában. Nem mozdult. Szeme fölakadt. Arca szederjes. Az orvos megállapította az agyvérzést. Egyből elvitte. Mint egy nagy ütés - mondta az orvos. Nem érzett ez az asszony semmit. A halottszállítók öt óra múlva érkeztek. Négyen alig bírták. Kaptak is juttot rendesen. Én meg mentem dolgozni. Az üzemben volt egy ember, a Laci bácsi, aki teológus volt a háború előtt. A kommunisták letették köszörűsnek. Laci bácsi félrehúzott. - Te gyerek, én kiszögezek egy manifesztumot a templom kapujára. Mint Luther. Ki volt? Hát ki volt Luther, fene a nagy eszedet! Hát a reformátor. Igazi szent volt. De kellett valami új. Visszatérni az igazi Krisztushoz. Érted? Na, én nem szedtem pontokba a manifesztumot, de lepötyögtem gépen, csupa nagybetűvel. Olvasd, és okulj. - Kézbe vettem a sárga papírlapot.

„TEPLOMBAJÁRÓK, AKIK ÁTLÉPITEK ISTEN SZENT HÁZÁNAK KÜSZÖBÉT! ÉS TI, AKIK MESSZE ELKERÜLITEK, FIGYELJETEK! JUSSON ESZETEKBE KRISZTUS SZENT SZAVA, A MEGBOCSÁTÁS! SZERESSÉTEK ELLENSÉGEITEKET! A GYLKOSOKAT! AKIK MEGKÍNOZTAK BENNETEKET! ÖTVENHATBAN! VÉGIG A KÁDÁR ALATT! BOCSÁSSATOK MEG NEKIK. HISZ TUDJÁTOK, MIT MONDOTT AZ ÚR JÉZUS KRISZTUS A KERESZTEN? BOCSÁSS MEG NÉKIK ATYÁM, MERT NEM TUDJÁK MIT CSELEKSZENEK! HÁT TEGYETEK TI IS ÍGY! SEMMI ŐSZI NAGYTAKARÍTÁS! MERT AKI FEGYVERT RÁNT FEGYVER ÁLTAL VÉSZ EL! EZ IS AZ ÚR SZAVA! ÉS NE LEGYETEK TI ISTENFÉLŐK! ISTENTŐL NEM KELL FÉLNI; Ő SZERET BENNETEKET; LEGYETEK BÁR ROSSZAK, VAGY LEGYETEK BÁR SZELÍDEK. MEGTÉRT BŰNÖSÖK, VAGY BÁRÁNYOK. MAGATOKTÓL FÉLJETEK! MAGATOKBAN KERESSÉTEK AZ ISTENT, HÍVJÁTOK MEG A SZENTLELKET ÉS AZ BE FOG KÖLTÖZNI HOZZÁTOK! CSAKIS ÍGY LESZ ÉLHETŐ A RÁTOK TÖRT SZABADSÁG; NÉRÓNAK AZT ÍRTA EGYETLEN BARÁTJA, AZ IGAZI KÖLTŐ, HOGY GYÚJTSD FÖL RÓMÁT. HÁNYD A TŰZRE VALAMENNYI KERESZTÉNY TESTVÉREDET! CSAK KÖNYÖRGÖM, EGYET NE TÉGY: NE ÍRJ!! MERT AVVAL ÁRTASZ A LEGTÖBBET! HÁT ÉN MOST AZT MONDOM NÉKTEK, HOGY MONDJÁTOK AZT, HOGY POGÁNYOK VAGYTOK. MONDJÁTOK, HOGY SOHA SENKINEK NEM SZABAD MEGBOCSÁTANI! HOGY LÓGJANAK A BŰNÖSÖK! SZEMET SZEMÉRT, FOGAT FOGÉRT; MONDHATTOK BÁRMIT; DE KÖNYÖRGÖM, EGYET NE MONDJÁTOK, NE ÍRJÁTOK LE, HOGY KERESZTÉNYEK VAGYTOK! A KATOLIKUS SZÓT MEG SZÁTOKRA NE VEGYÉTEK! ÉGBE KIÁLTÓ BŰN VOLNA! BÁR

ISTEN MÉG EZÉRT SEM HARAGUDNA RÁTOK, TUDVÁN A TUDATLANSÁGOTO-KAT; ÉN MOST FÖLVILÁGOSÍTALAK BENNETEKET! LÁSZLÓ ATYA, AKIT A KOMMUNIZMUS ELTIPTOT, MINT EGY FÉRGET; ÉS AKI NYUGODT SZÍVVEL KE-BELÉRE ÖLEL MINDEN BŰNÖST ÉS MINDEN ÁRTATLANT. ÁMEN.” Ezért kirúgják, gondoltam. Igaz, nyugdíjas már.

- És ezt akarja maga kitűzni a templom kapujára? Hát megkövezik!

- Az vesse reám az első követ... nemhogy a templomra tűzöm! Szétküldöm az összes napilap-nak. Pogányország, de mégiscsak Szent István tekint le ránk!

Egész éjjel egy szemhunyaszt sem aludtam. Laci bácsi járt-kelt a szobámban. A kiáltványa. Méghogy bocsássak meg Ibókának! Meg az igazi anyámnak. Aki felém sem nézett. A dupla előneves mindenségit! Hát nem! Akkor legyek pogány. Csak ki ne mondjam, számra ne vegyem többé, hogy keresztény vagyok. Vigyázzak a nyelvemre!

Kerestem az anyakönyvemet. Még sose láttam. Hőgyészi Zoltán. Született ekkor és ekkor. Anyja neve Radványi Elza. Előnevek nélkül. És augusztus 19. Ez is valami faxni. Még Ibóka mesélte. Anyám húzta a szülést. Lefizette az orvost is, hogy Szent István napján jöjjen a világra. De nem. Megszülettem még éjfél előtt. Nagy csapás volt ez az édesanyámra. Édes-anyám?

Apa három munkatársa lézeng, meg két nő. Mi lesz már? Nem volt elég a késés? Sehol senki. A szirénázó autó is kikanyarodik, farol és elhúz. Sírások sincsenek. A koporsó födele a falnak támasztva magasodik. Lejárt a munkaidejük, magyarázza az intéző, mozgó emberke. De segíték. Azzal rátette a földet Ibókára. A többi a maguk dolga. Van lapát is! Mint a négy százados a dán királyfit, vállunkra emeljük a testet. Van vagy négyszáz méter a lékelt föld. Nem tudunk finomkodni. Ibóka rázuhan apára. Föld alig. Pár lapát és a sír bezáródik. Magam szürom fejtájémban a földbe a keresztet. De miért kellett Ibókát apára temetni? Mikor nem is volt a felesége? Hogy nyomja őt tovább, huszonöt évig a föld középpontja felé? Folyik rólunk a víz. Fölnézek. Fák tetején finom, apró mozgások. Megannyi lélek mennybe készül. Ibókáé is tápázkodik. Mintha halvány tüzet látnék körülötte. Hófehér izzást. Ballagunk kifelé a temető-ből. Én mégiscsak exhumáltatom apámat, ha eljön az ideje. Elza mellé temettetem. Akárhogy is, a szüleim voltak.

A délutáni fagyban elmúlt már negyednégy. Szendvicsre se gondolt senki. Nemhogy halotti torra.

Edzőkesztyű

Egyszer csak megtalálta apja bőrkesztyűjét. Nem volt az a szögre akasztva, mint a kiöregedett bokszolóké. Nem. Meg az apja nem is volt bokszoló. A szerszámoskamrában volt a festékét vesztett öreg sublót. Ráspolyok, reszelők, kalapácsok, fafűrészek s kőművesszerszámok mögött bújt meg. Alig lehetett kipiszkálni. Egyujjas bőrkesztyű, csuklóján gumival behúzva, kézháton meg kitömve. Vattával. Vagy lószőrrel. Nem tudni. De puha volt, az biztos.

Frédi jól összezsápta a kesztyűket, majd bekente bagarollal és kisuvickolta, mint a cipőt. Fölhúzta kezére és táncolni kezdett, mint Muhammad Ali, a poros, behajló padlón. Ez az! Meg fog erősödni. Bevág egy olyat, hogy arról kódulnak! Mert ha nem, úgy fogják végigverni az elkövetkező négy osztályon, mint tették azt a nyolc alatt. Már csak zsák kell. Nem muszáj bőr! Á, nem. Csak az jobban bírja. De jó lesz a homokzsák is. Csak tudjon mit püfölni. Ad neki rendesen. Hadd szóljon. Át is megy a Drecknerékhez. Az öreg pingpongedző volt, később bíró, a feje meg úgy maradt. Ringott jobbra-balra, mint a jóllakott tehéné. Sohasem állt meg egy pillanatra sem. Követte a labdát a két ütő között. Szegény. De azért rendes ember volt. Isteni birka természettel. Sodrából még csak kibillenteni se. És a lány! Ő már elsős volt a gimiben, igazi vörös lány, Frédinél fejjel magasabb és dupla széles. Miniszoknyája alól kibújt a hússzínű harisnyájába harapó kötő. Frédi nem bírta magával. Leste minden mozdulatát. A lánynak meg tetszett ez a heves udvarlás, de mint a fejlett nőstény a gyerekhímet, lerázta magáról valahányszor. - Csókolom Dreckner bácsi!

- Mi van fiacskám? Pingpongozni támadt kedvünk?

- Á! Ügyetlen vagyok én ahhoz! Bokszolni szeretnék! Nincs Dreckner bácsinak homokzsákja?

- Zsák? Van, de azt hiába ütöd. Kiszakad egyből.

- Bőrzsák kellene, tudom...

- Na, jól van. Ha bemegyek a szövetségbe, kérek valami kiselejtezett bőrzsákot. Jó?

- Nagyon szépen köszönöm, Dreckner bácsi! Ara itthon van?

- Ja. Kinn a nyárikonyhában.

Frédi hóna alá szorította a pár kesztyűt és benyitott a nyárikonyhába. Ara hanyatt feküdt a kis pamlagon, jobblába lelógott és föltáruult az elképzelhetetlen: a harisnyakötők fölött a bugyi fehér csíkja. Frédi nagyot nyelt, óvatosan leült az ágy elé a sámlira és figyelt. A szundikáló Ara nem vett észre semmit. A sparhelton nagy fazékban lobogott a víz. Princ, a macska a hasábfákon nyújtózott, s így, ahogy Frédi megsaccolta, súrolta a métert. Ara hirtelen fölült. - Hát te?

- Szia! Nem akartalak fölkelteni... Apukádhoz jöttem... Ő meg mondta, hogy itt vagy. Gondoltam megnézelek.

- Láthatsz! Itt vagyok. És ne bámuld a lábam örökké.

- Nem... nem. Isten őrizzen - dadogta Frédi de csak nem tudta abbahagyni a bámészkodást. Ara keresztbe tette lábát és rágyújtott.

- Te cigarettázol?

- Baj?

- Nem... csak úgy kérdeztem.

- A faternak egy szót sem, mert fölpofozlak! Értetted?

- Hát persze... persze, hogy nem szólok.

- Kérsz te is? Gyűjts rá nyugodtan!

Frédi leste a mozdulatot, megpróbált úgy tenni, mintha ki tudja, mióta fűjné a füstöt. Még a cigi végét is megnyálazta. Belebámult a gyufalángba. - Szívd! Ne fűjd! Szívd! Na!

Szívta ő. Úgy érezte, hogy a keserű füst bebarangolja arcának minden üregét. - Tüdőre, öcskös!

Tüdőre? Na, csak az hiányzik! Azt nem. Így is köhögött, sírt, prüszkölt, mint Princ, amikor megszagoltatta vele a szalmiákszeszes üveg dugóját. A kíváncsi állat alaposan beleszimatolt és olyat ugrott helyből, hogy nincs az a macska, amelyik nekifutásból bírta volna azt a magasságot. Nem is látták jó darabig. Csak kószált a nyomorult állat magában. Két hét múlva látták újra az udvaron, akkor meg jobb mellső lábára sántított. Állítólag maga Dreckner bácsi húzott rá egy bottal, mert lopni járt az éhes állat, be a kamrába, ahol kolbászok, jókora szalonnák lógtak.

- Kicsi vagy még ehhez. Tudod? És mit akarsz? Megint simogatni? Na jó. De csak a harisnyakötőig! - Ara végigdőlt és hagyta, hogy Frédi simogassa harisnyás lábát. Így még nem vert a szíve. Vékony ujjai úgy rohangáltak, hogy nincs az a dodekafónia, ahol a zongorista csak fele így tudna billenteni. Kimondhatatlan érzés. Ara oda se figyelt. Valamelyik harmadikos, vagy negyedikes gimisen járt az esze, na nem azért, hogy a szüzességét elveszítse, mert az megvolt még tavaly. Akkor a grundon látta őt Frédi egy szakállas férfival a lába közt. Odapofátlankodott, leste, mi is történik, a pasast meg nem zavarta egy kicsit se, Arát annál inkább, megígérte a legnagyobb pofonokat, amiközben úgy jajgatott, mintha verték volna. Nem is értette Frédi ezt az egészet. Mért kedveli a szakállast, ha az meg csak nyögve, fűjtatva tromfol? Ara meg szenved, mint a tyúk kakas alatt, mert látta azt is, ahogy a nagy dög a tyúk tarájába kapaszkodva egyensúlyozott a hátán, az meg menekült volna, de a kakas mindig a nyomában. Szóval nagy butaság ez az egész. De simogatni a combjait, látni a harisnyakötőket, az igen! Csak a mellét nem engedte megfogdosni. Pedig még így, hanyattfekve is jócskán feszítette a blúzáát.

- Na jó! Elég volt, te kis hülye! Kisimogattad magad, most már mehatsz! - azzal lehajolt és fölhúzta a szandálját. Föülült.

- Ara, te elpirultál!

- Én, te gyagyás. Fejembe szállt a vér.

Frédi nem bánta, hogy így beszélt vele. Olyan szerelmes volt, hogy akár a térdére fektetve el is fenekelhette volna. Csak közel legyen hozzá. Minél közelebb. De nem. Kiballagtak az udvarra. Princ is kidugta az orrát, nagyot ásított, pucsított is hozzá és fölszimatolt a hirtelen sötétülő égre. Ara a macska felé rúgott. - Muti a kesztyűt!

- Edzőkesztyű. Tudod? Bokszolóknak. Apué volt. Gyerekkorában.

- Fölhúzhatom?

- Hát persze - nyújtotta a pár kesztyűt Arának. Illett a kezére. Ökölbe szorította.

- Na? Most legyél hős - azzal odaütött Frédi fejére.

- Ne! Fejre ne! Csak testre. Oké?

- Tőlem!

Ara nagyokat ütött. Frédi hiába próbált elhajolni. Pedig sokszor látta Alit a tévében. Néha még háttal is állt az ellenfélnek, az meg a közelébe sem bírt kerülni. Itt meg hiába minden. Fájt az oldala, a gyomra, alig kapott levegőt. Ő is ütött, ahogy csak bírt, de Ara csak nevetett. - Kis szaros! Ezt kapd ki! - jobbegyenesült Frédi arcán. Hanyattesett. - Mondtam, hogy arcra ne! Nem mondtam? Na megállj csak! Adok én neked! Csaló rohadék! - minden szerelem elszállt belőle: rohant a nyárikonyhába, ki az összes fiókot, evőeszközök hullottak lármás összevisszaságban, mígnem kezébe akadt a legnagyobb, leghosszabb pengéjű kés. Azzal rohant ki az udvarra. - Elvágom a nyakad te! - Ara láthatólag megszeppent. - Na... ne izélj... Frédi... tedd le azt a kést! Még megvágod magad!

- Téged! Téged váglak meg.

Ara a kapu felé szaladt, futtában lehúzta mindkét kezéről a kesztyűt. Frédi meg felé dobta a kést. Nagyot csattant a csukódó kapun, nyele kettétört. Dreckner bácsi a ház ajtajában állt, feje billegett, nem lehetett tudni, hogy mire gondol, hogy ejnye-ejnye, vagy talán: de kár, hogy élve megúsza a ribanc lánya. Nem is szólt semmit. Frédi fölkapta a poros kesztyűket és kirohant a kapun ő is. Arát nem látta sehol. Ara tényleg megijedt. Végre valaki megijedt tőle is! Boldog volt. És tele furdalással. Alig várta a vasárnapot. Hogy gyónhasson. Rohant a templomba. Már fél hétkor ott toporgott a gyóntatószéknél. A pap meg csak nem jött. Mindjárt mise. Ez nem lehet! Elkárhozik addig! Már érezte a lángokat, ahogy a purgatóriumban kiég belőle az összes emberi bűn. És jött a pap. Ismerte őt gyerekkora óta. Nem ő keresztelte, de nála elsőáldozott. Meg a bér málkózás. - Na fiam! Gyere gyorsan, mert rögvest itt a mise.

Frédi letérdelt és behúzta maga után az ajtót.

- Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében. Gyónom a mindenható Istennek és neked lelki-
atyám, hogy a múlt vasárnap voltam utoljára gyónni és azóta a következő bűnökkel bántottam
meg a fölséges Istent...

Az egyhajós templomban a gyóntatószék fölött araszoló stációfreskók dideregve hallgatták a
tengernyi bűnt. Apró jelentéktelen bűnök voltak pedig, a pap is csak a fejét rázta, de Frédi
nem tárgított.

- De atyám! Egy lányra emeltem kezet! Kést dobtam utána. És ha eltalálom? Gyilkos vagyok.

- Ugyan már édes fiam. Az ilyesmi előfordul. De ne paráználkodj! Magaddal se! Ara komisz
egy lány, ismerem őt! Dreckner bácsi már a betege! Na, eridj! Mondjál három miatyánkot és
négy üdvözlégyet és lássalak az áldozásnál!

- Köszönöm Atyám. Teljes szívemből bánom minden bűnömet, mert azokkal a Jóistent
megbántottam. Erősen fogadom...

Már kint ült, orra alá dörögte az utolsó üdvözlégyet is, és az járt a fejében, mi lehet Arával?
Annyira megijedt, hogy haza se mer jönni többé?

Otthon aztán átlesett a kerítésen. Ara nyurga fiú ölében ült, szájuk összetapadt és nem moz-
dultak onnan. Dreckner bácsi meg a fejét rázta, talán épp egy mérkőzést látott maga előtt és az
utolsó csuszát akarta megtapsolni.

Összeesküvők

Berend Beának, Katona Sanyinak és Oszter Dezsőnek

Sárga ujjak markolják az üres sörösüveget, majd a mutatóujj fölkiált, még egy kört, aztán még egyet, ha nem is a lerészegedésig, de az idegek totális tompításáig mindenképp. Tizenkilenc fiú. Itt, a munkásszálló földszinti büféjében nem kértek személyi igazolványt, így hát kedvére iszogathatott ez a középiskolai osztály, a harmadik bé.

Csucus, a vezérszónok csöndet kér. - Nos, azért gyűltünk össze, hogy a terrornak egyszer és mindenkorra véget vessünk. - Pepe nagyot kurjant, cigarettára gyújt. Szunyi és Kasparovics lehajtott fejjel hallgat. - Elég volt abból, hogy Bellai és Rábi a két legkisebbet halálra gyötörje.

- De ki az abszolút legkisebb? - Pepe kérdése csöndre int.

A többiek nyeldeklik a sört, érdekli is őket! Csak még egy kört! Mit számít, melyik nyüzüge a leggyöngébb? Meg kell védeni őket és kész. Bellai és Rábi csak nem bír el az egész osztállyal. Bár Bellai már elsőben hatvan kilóval bicepszezett. Rábi meg karatézni járt, de a sok lúd elmélete ott vibrált a levegőben. Sok lúd, az bizony nem kevés. Na de két disznóval szemben? Mégis ki a leggyöngébb? Szunyi, vagy Kasparovics?

- Szunyi jobb szkanderben. Ballal föltétlenül - így Csucus.

- Birkózásban is! - teszi hozzá Pepe.

- És a földrajz! - Bamba nem tud betelni azzal, hogy Szunyi már a tavalyi év elején megkapta az ötöst földrajzból, s ha akart, hát az órákat is hanyagolhatta.

- Kosárlabda? - Kasparovics járt kosáredzésekre, mégis. - Szunyi szerzi a legtöbb lepattanót. Én már csak tudom! - Csucus tudja. Enbéegyes csapatba hívták. Érettségi után beáll, ha Isten is úgy akarja. És egyszerre szavalni kezdenek: - Fiúk! Lányok! Gyerekek! Kosarasok legyetek! Jelentkezz a szakosztályon, minden szabad délutánon! - nagy taps. Szájak az üvegszájakon. - Akkor hát? - teszi föl a kérdést Csucus. - Mi legyen? Kit kínozz a legtöbbet az a két állat?

- Szunyt - szól közbe Csosz. A legjobb képű srác. Talán még az osztályfőnöknő is szerelmes belé.

- Akkor Szunikám, ha még egyszer hozzád nyúl a Bellai, vagy a Rábi, akkor velünk gyűlik meg a bajuk. Ez így nem mehet tovább. Rendicsek?

Szunyi bólint. Kasparovics vigyorog. Pepe elégedett. Csosz és Bamba egymás tenyerébe csap. Bölcs Erik fölemeli ujját, mintha feleletre jelentkezne. - Akinek megvan a Steppenwolf Easy Riderje, az hozza be. Átvenném...

- A Mambódra? Lófaszt nem ér! - Pepe a fejét rázza.

- Nekem jó úgy is. Nincs pénzem kazettásra...

Bölcs Erik szülei voltak a legszegényebbek. Mambó. Marad az. A zene úgy is a fülben. Az összeesküvők kitántorognak a tavasz korán jött langymelegébe. - Basztatok már ennyi füledt picsát? - Szunyi hevesen bólogat. Csucus belékarol. - Mintha már nem tudom hány börtányért kitakarítottál volna! Szunyi, te kettős életet élsz?

- Nem... Nem. De el tudom képzelni... ilyenkor nem lehet jó...

- Összekulázom magam, haverok! Szunyi és a picsák! Az osztály gurgulázik a röhögéstől. Bamba kavicsot kerget, kötényt ad Csosznak. Pepe szeme örökké a lányokon. Asszonyok is jöhetnek. Ötvenig. Szunyi védernyő alatt. - Csá, srácok! Akkor hétfőn. - Örül. Ilyen nyugodtan nem várta még, hogy becsöngessenek.

Háromnegyed nyolckor már ott ült mindenki a padokban. Pedig ez a hétfő semmivel nem különbözött. Hacsak. A táblán Szunyi ormóttan betűivel ott fehérlik - Van Himst. Padtársa, Pepe fölugrik, hosszú, szőke haját füle mögé tekeri, vonalzójával a névre mutat: - Szunyi tanuló! Kit takar a név? - Szunyi föláll, köhécsel, plafont bámul. - Kérdeztem valamit! Szunyi tanuló!! Nos?

- Tanár úrnak tisztelettel jelentem, az osztály létszáma...

- A mindenségit magának! Hát nem érti a kérdést? Órán van, nem a játszótéren!

- Tanár úr kérem, én készültem... szóval Van Himst a legnagyobb belga futballista.

- Hol kergeti a bőrt?

- Brüsszelben.

- Kevés.

- Tanár úr kérem, ha jól emlékszem... az Anderlechtben.

- Posztja?

- Középcsatár.

- Rendben van, kisfiam. Ötös alá. Mert nagyon nyögvenyelős.

Az osztály több mint fele érdeklődéssel figyeli az intermezzót. Van, aki tapsol. Tudják, foci-ban Szunyi a király. Persze csak elméletben. A pályán nincs nála sutább. Ezért is kosarazik. Ahhoz meg a magassága. Szóval van baja elég. És belép Bellai meg Rábi. A leghátsó padban ülnek, onnan ítélnék eleveneket és holtakat. Ahogy eldobják a táskát, már lépnek is Szunyi-hoz. - Na, tudóskám, mi Felső-Volta fővárosa?

- Tudom, tudom... Ogudoguogua!

Tarkóján csattan az ütés.

- Mondtam már! Megtanulod, vagy megdöglesz. Utoljára. Tehát: Ouagadougou. Ilyen egyszerű. Holnapra bevágod, mert kíváglak!

- Zabálnivaló? - Rábi a táskájában turkál. Kiveszi Szunyi tízóraitját. - Turista. Már megint turista. Nincs más otthon? Unom már.

Szunyi zavartan néz körül. Sehol egy arc, egy tekintet. Amiben megkapaszkodhat. Össze-esküvők. Lépjetek közbe. Sok lúd... emlékeztek, nem? Akkor meg? Kasparovics oda se néz. Nehogy belekössenek. Bamba maga elé mered, mint mindig. Csosz vigyorog, de ő is csak a szemközti kétajtós szekrényt bámulja. Ahová nem is olyan rég még saját kezűleg gyömöszölte be Szunyt. Aki aztán óra közben, nem bírván a sötétséget minden erejét összeszedve kirúgta magát onnan. Legurult a padokig. És hiába kérdezte a tanár, a magas, ősz fizikus, hogy ki tette, Szunyi csak hallgatott. És még ő kapott intőt. Otthon meg a pofonokat. De nem. Elárulni valakit, azt nem.

Csucu azért csak odaszól: - Hagyjátok már!

Rábi saját válla fölött visszanéz. - Ne ugass, mert bebaszok!

- Letépem a hátad. - Bellai meg is indul Csucus felé. Becsöngetnek. Mindenki ott ül és hallgat. Szunyit sírás fojtogatja. Szünetben lépni kell. Nem. Nem bírja tovább. De hogyan? Kinek szóljon?

Az utolsó óra előtti szünet. Bellai és Rábi a maradék kenyérdarabokat tömködi le a torkán. Szunyi meg éhes. Előrejönnek. - Felső-Volta fővárosa?

Szunyi föláll. Bal lábát rúgásra emeli. Bellai meg odatartja oldalát. - Ide rúgjál! Vesére! Hogy vért hugyozzak!

És Szunyi rúg. Hatalmasat. Úgy érzi. De nem! Bellai meg csak röhög. Rábi benyúl Szunyi gallérjába. Fojtást alkalmaz. Szunyi fehér. Aztán halványkékre fordul. Hörög. Senki, aki közbeavatkozna. Szájsarkában vércsik. Szunyi elterül a kövön. Bellai megrugdossa. - Na ne játszd meg magad! Meghaltál, vagy mi? - Szunyi nem mozdul. Rábi fölé hajol.

- Ébresztő!

- Te ez bekrepált.

- Lófaszt csak elájult. Rövid volt a fojtás.

Szunyi fölnéz. A két arc fölötte, betakarja a plafont. Fölállítják.

- Csak beharapta a száját. Az vérzik. Kis fasz! - kap egy pofont Rábitól. Bellai meg üvölti: - Ouagadougou! Értetted! Mégegyszer ne kelljen megismételnem!

Szunyi kirohan a folyosóra. Szája vérzik. Le az emeletről, végig a földszinti folyosón. A tanári előtt lassít. Kopogásra emeli mutatóujját. Visszalép. Sétál. Nézi az órát a falon. Mindjárt csöngetnek. És kilép az osztályfőnöknő. - Hát maga? Miért nincs még a teremben? Mi? Miért vérzik a szája? Megütötték? - Szunyi meg sem szólal. - Rábi? Bellai? Már megint?

- A tanárnő mondta...

- Megkapják a magukét. Osztályfőnöki óra lesz ma, nem matek. Na, gyerünk!

- Osztály vigyázz! - kiáltja a hetes, majd megfordul. Mögötte Szunyi lép be az ajtón. - Tanárnőnek jelentem az osztály létszáma huszonegy, nem hiányzik senki...

- Üljenek le! - az osztályfőnöknő éppen tíz évvel idősebb tanítványainál. - Szóval Bellai és Rábi nem bírnak magukkal. Le kell, hogy kössem őket, meg az energiáikat. Szép kis edzések. Tele mindkettő energiával. És meg bírják verni a legkisebbet! Ez igen. Ez figyelemre méltó.

- Besúgtál... - kúszik a hang valahonnan hátulról, de elér a tanárnő füléig.

- Nem! Tévedés. Meg sem szólalt. De én tudom, mi folyik itt. Azt is tudom, hogy az osztály összeesküdött, hogy megvédi őt, meg Kasparovicsot. Csíripelték a verebek.

Csönd.

Szunyt bámulja mindenki. Kasparovics mosolyog. Pepe hallgat, nézi a betűket a táblán. Még mindig ott virítanak. Bár már csonkán. A Van-ból a vé fele. Himstből meg annyi: i. Meg az es. M-ből en. A té-ből meg jobbra dőlő fehér kereszt.

Nyitott ablakokból szüremelő madárhang.

Bellai és Rábi szenvtelen arccal hallgatnak. Mi? Ugyan tanárnő. Mi aztán nem. Méghogy Szunyt. Hogy három éve pofozzuk, verjük? Ilyen vádak! Szemtanú meg egy se. Aki fölállna, és...

Lassan kicsengetés. Zörgések a padok alatt. Az osztályfőnöknő is pakol. Kasparovicsot körbeveszik. Csosz is ott van. Csucusu és Pepe már kint a folyosón. Bamba maga elé meredve ül. Bellai és Rábi is csatlakozik. Kasparovicsnak mondják a magukét. Be is kellene bizonyítani, hogy Szunyi a leggyengébb. És akkor joggal minden verés. Kasparovics hajlik a szóra. Szunyi még pepecsel. Tanárnő az asztalánál. Csöngetnek. - Szóval ez volt az utolsó! Még egy ilyen, és kezdhettek újra a harmadikat! Ha kell, az egész osztály! Világos?

Igen tanárnő. Világos! Hát persze! Méghogy Szunyi hajszála. Nem fog meggörbülni. Itt bent a suliban biztosan nem.

Az ötvenes évek végén emelt lakótelep tenyérnyi parkja.

Erre kell áthaladni, hogy az ember elérje a buszt.

Szunyi mögött Kasparovics. - Mit akarsz? - Szunyi szelíd tekintete végigpásztáz a fejfel alacsonyabb fekete fiún. - Birkózni? Szkanderozni? Vagy mit?

A másik csak hallgat. Szunyi hátat fordít és indul. Kasparovics minden erejét összeszedve letalpalja Szunyi táskáját. - Ne siess!

- Mit akarsz? Mondd már meg!

- Téged! - Kasparovics combon rúgja Szunyt, aki azonnal lezuhan a földre. Rúgások a hasára. Derekára. Kasparovics, mint a cséphadaró. - Állj föl, te szemét besúgó! Szunyi lassan fölállt. Pepe bekiabál. - Véd a pofád, te barom!

Nem védi. Jobb csapott a szeme alá. Hanyatt esik. Csucusu ugrál, mint a kosárpályán. Le is kapja a korai levélkét vagy két és fél méteres magasságból. A tömeg húzik körülöttük. Nincs felnőtt, aki közbelépne. Pepe odafordul Csucusuhoz. - Csináljunk valamit! - Úgy kezdtük a gyűlést, hogy tanárt nem vonunk be. Igaz?

- Igaz.

- Szunyi besúgott.

- Egy frászt. Szunyi nem olyan.

- Akkor hogyan jött rá a tanárnő?

- Láttá Szunyt.

- Faszért mászkált a tanárinál? Mi? Hagyd csak őket!

Rábi és Bellai kontrázik.

- Akkor is! - erősködik Pepe.

- Kasparovics a védelmünk alatt áll. Aki egy ujjal hozzáér, a saját taknya ver menetet a nyakán. - Bellai hangja meggyőző. Rábi a fekvő Szunyihoz lép és bokánál megragadja vadonatúj nadrágját. Sliccig tépi. Nagy röhögés. Föltápaszkodik. Kasparovics újra üt. Szunyi, mintha ringlispilen ülne. Az ülőke pár centivel a föld fölött... Körben mosolyos arcok röpülnek. Visszaütni? Soha! Zuhan a térdére. Bellai grabancánál ragadja. Halkan pattognak a gombok. Bal ingujját leszakítja. Vállból. - Kaspi! Húzzál rá mégeggyet!

Kasparovics nagyot akar ütni. Szunyi elhajol. Most Kasparovics hasal a földön. Szunyi a táskája után nyúl. Megragadja. Fut. Benyúló láb. Bölcs Erik gáncsolt? Nem tudja. Bamba is ott van. Meg Csosz. Orra vére a szájába szivárog. Busz felé rohan. Bamba utána. - Itt a ballo-nom...

- Köszí... köszí szépen - Szunyi szipog.

- Majd holnap behozod.

Szunyi betakarózik a bokájáig érő ballonkabátba. A busz motorja egyenletesen morog. Fölkapaszkodik. A sofőr mögé ül. Szunyi ezzel végképp az utolsó lett! A hittanórán hogy utolsókból lesznek az első. Hiába? Kinéz az ablakon. Oszlik a tömeg. Bellai és Rábi, mint a törpék. Kinyújtott hüvelykujjához méri őket. Kisebbek, mint ujja felső perce. Elmosolyodik. Kasparovics nem is látszik. Pedig őt lapogatják.

De mi lesz otthon? A keservesen összekapargatott pénzből vett nadrággal mi lesz? Haza se kéne menni. Mert amit otthon kap, mintha egyszerre ütnék. Rábi és Bellai. Inkább újabb verés Kasparovicstól.

Dühkitörés

Tegye össze a lábát ha velem beszél maga szemét hát mit képzél szopós tetves kis rüszije a belét fogja kiszarni maga maga maga!

Önözni önözni önözni hát nem értik a szolgálati szabályzat is írja a katonát meg kell tisztelni azzal hogy nem maga, hanem ön! Ön.

Nem értik. Csak állnak a hatalmas ebédlő ételbüdös nyirkosában.

Szzad vgyázz!!!! Közpe nézz!!! Fojtott vezényszavak piszkolnak sapkátlan, megnyírt fejekre. Százötven ember. - Tisztesek! Elvtársak! - Törzsfőnök és zászlóaljparancsnok. Őrnagy és alezredes. Hadtáp és az operatív elvtársak. Katonák katonák. Gumik. Már csak egyetlen év! Egy esztendő, és megnyílik a szabadság remekbe faragott székelő kapuja. Cseberből vederbe lötykölődni...? De mégis! A politikai tiszt mosolyos bajsza.

Nevek nevek nevek. Tizenöt név. Innét és onnan. Székesfehérvár. Budapest. Kunigunda utca. És Csepel. Százhalombatta. Az éjszaka havat okádik. Műanyag bögrékben jeges kakaó. Nesze nektek! Igyatok. Ez aztán a mi vérünk! Testünket nem szeljük kenyérré. Katonák rogyó térde. Katonák, akik remélnek. Hogy nem messze. Mennysországba. Ha kell az ördöggel is. Cimborál mindegyik ki hazavágyik. Nevek és nevek. Már csak tizenöt katona. Középen állnak. Törzsfőnök és zászlóaljparancsnok. Hát ti hová kerültök? Maradtok? Mentek? Tizenöten. Pont. Amennyi egy századhoz kell. Tizenkét rajparancsnok. Három szakaszparancsnok-helyettes. Csupa örvezető. Krumplivirág nyílik a gallérokra. Csillagos éhség kering. Motoszkál a csönd. Tisztek összesúgnak. Mi legyen velük? Na mi? Az apácákat máshol keressék! Ezek itt férfiak mind. A civil úristenit! Egy éve hogy rohasztjuk őket. És még mindig civilek. Egy se aki ha kell halni merne.

Vért kellett volna adni. K. honvéd épp a vigyázzmenetet gyakorolta, amikor kiszóltatták a sorból. Halmos, a hadseregbajnok, aki 11 másodperc alatt futotta a százat, megbillent és abbahagyta a jutalomszendvics majszolását. Az üveg Kinizsi sörre is undorral nézett. Mi lehetett vele? Ezzel a bajnokkal? Bizony. A vérvétel. Ezt nem lehet túlélni! K. megvakarta feje búbját. - Kérek engedélyt kérdezni - fordult a főhadnaghoz, akinek szeme most is feketén csillogott. A reggeli szesz még nem párolgott ki belőle teljesen. Bólintott. - Jelentem, az én véremmel baj van! - nocsak - emelte föl hegyes állát a főhadnagy. - Szóval egy gyerekkori betegség...

K. honvéd monológja gyászos véget ért. A tiszt úgy üvöltött, hogy odabent a sátorban nem találtak vénát. - Fókát ragad! Irány az egyenes! In-dulj! - K. honvéd szabályos vigyázzmenetben indult a hatalmas ebédlő felé. Rongyok várták és egy különös eszköz. Hosszú nyelű fa alkalmatosság; partvisféle. Csakhogy a szerszám végén félméteres, kemény gumi feszült. - Irány az ég alja! Cél, az apja fasza! - üvöltötte a főhadnagy és K. honvédot belökte a csarnokmagas ebédlőbe. Ég helyett vastraverzek. Alja-fasza. Legalább rímelve, gondolta K., de nem bonyolódhatott irodalmi kérdésekbe ebben a kiélezett helyzetben. A konyhások már várták. Két, hatalmas badella került a konyha közepére. A víz, ami kilódult, csak köbméterben volt számolható. K. honvéd nekifogott. A gumivégű célszerszámmal vadul lökdöste a vizet a túlsó fal felé, de mindhiába. Nem győzte. A víz mindig visszafolyt, körülölelte gőzölgő bakancsát. Este tízre végzett. Akkor még ott voltak az ablakok. Tejüveggé koszosodva sikongtak a vastag csomókba gyúrt újságpapírok alatt. Odakintről: - Munkáshadsereg! Kezeket ökölbe! Nó-ta!

- Százados úr, sejhaj, százados úr ha fölül a lovára...

- Nóta állj! Inkább azt, hogy Gábor Áron rézágyúja...

- Gábor Áron rézágyúja fel van virágozva...

- Nóta állj! - a főhadnagy borgőzös hangja volt. - Kommunisták vagyunk, vagy mi az úristen? Föl...

- Föl vörösök proletárok...

Géppuskaropogású léptek sortüze kalapált K. honvéd agyában, amint ott ült a vizes linóleummal takart rücskös betonon.

Mire visszaért a körletbe, a rajparancsnok máris hátraarcot vezényelt. - Irány az ÜTI!

Irány. Már elő volt készítve a lepedőnyi papír. Itt és itt kell aláírni. Mi ez? Tisztessiskola! Kilenc könyörtelen hét. Örvezető lesz. Akár tizedes is! Csak el ne bassza! Értette? Értettem! - vágta össze bokáját K. honvéd kissé Horthysan. A törzsfőnök meg az operatív tiszttel felváltva kopogtatták az asztalt filctollukkal. - Kérek engedélyt kérdezni! - Kérdezzen! - Én... szeretném megtudni... visszakerülök ide?

- Marha! Hát hova kerülhetne?

- Értettem! Kérek engedélyt távozni.

- Távozzhat.

A körletben a főhadnagy várta. - Vért fog pisálni. Arról kezeskedem!

- Értettem!

- Érti a faszt!

- Kérek engedélyt kérdezni!

- Kérdezzen!

- Mert nem adtam vért? Nem volt kötelező...

- Nem hát! Csak ajánlatos! Érti? Ajánlatos...

A kilenc hét nem is volt olyan szörnyű. Tizedes is lehetett volna. Csak azok a viccek, amiket mesélt a szájtátiknak! Hát azt azért mégsem! Meg az előélete. Apja a Don-kanyarban! Hát ki látott még ilyet! Kérdéses volt az is, hogy egyáltalán indulhat-e a szocialista versenymozgalomban. Pedig ő volt a legjobb. Stratéga. Erőnlét. Háromból huszonkilencet lőtt. De akkor is. Ideológiailag nem volt képzett. Punctum.

Hát nincs egy se, aki ha kell halni merne?

K. örvezető kilép a tizenöt közül. - Kérek engedélyt beszélni! - Beszélni? Megszólalni! Éjnek idején? Mit akar már megint? Mi? Ki maga?

- Jelentem, ön! Értik? Ön. - A politikai tiszttel láthatólag zavarban. Neki kellene megvédeni a katonát. Tisztekkel szemben is.

A törzsfőnök legyint. - Beszéljen!

K. örvezető terpeszben. A hirtelen csöndben hallani, ahogy a többiek nyelnek. - Önök, elvtársak, azt ígérték, hogy visszakerülök ide. Önök nem tartják a szavukat! - A parancsnoki állomány hátratett kézzel áll a piros damasztal terített hosszú asztal mögött. Az operatív tiszttel oldalfegyverére ejti jobb kezét.

- Az elvtársak félrevezettek minket! Igaz? - a többiekre néz. Arcok a magasban. Van, ki oldalt fordul. Szembe senki. - Félnék. De nem baj. Akkor legyen rólam szó. Én aláírtam valamit. Nálunk otthon az adott szónak is súlya van. Apám Hunyadi-páncélos volt. Százados!

- Elég! - az operatív tiszt most már előveszi fegyverét.

- Lőjön az elvtárs! Na, nyugodtan! Még mindig jobb lesz megdögleni, mint még egy év az Isten háta mögött!! Értik? Lőjön már!

- Kussoljon, hé!

- Be vagytok szarva, mi? - K. őrzető belép a tizennégy pirosodó arc közé. Majd a tisztek felé fordul. - Hová visznek minket? Mi?

- Aggtelek mellé. - A politikai tiszt hangja megnyerő.

- Mit vétettünk?

- Semmit... Ez a Magyar Néphadsereg! Nem leánynevelde. Oda kell menni, ahová vezénylik!

- Értette? - a törzsfőnök hangja sziszegő.

- Nem, elvtársak, nem értem!

- Akkor nem érti! - vágja rá az operatív tiszt. - Bánom is én! Azt is megemlegeti, hogy megszületett. Futkosóra vágom! Értette!?

- Értettem! - K. őrzető visszalép a helyére. A tisztek libasorban hagyják el az ebédlőt. Csak a hadtápos marad ott. Eligazít. Hajnali két óra. Reggel négykor indul az autóbusz. Addig dögöljenek le. A padokra. K. őrzető nem kap helyet. A többiek lázasan isszák a fölengedett kakaót. A keskeny padokon egymás hátának támaszkodva alszanak.

Mire fölébrednek, K. őrzető már nincs az ebédlőben. A törzsfőnök előléptet egy öreg honvédet. Hogy tizenöten legyenek. Őrzetők.

Báró Weingruber

Báró zsidó is lehetett. Apám nagynénjének is udvarolt zsidó. Nem is akárci! Maga Báró Weiss Manfréd. De azt már nem! Ha komolyabbra fordul a dolog, hát a család kiseprűzte volna az Ómamát. Zsidó a házba be nem tehetette a lábát. Hacsak nem üzleti ügyben. Akkor is csak arra szorítkozhatott. A lányok meg elfordultak. Pedig ha akkor az a két vagyon összeházasodott volna! Hát nem is tudom. Alantas ügyek intézőjeként nem sétálnék most a Mária utcában, hogy a cégnek badellákat vegyek, meg kék szélű tányért, mélyet és laposat, üveg sószerót, evőeszközt de olcsót, nem lapulna zsebemben pecsét, meg a csekk, nem kellene számolnom nap mint nap a napommal. Na meg ha Hitlert időben megölik, ha Gróf Stauffenberg nem ügyetlenkedi el, ha nincs az a nagy hőség és a Führer betonbukerjében tartja a gyűlését. Mert akkor az oroszok is maradnak a seggükön, a gyönyörű régi Erzsébet hídon grasszálnék és betérnék ebédelni a Vadászkiirtba, este meg a Parisien Grill műsorát bámulnám, tejszínhab-táncosnők hosszú combját, a kivillanó melleket, és valami márkásabb cigarettát szívnék, mint ezt a furcsa ízű 100 éveset.

De nem így lett. És ezért piszkálhatták folyamatosan Báró Weingruber Gaszton öltözőőrt a feleszű, meggyötört, fogukat veszített szövőgyári lakatosok.

Röck Szilárd! Irgalmas Isten. Hát persze! Több mint másfél évtized, és csak most jut eszembe a báró? Hogy tehettem? Mi terelt ilyen messzire a szeretettől? Vagy ez a furaszép név az oka? Mentegetőzőm... Somogyi Béla utca. Talán ha Somogyit mond és nem ezt a Szilárdot... Már tudom. És itt kell lennie valamelyik vizeletszagú bérkatakomba mélyén Báró Weingrubernek. Nem is olyan hosszú ez az utca. Benézek mindenhova. Majd csak emlékszik valamelyik velekorú. Legyen az asszony, vagy férfi. Talán a lányok a szemközti Rákóczi téren! Hátha fölcsípett az öreg egyet-egyet közülük. Vagy éppen futtatta őket? Az esze megvolt hozzá. De bátorsága? Nem hinném. Pedig penge arca volt, mint Roy Scheidernek, csak hát a filmhősök mégse Báró Weingruberek. Tizenhét éve is megvolt már hatvan. De lehet, hogy csak ötvenöt. Nem mondta soha a korát. Csak kuncogott. Bölcsen nevetett a világ szétmázolódtott, beképzelt, melanoma malignusoktól burjánzó arcába.

Azon a nyáron, hogy elvégeztem a nyolcadikat és elballagtam csöppet sem szeretett iskolámból, rám szólt az apám, hogy fiatalúr, irány melózni, és amit keresel, abból mehetsz a Balatonra, mert én nem adok egy huncut vasat sem. Világos? Világos. Mit is mondhattam volna. Kuss és kész. De hová mennék én a negyvennyolc kilómmal? Én az álmodozó, akinek minden léptét leste Isten, legalábbis így gondoltam. Lúdtalpas, napra hunyorgó, nullás géppel fölnyírt szeplős gyerek? Hová menjek? Miféle munka tárja szét a karját, hogy épp terád vártunk édes fiam, te vagy aztán igazán közénk való, tökös gyerek vagy, az látszik, már ahogy beléptél, hát zabszemet nem lehetett a seggünkbe dugni. Szóval hol az a munkahely?

A Magyar Posztó volt. Ahol óvodáskodtam. Ahol büntetésből, mert nem tartottam tiszteletben a csendes pihenők óráknak tűnő perceit, a kislányok csöppnyi arcát harapdáltam, így hát kiállítottak a sarokba és bepelenkáztak, nagycsoportos fiút, a lányok visítva nevettek, a fiúk meg oda-oda csaptak a törülközőjükkal. Én meg úgy ordítottam, hogy nincs az a vadon élő állat. Szóval ide. Bálák hegyekben. Szövőgépek csatazaja a poros délutánban. Orvostól jöttem. Nem voltam én alkalmas nyolc órás munkavégzésre, de még hat órára se. Maradt négy óra, annak sem igen örültem, öt percet sem bírok én ki ebben a fürtelemben, nemhogy négyet, de majd csak elbújok valahogy, lehajtom a vécédeszkát és alszom, vagy a bálák mögé bújok, ott nem fog keresni senki. Itt volna ez a gyerek. Apám megtalálta volt óvónőmet, ő protezsált be a gyárba. Nesze nekem. A pénz is olyan kevésnek tűnt, hogy talán még a vonatra sem lesz

majd elég. De nekem látnom kellett a Balatont, mert addig sose láttam, csak képeken, és nagyon tetszett az a nagy tenger, a parti nádas, és a hancúrozó gyerekek ahogy nyalják az ötvenfilléres fagyit. El kell jutnom mindenáron. Két hónap munka. Aztán augusztusban marad vagy három hét. És akkor! Csak kibírom valahogy! Ha nem, maradnak az álmok. Mert az álmaim erősebbek voltak a valóságnál. Képzeletem úgy csapongott, hogy fel nem foghatta senki. Nem lett volna az villámkezü vadász. Maga Old Shatterhand is hiába vette volna célba.

Na de majd megnevelnek édes fiam! Majd megtudod. Megtudtam.

Már az első napon rongyokat cipeltem. Raktárból ki, raktárba be. Teljesen fölöslegesnek éreztem minden munkát, de ezt aztán különösen. Mert a hittanórán azt tanultuk, hogy zöldell a rét nélkülünk is. A madarak meg olyan szépek, olyan díszesek, hogy maga Salamon király sem tudott úgy kinézni legfenségesebb díszeiben sem. Akkor hát mire ez a tébolyító hajtás? Az asszonyok meg sem álltak. Távolról lestem őket, ahogy hajlongtak. Csak az a papucsszerű tetszett, ami balról jobbra, majd visszafelé csúszkált megállás nélkül a szövendő anyag alatt. Csónak volt a neve, ha jól emlékszem. Szárazföldi csónak, itt a Posztógyár sötét üzemében, ahová a nap csak akkor sütött, ha a szemközti irodaház hatalmas üvegtábláiról odavetődött a fény, de menten vissza is futott.

A hatalmas rongybálák mögé bújtam. Láttam ott egy plakátot. Budán, a Hauszmann Alajos utcában is volt egy gyár. Ehhez hasonló. És én tudtam, mert apám elkottyantotta, hogy ott dolgozik Hugica, akinél pici gyerekkoromban nyaraltam a pusztán. Szép lány volt. De milyen lehet most? Már a nevére sem emlékszem. Ha telefonálnék is. Mit mondjak? Kérem Hugicát? Úgyhogy maradt az álmodozás. Néztam a plakátot hosszan, színes rajz volt, ezüstös sín páron villamos szaladt, a gyár meg óriási karjaival csalogatta be a dolgozókat. Hogy itt aztán megtalálják a számításukat, három műszak, könnyű fizikai munka. Gyertek csak gyertek, szabad a vásár, ha dupla annyian jelentkeztek, hát föl vesszük a négyszeresét is! Mert dolgozni nemcsak szép és nemes, de kötelesség is! Elaludtam. Akkor még nem volt szabad szombat, így aztán másnap vasárnap volt, amire én mindig nagyon vártam. Akkor voltak a legjobb ebédek. Tyúkhúsleves óriási aranykarikákkal, aztán torma és marhahús, majd mellehúsa, rósejbni. Saláta. És sütemény. Mindig volt valamilyen sütemény. - Te gyerek, be kéne ugrani a Borárosra. Dinnye kéne - szólt az apám még délelőtt. Mielőtt indultam volna, megkérdezte, munka után lefűrödt-e rendesen? - Le persze!

Hazudtam. Annyira elaludtam, hogy már mindenki hazament. Én is rohantam, nehogy valaki észrevegye, hogy hirtelen föltűnök a semmiből. Föültem a HÉV-re. Megvettem a dinnyét a Boráros téren, majd a peronon leültem, ölemben az ötkilós dinnyével. Lány sétált a vagon mellett. Szívtam neki. Bunkó szokás volt ez akkoriban. De nagyon tetszett. Hátha észrevesz! És észrevett. Fölszállt. Megállt mellettem. Most mi lesz? Csak a dinnyét le ne ejtsem! - Hugica vagyok! Hát nem ösmersz meg?

- Nem... nem én - dadogtam.

- Te aztán nem változtál. Olyan kisfiú maradtál! Mint régen.

- Nem vagyok már kisfiú. Dolgozom - pirosabb lettem, mint a vér.

- Nafene - nevetett föl a lány. - Aztán hol?

- A Magyar Posztóban! - Húztam ki magam és minden erőmmel magamhoz szorítottam a dinnyét. - De ülj le, ide. Ülj le...

- Maradj csak.

- Tudom ám, hogy Budán dolgozol...

- Már nem. Visszamentem a pusztára. Most meg pár napot fönt vagyok...
- Pedig hívni készültelek. Telefonon.
- Mit akartál?
- Beszélgetni. Hogy mi van veled. Mi történt azóta. Meg ilyesmi.
- Semmi se történt. Tizenöt múltam és nem tanulok tovább. Nem lehet. Sok otthon a munka. De én nem adom fel! Gimibe fogok járni! A fiúm is ezt akarja. Ha kell, ellakhatom a néném-nél is!
- Van vőlegényed?
- Ugyan már! Vőlegény... Csak a barátom. Szeret engem. Ha már a szüleimnek csak útban vagyok. Bezzeg ha dolgozni kell, akkor jó vagyok a kéznél. Na mindegy. Itt az Imre tér. Te is leszállsz, igaz?

Leszálltunk. Hosszan néztem utána. A dinnye úgy húzta a karomat, mintha száz kilóssá súlyosodott volna. Mit akarok én ettől a lánytól? Már akkora melle volt, mint az anyámnak. Hazaballagtam. Apám letette a dinnyét a vízóraaknába. - Tudja kivel találkoztam? - Apa a fejét rázta. - Á... senkivel, csak úgy tűnt, mintha ismertem volna valahonnét.

Hétfőn délutános műszakba mentem. Hattól tízig. Lehetett, mert csak három sarokra laktunk a gyártól. A gyár sarkánál volt a Csemegeüzlet, oda mentem, hogy vegyek nápolyit. Volt nálam két forint ötven fillér. Ebből kijött tíz deka. Egy grammal se több, de inkább kevesebb. Ott láttam meg először Báró Weingrubert. A presszógép mellett állt és lassan szűrte egy szimplát. Jobb kezén, mintha hat ujj lett volna! De nem. Csak szétlapult, mint az elütött béka. Fura ember volt. Középmagas, zakója illendően begombolva, hóna alatt elhasznált, fületlen táská.

Együtt mentünk be a gyárba. Ő le a pincébe az öltözők felé, én meg abba a hatalmas csarnokba. Mi lesz, ha vége a műszaknak? Hogy fogok én fürödni a fejlett férfiak közt? És eljött az idő. Meztelen testek toporogtak a zuhanyrózsáktól megfosztott vízsugarak alatt. Igyekeztem elbújni a gőz jótékony takarásában. De észrevettek. - Hát te kisfiú? Hol a szőr pöcsödről?

Ekkor állt föl apró íróasztala mögül Báró Weingruber. - Magának volt ebben a korában, Karcsikám?

- Hogy nekem? Úgy keféltam, mint a nyúl! Mért, hát hány éves vagy öcsikém?
- Tizenöt leszek... - nyögtem a szavakat és igyekeztem csupasz testrészemet valahogy eltakarni.
- Mondom én! Tizenöt! Hol voltam én már akkor!
- Mindegy. Ne piszkálja a gyereket.
- Csak nem meg akar ütni, vén barom?
- Ha szükség van rá? Miért ne?
- Falhoz verem vén fasz!
- Állok elébe.

Ez a szikár ember a szétlapított jobb kezét lassan ökölbe szorította. Karcsi, a nagydarab lakatos megindult feléje. Teljes erejéből akart behúzni. A báró lehajolt és jobbal olyan egyenest mért Karcsi állára, hogy az elterült a vizes csempén. A többiek pofozgatták, fölültették. Őt

perc is eltelt, mire magához tért. Nem szólt semmit. Lassan kiürült az öltöző. - Báró Weingruber Gaszton vagyok - nyújtotta furcsa jobbát a férfi. Én is bemutatkoztam.

- Honnan tetszik tudni így verekedni?

- Hát tudod, Európa-bajnok voltam... a háború előtt. Elgázolt egy autó. Akkor lett a kezem ilyen. Érzéketlen. És nagyokat be lehet vele húzni. Láthattad. De nem ez a lényeg az ökölvívásban. Hanem az, hogy ne félj. És ne légy ideges. Mert akkor sírás lesz a vége. Sport ez és nem vagdalkozás. Érted? Meg a technika. Jó elhajlások. Meg aztán kibillenteni az ellenfelet az egyensúlyából.

- Akkor tetszik ismerni a Bene Laci bácsit is!

- Hát hogyné! Még a Papp Lacit is megverte egyszer. Persze egy súlycsoporttal följebb volt, ha jól emlékszem.

- Apám mondta, ha valahonnan röpködnek ki az emberek, akkor biztosan Bene Laci öntött föl a garatra.

- Nem tudod mit csinál most?

- Segédmunkás a Csepel Művekben.

- Ő is Európa-bajnok volt. Szépen meghálálják neki. Hálamozgalom. De most már menj haza kisfiam, mert aggódni fognak. Mindjárt fél tizenegy...

Aznap éjjel alig aludtam valamit. Én is bokszoló szeretnék lenni! És akkor nincs az a tagbaszakadt ember, aki gúnyolódni merne! Hugica meg belém szeretne. És dobna a barátját. Elvenném feleségül is!

A Barkas telepakolva, mondom a sofőrnek, haver, vidd már föl az étterembe ezt a valag cuccot, nekem még volna egy kis dolgom itt a környéken. Bólintott, a kétütemű füstje beborította a Mária utca és a Baross utca sarkát. Én meg elsétáltam a kiindulópontomhoz. Krúdy utca. Innen megyek majd végig, háztól házig, egészen a Corvin Áruházig. Rábukkanok. Meg kell hogy találjam. Szeretném neki megköszönni. Hogy mit? Hát az emberségét. Ahogy szeretett. Ahogy nem szeretett azóta senki. Aki nem kisfiút látott bennem, hanem tehetséget. Valamire. Az embert, aki álmodozik. Akinek belső világa van. Aki ha jelen is van, csak a kívülállók látják. Meg az Isten. De én nem tudtam, hogy hol vagyok. Hogy álom-e éppen, vagy valóság. Posztógyár éppen, vagy a Mennysors egy rózsaszínű szeglete. Ezt érezte teljes biztonsággal a mindent megélt és túlélte Báró Weingruber Gaszton. Úr volt. Méltóságos. Egyedül élt-e? Volt felesége? Gyermekei voltak-e? Nem tudtam semmit róla. Mert nem is beszélt magáról soha. Minek? Ha valaki másokra teszi föl az életét, akkor közömbös, hogy ő kicsoda valójában. Katolikus volt. Ahogy azt Jézus Krisztus elképzelte. Hogy ilyennek kell lennie egy katolikusnak. Erre szólította föl a tanítványait. Pedig Gaszton nem volt lélekben szegény. De leszegényítette lelkét, hogy másoknak jusson belőle. Az járta a gyárban, hogy mindenkiért kiállt, akit sérelem ért, és volt is annyi fegyelmije, mint senkinek. Félték szavaitól is. Kommunikációs képességét taníthatta volna, ha bárkinek eszébe jut, hogy egy ilyen ember nem éppen öltözőőrnek való. Ha a kontraszelekció nem zabál föl minden „csirát”. Ő azonban fittyet hányt az egészre. Élt. És halt. Ha kellett. Itt kezdem tehát. Krúdy-Röck Szilárd sarok. Jó, rendben. Somogyi Béla. Nekem aztán mindegy. Csak ő kerüljön elő!

Bárá Weingruber Gaszton mezítláb Kossuthra gyűjtött. A gyufát sose rázta, csak ráfűjt erőteljesen. Mindig elaludt a lángja. Átkértem magam délutánra, mert így megint egy műszakba kerültem Gasztonnal. Az öreg nem csodálkozott. - Mi a kedvenc tantárgyad?

Egyik se. Utáltam az iskolát, főleg a felelést. Minden tekintet rám tapadt, na, mikor sül bele ez a barom, mikor lesz vörös a szeplős pofája. És én persze megnémultam.

- Miért tetszik két szimplát inni? Sokkal egyszerűbb lenne egy duplát...

- Hát te miért reggelizel külön a vacsorától? Egyszerre is elfogyaszthatnád, nem igaz? Tudod a kávé az rítus. Meg a cigaretta. Meg kell adni a módját. Szépen, lassan kell szűröcsölgetni. Na nem úgy, hogy a bolt összezsúrlódik! Nem. De nem hallom a választ! Mi a kedvenc tantárgyad?

- A kedvencem... hogy is mondjam... a földrajz. Igen. A földrajz! - Tényleg az volt a legkedvesebb. Tudtam belőle mindent. Annál is többet. A nyolcadikosokat lepipáltam az egész iskolában. - Abból mindent tudok!

Báró Weingruber a fejét rázta. - Olyan nincs. Az ember nem tudhat mindent. Volt egy bácsi, régi filozófus, francia ember. Úgy hívták, Pascal. Nos, ő azt írta, hogy nem lehet mindent tudni. Tudjunk hát mindenből - valamennyit. A lehető legtöbbet. Így leszünk igazi társasági emberek.

Gaszton nem volt társasági ember, pedig mindenből tudott majdnem mindent. Ellentmond Pascalnak? Nem hinném. Csak kerülte az embereket. Biztosan volt oka rá. Ha csak az öltöző-örségig vitte.

Megindulok a Somogyi Béla utcában. Fakapu. Aládúcolt körgang. Por hullik alá, ahogy egy asszony rázza rongyát. Végigfutok a neveken. Egy se, amelyik csak egy kicsit is hasonlítana rá. Pedig ilyen németesen hangzó név minden második. A bárót meg miért írják ki a szocializmusban? Nem vagyok normális. Benyitok a következő házba. Idős asszony csípőre tett kézzel. Báró Weingruber Gaszton. Itt lakik? Lakott itt valaha? Báró? A dadogós? Mert volt itt egy dadogós. Nem kérem, ez nem dadogott soha. Igazi úr volt. Tetszik ilyet ismerni? Igazi urat? Nem. Ő aztán nem. Zsidó mi? Azok voltak itt rahedlivel. De mind elvitték őket. Akkor maga még nem is élt, kedvesem. Az asszony nevet. Prakkerével nagyot húz színét vesztett kétszerhármas szőnyegére.

Megint fürdés a Posztóban. Karcsi barátjával törülközik, a Sanyival. Az még nagyobb darab. Én még ekkora embereket nem is láttam. Karbantartók voltak. Ha leállt a gép, az asszonyok még testüket is felkínálták, csak siessenek a fiúk a javítással, mert teljesítményben húzták az igát, és hát minden forint számított. A két tagbaszakadt állítólag ki is használta ezt a lehetőséget. Ott a bálák között, ahol én valahányszor elbújtam. - Na, mi van öreg? Jól bebaszott a múltkor! - Karcsi eszeveszetten dörgölte a fülét törülközője csücskével. Eszembe jutott apám, aki mindig azt mondta: kisfiam, dugd a jobb füledbe a sarkát és nyomd át egészen a bal füledig. Ott kihúzod, és már két kézzel húzogathatod ide-oda. De hiába nyomtam, csak nem akart átmenni a fejemen a törülköző. Mégis van agya az én kisfiamnak! Nevetett apám. Van. Vagy lesz? Sokat kell tanulnom. Gaszton bácsi majd megtanítja, hogyan kell élni! De pont ő? Aki nem tud? Vagy jó így neki? Ha nem lenne jó, biztosan nem csinálná. Aki ennyit tud, annak aztán van agya. Figyeltem is a homlokát. Másfélszer biztosan magasabb volt, mint Karcsié. Ezek a homlokok úgy aránylottak egymáshoz, mint a Tátralomnic a Kékes-tetőhöz.

- Bocsásson meg Karcsikám. Nem akartam akkorát ütni. Tényleg. Ha tehetek valamit magáért...

- Kinyalhatja a seggemet. Most mostam ki! Nincs betyárkörte a partján.

Báró Weingruber Gaszton nem válaszolt a sértésre. Csak ült a kis íróasztal mögött, kulcsokat rakott katonás sorba valamit írt a kockás füzetbe.

- Vén zsidó! Mért nem megy vissza, ahonnan jött?

- Hová?
  - Hát Palesztinába! Hová!
  - Nem onnan jöttem én, hanem a Kisalföldről. Ott voltak az apám birtokai.
  - Szívta a vérünket.
  - Maga még nem is élt akkor.
  - Jól tudja azt maga, mire értem. Maga... maga olyan báró, mint amilyen gróf vagyok én. Meg a Sanyi. - Nagyot röhögtek. Meztelen térdük csattogott a gőzben. - Lássuk a kutyabőr faszikám! Mert ketten csak elverjük! Baszhatja a nagy boksztudását.
- Nem tudom, megijedt-e Báró Weingruber. Nem látszott rajta semmi. Újabb Kossuthra gyújtott, újra elfújta lángját a gyufának, nagyot szívott a cigarettából és táskájába nyúlt. Régi, megsárgult újságot húzott elő. 8 Órai újság. Ez volt a címlapján nagy betűkkel. És mindjárt alatta fotó. Félmeztelen ember, kezei magasban, széles öv a derekán. Báró Weingruber Gaszton az újdonsült profi Európa-bajnok. A két karbantartó hosszasan vizslatta a lapot. - Kamu is lehet. Odamontírozta magát. Nem bizonyít semmit.
- Uraim! Kutyabőröm nincs. Elvették a komcsik. Maguk!
  - Ugyan már! Nem is éltünk még akkor!
  - Én már igen - húzta ki magát Sanyi.
  - A maguk fajtája volt. Maguk telepítettek ki a Hortobágyra is. Maguk ketten. Meg az apjuk. Ávósok voltak mi?
- A két férfi egyre gyorsabban kezdett öltözni. Vizes testükön az elmaradhatatlan atlétatrikó. - Na, Sanyi, nyomás. Ismered a mondást. Aki korpa közé keveredik, fölzabálják a disznók.
- Nem mondás ez, hanem a maguk Jézus Krisztusának a tanítása. Meg az én Jézusomnak is. Meg vannak maguk kereszten egyáltalán?
- Erre már nem mondtak semmit. Nem is köszöntek. Az ajtó is nyitva maradt utánuk. Weingruber Gaszton, mintha tényleg nem történt volna semmi, megkért, nyissam ki az íróasztala legfelső fiókját. Kinyitottam. Kövér papírzacskó. - Bontsd csak ki! Na! Ne félj tőle, nem harap!
- Kettő-ötvenes nápolyi. Volt vagy fél kiló. - Na, mit szólsz? Ugye ez a kedvenced?
- Igen. De honnét tetszik tudni?
  - Láttam, amikor legelőször találkoztunk. Kérdeztem a pénztárostól, mennyit fizettél. És csak ez a nápolyi kerül kettőötvenbe. Egészségedre! - Nagyon megörültem. Fél kiló nápolyi még sohase volt a kezemben. Beosztom szépen. Naponta tíz deka. Akkor kitart sokáig. Na jó, lehet tizenöt is, de hús semmiképp. Ekképpen fogadkoztam. - Gaszton bácsi, kérdezhetek valamit?
  - Báró Weingruber Gaszton tágra nyílt szemmel várta a kérdést. Egy ember, aki már semmin se lepődött meg. - Szóval, mi az, hogy zsidó?
  - Kutyát láttál-e már? - kérdezte. Bosszantott. Ennyire már ne nézzen hülyének. Mikor volt kutyám nem is egy. Még amikor egészen kicsi voltam. - Nyilván láttál. Na. A kutya, az a faj. Az ember, az egy másik faj. De van ugye puli, kuvasz és komondor, tacsó és német juhász. Na. Apám zsidó volt, anyám meg sváb. Tehát két fajtából vagyok összegyúrva.
  - Az a korcs.
  - Nem. Az olyan csúnya. Degradáló. Mondjunk inkább keveréket. Keverék kutya vagyok. Tudod, a keverékek néha okosabbak, hűségesebbek, mint a fajtatiszták.

Értettem is, meg nem is. Báró Weingruber Gaszton tehát keverék.

Nem bántam. Elővett egy rajzlapot. - Most pedig, miután a fiatalúr mindent tud, vaktérképezünk. Jó?

Jó. Csak épp azt nem tudtam, mi az a vaktérképezés. Gaszton bácsi villámgyorsan fölrajzolt pár országot lapított kezével és nekem meg kellett mondanom, melyik ország is az. - Ez Svájc - böktém rá -, ez meg Franciaország. Ez meg itt nagyon egyszerű. Ülő kutya. Előtte meg talán a kölyke, összehúzódva? A Brit sziget és Írország. - Weingruber Gaszton nagyot nevetett hasonlatomon. - És ez? Ez melyik?

Erről még apám mesélt. Ugró tigris. Vagy inkább leopárd. Az viszi föl a zsákmányt a fára. A Skandináv-félsziget. - Ez is lehet kutya, nem igaz? - kérdezte Gaszton bácsi. Bólintottam. - Fajtatiszta-e - kérdezte váratlanul. Azonnal rávágtam: - Nem! Mert laknak itt norvégok, ők vikingek voltak, aztán lappok, svédek. De a mi rokonaink, a finnek, nem tartoznak ide. Tehát ez a kutya keverék.

Loholok az utcán. Átvágok a Gutenberg tér mély öblén. Anna Frank Gimnázium. Betoppanok. Kérdezem az első embert. Idős úr. Nem tud valamit Báró Weingruber Gasztonról? Nem ismeri? Nem hallott róla soha? Nincs-e itt az iskolában? Mint fűtő? Vagy takarító? Amaz csak néz. Egy báró mint fűtő. De miért is ne? Nem. Nem tud róla semmit. Kikeresztelkedett zsidó. Teszem hozzá. Pláne! Kifordulok. Át a páratlan oldalra. 9/11. Általános iskola. Kérdéseim ugyanazok. Itt aztán nincs semmiféle báró! Az igazgatónőbe van szerencsém belebotlani. A falon Marx, Engels, Lenin. Itt tényleg nincs semmiféle báró. És cím nélkül? Csak úgy? Weingruber Gaszton. Úgy sincs. Már csak tudja a beosztottjai nevét. Nem gondolja? De, de. Hát persze. Az ember azért igazgató, hogy tudjon mindent. Akkor sem adom föl. Újabb kapualj. Talán a legcsúnyább az egész utcában. A falon lövésnyomok. Ötvenhat hagyta itt? Vagy még a második világháború? Nem tudom. Nevek és nevek. Kovács. Keszi. Hajnal. Dr. Kérei. Szabó. Ernői. Weisz és Gruber. Összeolvasom. De nem. Nem az én emberem. Ketté csak nem szakadt. És akkor is. Bor. És nem fehér. Csak bor.

- Tudod mi jut eszembe, ha belépek az üzembe?

- Nem tudom Gaszton bácsi. Mi?

- Hát József Attila. Tanultátok már József Attilát?

- Igen. Aludj el szépen kis Balázs. Azt.

- Meg, hogy proletár költő volt.

- Honnét tetszik tudni? - Gaszton legyintett.

- Olyan proli volt ő, amilyen én. De hagyjuk. Szóval nekem mindig ez a versszak jut eszembe. Mintha valaki mondaná itt belül. - Két tüdeje közé bökött. - A Külvárosi éjből ez a csodás szakasz.

„S a szövőgyárak ablakán
kötegbe száll
a holdsugár,
a hold lágy fénye a fonál
a bordás szövőszékeken
s reggelig, míg a munka áll
a gépek mogorván szövik
szövőnők omló álmait.”

Ezt mondom minden nap. És meg nem unom soha. Szép ugye? Na, nem érzed a fenséges-ségét?

Nem éreztem semmit. Csak összetört nőket láttam hajladozni. Akik megsüketültek az örökös zakatolásban. És nem állt a munka reggelig. Mert voltak éjszakások is. Mindegy. Nem vitatkozom taknyos gyerek létemre pont Báró Weingruber Gasztonnal!

- Hanem a focit tetszik-e szeretni?

- Élek-halok érte. De nem az MTK-nak drukkolok. Nem ám! Hanem a Fradinak.

- Tetszett hallani két új csapatról? Most kerültek föl az olasz első osztályba. Tosca és Bajazzók. Állítólag jobbak mint Juve és az Internacionálé. - Gaszton bácsi annyira nevetett, hogy azt hittem ott fullad meg rögtön. Könnyei mosták pengearcát, sárgás bőre vörösbe játszott. - Ki mondta ezt neked? Mi? Ki volt az a marha?

- Hát a suliban. A srácok. Mindenki nagy drukker.

- A Tosca meg a Bajazzók. Nem csapatok édes fiam. Operák. Ahol olyan nagyon hangosan, szépen énekelnek. Jól átverték te naiv gyerek. De ne is törődj velük. - Azzal fura szerkezetet húzott elő az íróasztala középső fiókjából. Olyan volt, mint egy Sokol rádió. - Kazettás magnó. Ilyen nincs még nálunk. Vagy legalábbis én még nem láttam. Ebbe elég ez a pici kazetta. Nem kell az a böhöm szalagos magnó. Mikor Majdenekbe hurcoltak a nácik, ott ismertem meg Strausz Ernőt. Ő a fölszabadulás után ott maradt Németországban. De a keleti felén. Megunta. Még időben, a fal fölhúzása előtt átment Nyugat-Németországba. Onnan küldte nekem ezt a magnót. Na, ezt hallgasd meg. Di Stefano éneklő a Kacagj Bajazzót.

- Most meg Gaszton bácsi akar megetetni. Hát Di Stefano aztán tényleg focista volt. Puskás és Gento.

- Real Madrid. Tudom. Csakhogy az a Stefano argentin volt, míg a mi Giuseppénk olasz. A legnagyobb tenoristák egyike. Bel canto. Olyan szépen énekel, hogy az embernek össze-facsarodik a szíve. Na, hallgasd csak.

Kattant a kazetta. A hang erejétől és szépségétől tényleg elámultam. De abban az időben jobban tetszett Korda György. De azért megköszöntem. - Annyi lemezem van otthon, hogy talán Kárpáti Rudinak, tudod, a vívónak van több. A zene ópium. Ezt már megmondta Thomas Mann. A zene elvarázsol. Olyan mint az ital. A nő. A cigaretta. Morfium.

Eszembe jutott a legutóbbi vaktérképrajzolásunk. Akkor láttam először és utoljára begurulni. Mesélte, hogy látta József Attilát, amikor a Japánban írta Thomas Mann üdvözlése című versét. - Tudod, hol a Japán?

- Hát persze, hogyan tudnám! Koreától keletre, a Japán-tenger...

- Mert megüt a gutmann itt helyben! Nem az a Japán! Az egy kávéház volt az Andrássy úton! Érted már? Ma valami könyvesbolt. Írók Boltja vagy mi a csuda. Azt is kinyírták a komcsik. Na. Ott láttam őt. Aztán a verset betiltották.

- A komcsik?

- Frászt! Hát mikor volt az? A Horthyék. Itt ugyan mindegy milyen a rendszer, itt mindent és mindenkit betiltanak. Ha nem tetszik a képe.

Már látom a Corvin Áruház sarkát. Csöndes az utca. Mintha nem is Budapesten lennénk. Melyik emeletről? Honnét ez az ária? Kacagj Bajazzó! És biztos. Giuseppe Di Stefano énekel. Itt van a fülemben. El nem felejttem, amíg élek. Berontok a kapun. Kislány szalad előttem. Kiabál. Anyu! Anyu! A bácsi meg akar fogni. Beugrom a lépcsőház mögötti penészszagú

lyukba. Na, még csak ez hiányzik. Rámküldik a rendőrséget. De melyik ablakból jön a zene? Honnan? Rádióból? Magnóból? Tévéből? Majd otthon megnézem az összes műsorújságot. Azért is átfutom a neveket. Itt már majdnem minden név magyar. Egyetlen Krausz virít.

Be kell mennem a Corvinba. Mert kell az étterembe fehér damaszt terítő, meg konyharuha. Száz-száz darab. Mint valami fegyvert előrántom a csekkfüzetet és a bélyegzőt. Délután fölhívok pár posztócéget.

Én úgy tudom, nem vagyok keverék, de ha tudnám, hol a sírja, ráfeküdnék és őrizném halálig. A Magyar Posztóban úgy tudják, hogy meghalt.

Báró Weingruber Gaszton talán nem is létezett. Vagy ő volt a fonál a bordás szövőszékeken, és szövőnők omló álmaiban élt. Egy másik dimenzióban.

Glauber Eszter

Tornyos Józsinak

- Elég kevés itt a kaja. Maga meg csak turkálja. Hát nem szégyelli magát? Mindent meg kell enni! Bezzeg megette volna. Hadifogságban. Lágerben. De mit is tud maga?

- Tudja, hogy itt nem is olyan régen még alkoholt is árultak? Jó mi? Munkahelyen szeszestalt... Az első... vagy a másodikon? Már nem emlékszem pontosan. De volt ott egy kis beugró. Na. Olyan presszóféle. Ma meg ez a büfé van. Meg a hodály.

- Hát azt tudja-e, hogy Mózes miért a tengeren vitte a népét? Nem tudja, mi? Hát mert szégyellt velük menni... a szárazföldön. Ne nevéssen. Így is jó. Na, mit bámul? Zsidó vagyok. Nem látszik? Szép nagyra megnöttem. De voltam én harminc kiló is. Dachau jó kis fogókúrá...

Glauber Eszter lábán térdig érő fűzőscipő. Elégedetten körülnéz. Enne még, de nincs repeta. Én meg csak piszkálom az ételt. Már a nevétől összeszorul a maradék gyomrom. Savanyú vetrece. Költői, de ahogy ez az étel kinéz... hát az valami földöntúli. Szóval zsidó. És azt akarja, hogy vele ebédeljek nap mint nap. Itt a New York palota negyedik emeletén. Amatőr fotókiállítás körös-körül a falakon. Kocsis Zoltán, ahogy beleálmodja magát a zongorába. Chopint játszik. Talán a g-moll Balladát? Már nem is tudom. És a virágok! Aláírva: aki a virágot szereti, az szereti a virágot. Micsoda axióma! Eszter nagyokat kuncog. És egy kép negatívban. Macska a forró bádogtetőn. Feketéből fehér, ahogy lépdél a sufni gerincén. Az én képeim.

- Tudja ki az ott, szemben? Ott, ott! Profilból látszik. Na, ne bámulja olyan feltűnően! Ne is beszéljen hozzá. Ki tudja... a mai időkben! Nos, az a nő, ott, a Nagy Imre lánya. Tudja ki volt Nagy Imre? Hát persze, hogy tudja. Az az áldott vezér idevette. Mert amazoknak nem számít, hogy a lány az csak egy lány. Semmi köze az apja vétkeihez. De mit vétett az apja? Hogy nem kért kegyelmet? Áldja meg az Isten. A zsidók istene. Meg a magáé is. Mert tudja meg, egy az Isten. De mégis azt mondom, azért vigyázzon. Mert tudja, hogy van az: ha a tojást ütik a köhöz, ha a követ a tojáshoz, mindig a tojás törik. Ezt sohase feledje.

- Na, mi van? Fáj a gyomra? A sok sav, ugye? Rák a csudát! Jól is néznénk ki! Akkor nem fájna! Csak legfőlőbb a végső stádiumban. Nem. Meg aztán húsundora lenne. Maga meg jól kieszi a húst; csak a szafra finnyás. Almagélt vegyen. Attól elmúlik. Evés előtt bevonja a gyomrot. És akkor azt ehethet, amit csak akar. Hallgasson rám. Rendben? Akkor holnap?

Holnap. Ugyanakkor. Az étel ehetetlen. Glauber Eszter nem bánja. A kenyér ingyenes. Csomagol is. Otthonra is marad. Vacsorára. Nagy Erzsébet leül hozzánk, mielőtt udvariassen megkérdi, ülhet-e. Hát persze. Majdnem lenyelek egy rendes adagot. De azért vigyázok. Az almagéltól tényleg nem érzek semmit. Glauber Eszter tekintetében meglátom az óvatos duhajt. Mi legyen? Meg sem szólalhatok? Pedig úgy szeretném elmondani! Hogy én kérem szépen író

lennék, ez az ügyintézkedés csak álca, semmi közöm az egészhez, nem akarok közveszélyes munkakerülő lenni, hát ezért az egész. Nem merek megszólalni. Meg aztán nem is tudom. Kő vagyok-e vagy tojás? Ki kihez ütődik? Vagy le is hallgatnak bennünket? Ez az asztallap alá ragasztott rágógumi nem más mint egy jól rögzített poloska?

Glauber Eszterrel ballagok a körúton. Belémkarol. Olyan vidám, hogy én még legjobb napjaimba sem! Mitől? Mert túlélő. Csak az tud így égre nézni. Ha felhős, hát azért. Ha kék, akkor meg ámul, mint a kisgyerek. Alig vonszolja magát.

- Kivizsgálásra megyek a Honvéd Kórházba! Darabig nem leszek az asztaltársa. Vigyázzon magára. És kerülje a politikát! Megértette? Ráfázott maga már egy párszor. Ne hívja ki a sorsot maga ellen. A gyomrára meg rá se ránts. Nem kell előleget venni a bajból. Érti? Dehogy vagyok én katona! Jó viccei vannak! Még hogy én! Nem. Nem azért megyek abba a kórházba... Mert van ott egy kitűnő orvosnő. Mikor idegenvezettem az endékában, akkor ismerkedtünk össze. Őhöz utaltatom magam. Nem kis pénz, de első az egészségem. Aztán maga! Nem hiszi, mi? Na, Isten áldja. Azt se bánom, ha meglátogat. Eldumcsizunk kicsit. Meg aztán hozná a híreket. Mi újság a New Yorkban... Ha kijöttem, kivihetne a zsidótemetőbe, az anyámhoz. Megteszi? Ne izgassa magát... beleférek a kis Polskijába. Maga olyan jól vezet... Ezt hallottam. Ha másképp nem, hát cipőkanállal besuszterol. Látnom kell a sírját. Ha megtaláljuk egyáltalán. Van ott egy kút. Meg pad. Látjuk egymást. Csókolom.

Két hét után nem bírok magammal. Meglátogatom. Meg én! Hadd örüljön. Ha örül. Honvéd Kórház. Belgyógyászat. Rábámulok a gyönyörű ápolónőre. - Bocsásson meg, Glauber Esztert keresem.

- Beteg?

- Hát... igen. Azt hiszem...

- Nem úgy értem - nevet a lány. - Hanem, hogy nem orvos. Nem személyzet.

- Ja úgy? Nem, nem. Beteg. Az intenzíven van, úgy tudom. Ha megmutatná, merre az intenzív...

- Infarktus?

- Nem. A dereka fáj.

A lány erre már nem szól semmit. Csak mutat. Egyenesen, aztán balra. Mekkora kópé! Eszter kisasszony befektette magát az intenzívra. Hogy még többet törődjenek vele. Hogy körülötte forogjon a világ. De még azon túl is. Az egész Tejútrendszer. És tényleg. Ahogy benyitok. Ölében tálca. Ebédel. - Na, jöjjön! Tunkoljon, itt van kenyér. Annyit vesz, amennyit csak akar. Ha nem, hát nem. Éhen fog egyszer halni. Meglátja. Én már... tudja, majdnem! Úgyhogy jobb vigyázni.

Hallgatom és hallgatom, megszólalni úgysem lehet, ő uralja az egész osztályt, rajta kívül csak az üres ágyak, a mélyben halottak, fölöttünk eggyel az a pár élő, aki innen kikerült. Halványzöld csempe körben. Makulátlan a tisztaság.

- Legyen olyan jó és vigye a nővérhez a tálcát. Mondja meg, hogy nagyon finom volt, csak kicsit kevés. Majd mesélek. Még két hét...

Kiballagok, és máris hiányzik. A szövege. A mozdulatai. Kislányos naivitása és mindentudása. Pedig jövőre nyolcvanéves.

- Na, segítsen már! Hát hogy én mikén mentem át! Magának arról fogalma sincs. Nem is lehet. Fiatal még. Szenttelenül fiatal. Ne legyintsen! Mert így igaz. Itt a kocsí? Beférek egyáltalán? Meg a csomagok! Meleg van. Fölvehetné ezt az átmeneti göncöt.

Glauber Eszter bepréselődik a kis Polskiba. A hátán ül. Feje a botváltóval egymagasban. Dzsörzékabátja mályvállik rajtam. Térdemig ér. Úgy festek, mint egy erdélyi menekült. Talán pénzt is nyomnának a markomba, ha kicsit sápadtabb lennék. Oktogon. Itt lakik Eszter. De előbb a zöldségeshez. Mindenkit félrelök. Fölkapja a legszebb gyümölcsöket. Szabadkozom. Engem szidnak. Valami buzi lehet ebben a fura szerelésben. Vagy az öreglány kitarottja. Eszteren semmi lámpaláz nem gyullad. Túlélő. Ő aztán tudja, mitől döglük a légy. Fölcihelődünk. Lakása valamikor kupleráj volt. Közös előszoba. Keskeny és magas. A fürdőben villanyrezsó, a kádon keresztben vándling, a mosatlannal.

- Dobja le magát drágám. Én meg átöltözőm. És mesélek. Ilyet maga még nem hallott! Ha megírja, fele honor az enyém. Megegyeztünk?

Hallgatok. Nézem a könyvtárát. Nagy írók és népszerűek. A falon körben ezüst keretek. Kinyitott fekete-fehér fotók. Bad Schandau. A villamos ahogy kanyarog. A szálloda. És Eszter, fiatalon, ahogy csoportot vezet. Most látom, milyen szép volt a lába. Mint egy táncosnő. Pedig volt vagy ötven. És mégis. Pongyolában jön. Keresztbe teszi a lábát. A vádli íve most is szép. Bőre sima. Sehol egy tekergő visszér.

- Maga is olyan mint az a kiskatona! Na, ne bámuljon! Igen. A Honvéd Kórház sebészetén. Átvitt, hogy ott is megnézzenek. És simogatni kezdte a térdemet. Majd nyúlálni kezdett fölfelé. Ez valami betegség, ugye? Hogy? Gerontofília? Szép neve van. Na, rá is húztam a mancsára. Úgyhogy maga se nézegessen.

Instant kávét készít. A bögre ragad a kosztól. Valahogy magamba öntöm a langyos lötytyöt. Ágy bevetetlen.

- Tudja van nekem ott egy barátném. A Dobermann doktornő. Jó mi? Dobermann. Ilyenekkel hajkurásztak a rámpán Dachauban. Na mindegy. Ez a nő egy varázsló. Főorvos. Tíz perc és megvan a diagnózis. Igen ám, de el kellett utaznia. Én meg ott maradtam az intenzíven. Ki is raktak hamar. Fizetnem kellett volna... De fizettem én már eleget. Adtak valami köptetőt. Mikor a derekam fáj. Én meg rózsaszínűt köptem. Berohant az ügyeletes. Tüdővérzés! És vittek vissza az intenzívre. Hiába mondtam én, hogy a köptetőtől ilyen a színe, csak legyintettek. Én már sírva könyörögtem. Hogy elég. Aztán levittek az elfekvőbe. Maga meg be sem nézett hozzám, hogy élek-e vagy halok. Szép kis firma! De tekintettel Dobermann doktornőre, mert tudja, nagy a tekintélye, áthelyeztek az ORFI-ba. Mert hogy mégiscsak a derekam, ugye. Leleteimre néztek. Tüdővérzés! Akkor óvatosan. Hiába mondtam, hogy a köptető. Kér még kávét? Nem? Na jó. Szóval ott meg kaptam az elektromos kezelést. Magamra hagyott az a kicsi asszonyka, engem meg úgy megrázott az áram, hogy az ágyról a vizes kőre estem. Hanyatt. Kiterítve. Mosolyogjon csak. Már elképzeli, mi? Csak nyolcvankét kiló vagyok...

És ne bámulja folyton a lábam! Maga, maga fil. Milyen fil is? Mindegy. Van magának felesége. Fiatal és csinos. Nem elég az magának? Szóval addig könyörögtem, míg haza nem engedtek. Elég volt. A derekam most is fáj, de legalább nem törnek az életemre. Az unoka-öcsém majd odacsap közibük. A Hírlapkiadónál van. Nagy fejes. Ajvé! Én csak beszélek, maga meg éhen hal. Főzök gyorsan valamit? Vagy visszamegy a lapkiadóba? Mi újság amúgy? Mielőtt elfelejteném. Megcsinálná a vécédeszkámat? Ha ráülök, nyomban le is esek róla. Maga lakatos volt, vagy mi. Na! Csinálja már meg! Megegyezünk, ne izgassa magát.

Kapok a hitközségtől cukrot, margarint, tojást, és levesz belőle húsz százalékot. A benzin-pénzt meg majd a temető után rendezzük. Mit szól?

Szólni, Glauber Eszternél? Lássuk azt az ülőkét. Vascsavarral rögzítem. A kiálló részt lefűrszelem, hogy ne szúrja a fenekét. Olyan stabil lesz, hogy két Glauber Esztert is elbír majd. Szerencse? Hogy a világon csak egyetlen Glauber Eszter él? Vagy inkább csapás? Lássunk munkához. Ha én lennék a hitközség, adnék a fejére. Sohasem volt hívő. Most meg kasszíroz. Szégyen? Gyalázat? Szeme sem rebben. Élni, bármi áron. Mert már egyszer megölték. Ő aztán tudja, mi a föltámadás! És az élet. A halál meg aztán végképp nem izgatja.

- Hát mi van abban, hogy este lefekszik, és másnap nem ébred föl? Tudni fog róla? Na látja! Akkor már halott lesz. Úgyhogy fenébe a halállal. A maga Krisztusa is azt mondta, foglalkozzunk a mával, a holnapnak meg úgyis meg lesz a maga baja. Akkor meg? Amúgy hogy van? Meséljen.

- Tényleg jól vezet. Mióta is? Csak két éve? Na, ahhoz képest. De mihez képest... Az unoka-öcsémekkel mentem autón, még a hatvanas években. No. Nemsokára megérkezünk. Járt már a zsidótemetőben?

- Rabbinak azt mondta, hogy dicsértessék a Jézus Krisztus? Hát ez jó! A frász kitörte, az biztos! Hajnal Anna. Láthatja. Senki sem ismeri a költőket. Ahogy azt mondta, hogy a Gózon Gyula mellett fekszik, rögtön tudta! Mondom én. Nagy csacsi maga. Verseket ír... Ki a fenének kellene versek? Mondja meg, kinek?

A ravatalozó előtt megállunk. Eszembe jut. Hajnal Annát mikor temették. És engem kilöktek a ravatalozóból. Mert nem volt semmi a fejemen. Most meg Glauber Eszter anyjának sírját kutatjuk. Ő tudja! Emlékszik. Igaz, tíz éve járt itt utoljára.

- Jó hátul van! Maga csak menjen szép lassan. Meg fogom ismerni a sírt. Van ott egy pad. Meg kút. Ebben igaza van. Mindenhol van kút, meg pad. De ezen a padon már nincs deszka. Már akkor sem volt, amikor szegény édesanyámat temettük. Hatvanháromban. Tisztességes zsidó asszony volt. Még idejében följöttünk Szegedről. Így aztán a gettóba került itt Pesten. Megúsztta. Én...? Nagyon szerettük egymást. Apám még háború előtt halt bele a tüdőbajba. Szegények voltunk. Hol volt még akkor a penicillin? Ma már könnyű. Na! Talán itt! Ez lesz az a pad. Meglátja. Lassítson, kérem. Igen. Itt fekszik az édesanyám.

Kikecmereg valahogy. Körbesétáljuk a sírokat. Borostyán fut minden köre. Fingerhut László. Weisz Simon. Kohnok. Egy egész család. Eszter anyja sehol.

- Nem értem. Itt volt. Dehogy is! Nem úgy mint maguknál, hogy az embert kihajítják huszonöt év után. Nem. Nálunk addig van itt a halott, amíg tetszik neki. Az idők végezetéig. De hol van az anyám? Menjünk tovább.

Mintha lopni mennénk. Olyan lassan gurul a kis kocs. Nézek én is mindenfelé. Alig olyan pad, aminek megvolna az ülőkéje. Kút kút hátán. Parcella! Ez az. Melyik parcellában fekszik a kedves mama?

- Hát mi is az én fejem? De higgye meg, érzem, hogy jó helyen járunk. Meddig is vannak nyitva? Ötig? Most csak négy óra. Úgyhogy nyugodjon meg. Még időben hazaérünk.

Mint a vadonban. Amott vadnyúl iramlík át. Napot nem látni innen. Csak apró fények motoszkálnak. Hideglelős. Kísértetek a koradélutánban.

- Van egy nővérem is. De nem tartjuk a kapcsolatot. Nagyon megorrolt rám. Mert ajánlottam neki a Dobermann doktornőt. Az meg nem tudott vele mit kezdeni. Mert műteni kellett. Kirámolni... tudja, a női dolgokat. És belerokkant. Azóta felém se néz. Maga is vigyázzon! Orvost sohasem szabad ajánlani senkinek! Még a testvérnek se! Ha térden állva könyörögnek, akkor se! Érti? Higgyen nekem. Na. Itt lesz. Most már biztos. Álljon csak meg. Amott. Kner. Grünhut. Seholy egy Glauber. Képzeld, anyám Glauber maradt. Nem Kleinné. Azt már nem. Büszke volt. Pedig nem volt egy nagy híresség. Szépen énekelt a szegedi kórusban. De hol vagy mama? Klein. De nem. Ez nem az a Klein. Groszmann. Megőrülök. Na, mi lesz velünk? Háromnegyed öt! Vissza kellene fordulnunk. Ugye?

Nagykéssel vágom a borostyánt. A harsányzöld levelek megfeketülve a nyirkos sötétben. G betű párállik a kövön. Gl. Ber. Glauber. Tenyerem élével letisztítom. Itt van! Glauber Eszter leül a sír sarkára. Kezében kavicsok csörögnek. A sír szélére rakja őket. Háta görbe. Magába roskad. Mintha sírna. Nem látom az arcát. És már jön is a kocsihoz.

- Na, taposson bele, mert itt ragadunk! Vagy nem bánná? Ne nézzon így! Hát hol aludnánk? Kriptában?

Elképzelem. Ahogy befekszünk. Magunkra húzzuk az éjszakát. Nyolcvannal megyek, sűrűn váltok, mint a rallys. Kiérünk a kapuhoz. Idős férfi épp lelakatoz. Ne! Kint vagyunk. Pedig már elmúlt öt óra. Mi lesz legközelebb? Ha újra megkér? Egyikünk sem jegyezte föl a parcellát. Reggel kell majd megérkeznünk. És akkor talán nem a temetőben fogunk kirándulni, hanem a budai hegyekben, valahol a Hárs-hegy magasában.

- Ez a maga első könyve! És mikor kerül nyomdába? Ja, várni kell. Az elvtársak még bele-néznek, mi? Az anyjuk kínját! Milyen levonat ez? Kefe? Maga aztán megéri a pénzét. Mindenről az jut eszébe. Kefélni. Nem vicc? Tényleg? Kefelevonat. Akkor jó. Visszavonva. De ez a beszéd, itt a hátulján, ez nem jó. Miért, miért. Mert először is. Ha tetszik, ha nem, a zsidók olvasnak elsősorban. Ők a legnagyobb könyvvásárlók. Na most ez itt egy katolikus szöveg. Meg svábos szöveg. Vigyázzon a legközelebbinél. Mert mi van, ha a lektor zsidó? Úgy vágja ki magát, mint macskát, tudja hová? Csak azért mondom. De a maga keze aranyból van. A végédeszka meg se nyikkan. Szóval vigyázzni! Belenéz a zsidó és azt mondja magában. Na, elegem van. A katolikus dumájából. Akkor lett volna járatos, amikor bevagoníroztak minket. Jó, nem magáról van szó. Nem is élt még akkor. De az apja, például. Vigyázzni. Miket nem mond! Pont a németekre jellemző a szentimentalizmus. Sírnak, ha meghal a papagáj meg a kutya, de emberek millióit leölni nem sírnak. Nincs kólám csak ez a sárga lötyty. Igyon csak. Majd dedikálja nekem. Jó? Én szeretnék lenni az első! Ott. Ott maga fölött. Kiegett a körte. Kicsérélné? Ha szépen megkérem. Nem érek én föl odáig. Nincs. Hozzon egyet. Kifizetem, ne izgassa föl magát...

Másnap délután megint nála. Nem jár be a lapkiadóba, mert hozzák neki az ebédet. A szociális gondozó a tanácstól. Ingyen van. És jól főznek! Bár Glauber Eszternek mindegy, mit raknak elé. Csak sok legyen. Az ízek hidegen hagyják. Lehet, hogy nem is érez ízeket?

- Szóval maga kezét csókolt a Muráti Lilinek. Ezt nevezem! Na, ha legközelebb találkoznak, mondja meg neki, hogy Glauber Eszter üdvözlí őt Szegedről. Hogy ismerem-e? Jó vicc! Páros kajakban indultunk egy versenyen a Tiszán. Még a gimnáziumban. Ő volt a párom. Mondanom sem kell, nem jött. Én meg egyedül evickéltem a célíg. Persze utolsónak. Ő meg egy jóképű főhadnaggal csókolózott a korzón. Remélem emlékszik még? Lili! Úgy rémlik ő volt. Mikor föltartott kézzel meneteltünk a Rákóczi úton. Elsuhant mellettünk egy csodaaútó. Lila sál lobogott hosszan utána. Mint Isadora Duncan. Csak ő lehetett. Lili... Abban az időben kevés volt a gépkocsi. A színészeknek volt. Págernek is. De róla ne beszéljünk. Kapcsolja már ki a rádiót! Nem szeretem ezt a szegény Máté Pétert! Olyan zsidósan énekel...

Kikapcsolom. Glauber Eszter arcán huncut nevetés. Kíváncsi volnék, mit csinált ez a nő, mikor fiatal volt? Hogyan vészelte át az életet? Még a háború előtt? És Dachauban? Utána itthon?

- A háború előtt a Vilmos Császár útján dolgoztam, bankban. Aztán jön egy ember és azt kérdi: ez egy zsidó cég? Mire én: hogyan lehetne zsidó, sréhen szemben a Bazilikával? Az ötvenes években voltam én minden, csak akasztott ember nem. Főkönyvelő a pártintézetben úgy, hogy soha, semmilyen pártnak nem voltam tagja. De a legszebb, amikor étteremvezető lettem. Úgy, képzelje, hogy egy rántottát nem tudtam megcsinálni. Jött is egy pasas, mutatott valami képet, nem láttam-e ott, a vendégek között. Én, mondtam, sohasem láttam ezt a rosszarcú embert. A férfi elvörösödött. Ez én vagyok asszonyom. Detektív. Az igazolványomat mutattam. És ez itt bűnöző. Akkor én már oda se néztem...

1988 áprilisa, amikor is eljött a nagy nap, és verseskönyvem kikerülve minden politikai csapdát, megjelent. Boldogan lobogtattam. Krisztusi korban vagyok már, költők ilyenkorra rég vagy meghaltak, vagy megőrültek valamennyien. Én meg itt ugrálok. Mire föl? Glauber Eszternek dedikálom legelőször. Anyámnak is csak utána. De már a fülembé jutott. Belemászott. Na nem, mint a dallam. Nem. Alaposan mellé tenyereltünk ezzel a Koppánnnyal! Ezt a főszerkesztő jelentette ki! Kedvetlenül mászom meg az emeletet. Glauber Eszter belelapoz a könyvbe, dedikálásomon mosolyog, aztán maga mellé ejti a padlóra.

- Tegyen rájuk! Érdekli is ez magát? Mert engem nem! Ezt olvassa. A müncheni polgármester írt személyesen. Hogy mehetek Münchenbe, mintegy kárpótlásként, és ott szállok meg, ahol akarok. Fél évig is akár. De én nem! Az endékába megyek. Megyünk! Viszem magát is! Mert megérdemli. Maszek szálloda, prima koszt. És olcsóbb minden, mint a nyugatnémeteknél. Meg nálunk. Föltankolunk alaposan. Szinte ingyen van. Harminckétezret kapott a könyvért. Na. Tízezerből kijövünk. Meg a benzin. Az is olcsó. A cseheknél is. Na, mit szól? Meg se tud szólalni. Csak bámulja a képeket a falon, mi? A felesége meg féltékenykedik, remélem. Ha meg gyerekünk lesz, én egyből dédmama leszek. Jó mi? Na, föl a fejjel! Egy hét múlva indulunk. Addig mindent lebeszélek a tulajjal. Útlevele legyen. A többi az én dolgom. A telefonokat felesben fizetjük. Mit csodálkozik? Azt hiszi, ingyen van? Külföldre egy vagyon...

- Én megértem magát! Hogy elvették mindenüket? Engem meg deportáltak. Azt is aláírom, hogy jobb volt a harmincas években, mint 1949-50 fordulóján... én igazat adok magának... csakhogy engem a maguk rendszere küldött a...

- Kavargott a por az országúton. Győr felé meneteltünk hosszú sorokban. Férfiak és nők. Ha valaki fölülről nézi a kopasz fejeket, mondjuk repülőgépről, araszoló, halottsárga kígyónak tűnhettünk volna.

- Dachau egyik külső lágerében voltunk elszállásolva. Mi volt a reggeli? Komolyan kérdezi? Híg barna lötty. Kávé? Kenyér? Egy darabka egész napra. Már nem emlékszem hány deka volt. Vagy gramm? Tudja, olyan fagyos csöveket húzkodtunk az erdőben valami építkezéshez. Cementet hordtunk a vállunkon. Hány kiló is egy cementes zsák? Kifekélyesedett a hátam a cementportól. Képzelterti, mikor elvittek hatvanöt kiló voltam, persze megvolt hozzá a magasságom, s mikor az amerikaiak fölszabadítottak, negyvenöt májusában, harmincvalahány kiló lehettem. Furcsa szervezetem van. Semmiféle nyavalya nem bújta belém a lágerban. Se flekktífusz, se semmi... Mindenki beteg volt. Egyenesen a gázkamrába kaptak beutalót. Itt jut eszembe, mikor vonultunk Ausztria felé, fölsegítettem egy egészségügyi szekérre Zerkovitz Bélát, aki fanyar mosollyal súgta nekem, „maga csillogó flitter az én sötét életemben...” Az ostrom után örömmel láttam őt egy Andrassy úti kávéház teraszán... Szereti Zerkovitzot? A Bözsike ne sírjon... kedvencem.

- Már a háború utolsó napjaiban járt Európa, amikor fölsorakoztattak bennünket a parancsnoki épület előtt, s egy SS-századosnő a tábornyi fogoly élére állt.

Elindultunk a központi megsemmisítő lágerba. Nem imádkoztunk. A menet, mint a katonák, szabályosan vonult. Nem erőltetetten meneteltünk. Az SS-nő hirtelen állj!-t vezényelt. Megfordult és arra szólított föl bennünket, hogy lassítsuk lépteinket, amennyire csak tudjuk. A közelben vannak az amerikaiak, mondta. Ha nem érünk oda időben, megszállják a táborot, s akkor megmenekültünk. Isten tudja, mi lett ezzel a nővel. Nürnbergbe került, vagy megszökött?

- Örülni sem volt erőnk, gondolhatja. Persze a boldogságtól bizsergett minden ép tagunk. A ruhák cafatokban lógtak megkínzott testünkről.

Az amerikaiak csokoládét és rágógumit szórtak szét köztünk. Megfigyeltem, a négerek mennyivel emberebbek a fehéreknél. Kértem a fehér katonától egy szál cigarettát, adott is egyetlen szálát. A néger egy egész csomagot húzott ki a zubbonya zsebéből, s egészséges fogait kivillantva mosolygott, s nyújtotta égnek meredő, csontsovány kezeim felé.

Volt ott egy tavacska. Egy stég nyúlt a vízbe hosszan, akár egy félsziget. Stég! Amennyi megmaradt belőle. Olyan szélesre csökkent, mint egy mestergerenda. Teteje síkos volt, zöld és iszamos. Így aztán ráültem, s a két kezemmel löktem magam előre, mintha ródlíznék, igyekeztem a stég végéig jutni, itt a víz pár centire volt, s elérhető. A néger katonák, akik mondanom sem kell híresek macskaügyességükről, nagyot nevettek. Hahotáztak. Nem értettem. Aztán elmondták. Illetve mutogatták. Csináljam még egyszer! Azt hitték, valamiféle mutatvány, hogy a fenekemen csúszok a vízig. Kaptam egy tábla csokoládét s egy csomag igen finom cigarettát. Mint egy cirkuszi víziló a produkció után.

Azért boldog voltam... és megint... újra, magyar.

- Végre Münchenbe értünk. Ruháink, mint mondtam, nem voltak ruhák. Az amerikaiak föltörték a Wehrmacht-raktárakat. Német egyenruhákba bújunk. Most meg úgy néztünk ki, mint a német hadifoglyok. A négerek újra csokoládézáporral árasztottak el bennünket.

- München belvárosában a kiégett és lerombolt házak között egy épp csak megpörkölődött boltot fedezett föl a kísérőnk.

Apropos! Képzelve, az üzlettől jobbra, a sarkon, egy kávéház romos teraszán Horthy Miklós ült fiával és ifjú Miklóssal és a feleségével... amerikaiak társaságában.

Szóval ebben az elegáns üzletben rengeteg méterárut találtunk fölhalmozva. Kísérőnk szétszította a különféle anyagokat, kaptunk tűt és cérnát; hadd fabrikáljunk magunknak ruhákat. Nehogy német hadifoglyoknak nézzenek bennünket továbbra is!

Jó minőségű anyagok voltak; az úri nép ízlésének megfelelő.

Megálltam egy sarokban, darabka csíkos anyaggal a hónom alatt. Figyeltem a többieket. Nemrég még élet és halál közt egyensúlyoztunk, tudja, mint azok a kötélátúzó, csak hogy mi rúd és esernyő nélkül. Nemrég még annak is örültünk, ha görcsökben fetrengve helyet kaptunk a latrina fölött, s aztán boldogok voltunk, ha nem estünk bele. Nemrég még tetveket piszkáltunk ki a rongyaink alól, s vakartuk véresre soványságunktól megrogyott bőrünket - s akkor!

A legyöngült és elállatiasodott nők cafatokra tépték a szétszított vásznakat. Háború volt ez, harc a szebb, csíkosabb, vagy kockásabb anyagokért... eszeveszett föltámadás! - Glauber Eszter keze után szorul öködbe. Vastag, kampós középsőujján megbillen a feketeköves gyűrű, és félrecsúszik. - Olyan, mint a magáé. - Zöldköves, férfi pecsétgyűrűre néz. - Holnap átugrunk a csehekhez Dečínbe, veszek egy pár darab prima, valódi bőr férfi pénztárcát. Sokkal olcsóbb, mint nálunk. Gondolja csak meg... - fejemet rázom. Legyint. - Apropos, nem is újságoltam, a kaján kívül pénzt is kapok a hitközségtől! A főrabbi személyesen írt válaszlevelet. - Villára szúrt kenyérdarabbal kitörli a tányért. - Ezek a németek! Mindent leöntenek szósszal! Átkozott generálszóz...

Az alkonyatban a Königsteini vár mint egy karbatett kezével kardjára támaszkodó keresztes lovag, szétterpesztett lábbal magasodik az Elba fölé.

Hajónk kiköt a túlsó parton. Bad Schandautól a Wasservall-panzióig kanyargó villamos-sínekre már leheletnyi rozsda nőtt a hatalmas erdő örökké párás levegőjében.

A patinás kis szálloda, mint egy lampion, fénylik. Lesegítem Glauber Esztert a Kirnitzschtal-bahn magasra sikeredett lépcsőiről. Leülünk a süteményes pultnál egy kávéra. - Minden évben ingyen nyaralok itt. Szeretnek ezek a németek. - Mosolyog, s int a fől szolgálónak. A fiú megköszöni a pár pfenniges borraivalót. - Danke schön, Frau Eszter! - Glauber Eszter fölnevet, szeme zölden csillog, mint a csínytevésre készülő gyereké. - Nicht Frau! Fraulein Eszter. Fraulein...

Némafilm

A szállodai terasz hatalmas könnyezőpálmái közt nászutasok sétálnak karonfogva. Az asztaloknál a napernyők alatt limonádét szűresőlnek a nyaralók.

A fiú az ebéd maradékát kotorja a műanyag kukába, aztán a mosléktól kövér szeméttárolót kigörgeti a hátsó udvarba.

A fiú visszamegy a mosogatóba.

Végez. Törölget. Az utolsó tányérokat egyenként a műmárvány padlóra ejti. Kövér, szuszog ahogy lehajol. Összeszedi a tört tányérdarabokat. Csomagolópapírt vesz elő, egyenként csomagolja az éles porcelánokat.

Lépteket hall. Az ajtó felé fordul. Érzi, valaki lesi a kulcslyukon. Belenyúl a mosogatóvízbe, talál még egy tányért. Áttörli.

A kulcslyukra mered. Odalép, lefordítja a kis nyelvecskét. Megtörli izzadt homlokát. Kihúzza a mosogató dugaszát. A habzó szennylé örvénybe csavarodva lezúdul a lukon. Megtörli kezét, az apró csomagokat dobozba teszi, ráír valamit, bélyeget nyálaz, ráragasztja. Kimegy a szállodából, átviszi a dobozt a postára. Föladja.

Régi parasztház. Fehérre meszelt kívül-belül. Az udvar közepén gémes kút nyújtózik a tiszta ég felé. A ritkás gyöpön egy-két tyúk kapirgál. Pulikutya dörgölőzik a ház sarkához. Fejkendős, feketeruhás nő lép az udvarra. Magot szór. Lerázza kötényét, bemegy az istállóba. Az egyetlen tehén farkával igyekszik elhessegetni a kíméletlen kínzóit, a bögölyöket. Az asszony háromlábú székre ül, lába közt sajtár szorul. Bezírozza kezét. Fejni kezd.

Már csak csöpög a tej. Az asszony föláll, kijön az istállóból, bemegy a házba, a sajtárt a konyhában lócára teszi, köcsögre szűrőt helyez, átönti rajta a tejet.

Kinéz az ablakon. Biciklijén postás egyensúlyoz, megszokott mozdulattal átad egy dobozt, az asszony fémpénzt nyom a markába. Kölcsönös fejbiccentés. A postás kerékpározó alakja eltűnik a messzeségben.

Az asszony kibontja a dobozt és a csomagocskákat. Meglátja a tányérdarabokat. Arca moccanatlan. Mindet gondosan letisztogatja s a vitrinbe hordja.

Leveti főkötőjét, haját kibontja. Olyan fekete, mintha egy holló ereszkedne a háta közepéig. Leveti blúzát, ingét. Vásznon kombiné takarja mellét. Lehajol, megfogja szélét, fölemeli, mellén áthúzza, fején keresztül is, az ágyra dobja. Negyven körüli lehet. Csinos még, csak a nehéz paraszti élet látszik meg kezén és az arcán.

A fiú megint mosogat. Filigrán fől szolgáló lányok viszik a szennyes edényt, s lökik be a mosogatóhelyiség kisablakán. A fiú gépiesen, egyik tányért csúsztatja a másik után a zsíros, habos vízbe. Mikor minden tányér ismét a helyére kerül, a fiú elővesz az öltözőszekrényből egy három darabba tört poharat. A darabokat óvatosan becsomagolja, dobozba teszi. A doboz megtelik tányér- és pohártörmelékkel. A fiú bélyeget nyálaz, átmegy a postára, föladja a csomagot. Visszaballag a szállodába.

Mosogat, törölget, összetör két tányért.

Fölsöpri a törött darabokat, s úgy lapátostul beteszi öltözőszekrényébe.

Az asszony lefekvéshez készülődik. A petróleumlámpa fénykörében nyüzsögnek a rovarok. A meszelt falon megfejthetetlen ábrát rajzolt hónapok alatt a lámpa füstje. A kutya nyüszít az ajtóban. Fölkel. Beengedi. Visszafekszik.

Másnap reggel van.

A nő megdörzsöli szemét, fölkel, fölöltözik. Kimegy a konyhába. Tejet önt össze fekete-kávéval. Kenyeret szel. Mielőtt megszegné, a kenyér hasára három keresztet karcol a kés hegyével. Reggelizik. Kintről kárálás, kvartyogás hallatszik.

A fiú becsomagol egy üvegkancsót, s úgy ejti a padlóra.

Az asszony a lába közé veszi az öregebbik kakast, szárnyával összefogja hátrahajtott fejét, fehér, lepattozott zománcú tál fölött elvágja a nyakát. A vér az elhaló szív ritmusára fröcskölődik. A kakas teste összerázkódik, fehér pihék táncolnak az edény körül.

Az udvarra csönd tehenkedik. Kopott hokedlin hever a kakas. Lelógó fejét a bal szárny alá dugja az asszonyi kéz. Vad ugatás. A nő elzavarja a kutyát. Csomag. A postás már elmenőben, a biciklijét tolja, hátra-hátranéz, a kutya egy darabig kullog utána, aztán visszasomfordál.

Az újabb törtédenyhalmaz a többi mellé kerül a vitrinbe. Az asszony vizet tesz föl a sparheltra.

A fiú reggelizik. Föláll. Kimegy a hátsó udvarba. Az udvar fölött kis balkon húzódik: a felszolgáló lányok traccsvára. Ahogy háttal a kifelé domborodó kovácsoltvas korláthoz dőlnek, a szoknyák alá kukucskálhat. A fiú megáll. Már fáj a nyaka, annyit néz fölfelé. Alig hallhatóan szuszog. Kezét zsebébe csúsztatja. Kapkodja a levegőt. Liheg. Keze görcsösen dolgozik zsebe mélyén. Nagyot nyel, utolsót szusszant. Visszamegy a mosogatóba.

Figyel, bámul egy lányt, a felszolgálók közt. Ügyefogyott, tizenhét év körüli. Kilesi, hogy mindig félrehúzódik; nem beszél a többiekkel. Azok ki is nevetik. Rövid szoknyát hord, kismamacipőt, fehér inget. Kontyában csipkés dísz.

A fiú pillantását mindig viszonozza.

Kacsint, amikor a mosogatónivalót a kisablakhoz hozza.

A fiú leül félbehagyott reggelijéhez.

Belép a lány.

Leül a fiú mellé az asztalhoz. A fiú lenyeli a falatot, keze a lány kezén. Mindketten fölállnak. A fiú balkezét leengedi, a lány szoknyája alá nyúl. Hanyattfekszik. A lány szétterpesztett lába közé néz. Lihegni kezd. Két térdét átfogja, lerántja a zsíros kövezetre. A lány ellenkezik és a fiú arcába csap. Az asztalon ételmaradék. A morzsákon légy dönög. Combközépig látszanak a lány széttett lábán a pihék; a combközép fölött a fiú feje mozog körkörösén. A lány sóhajtozik, a fiú egyre hevesebben liheg, jobb kézzel tapogatózva fölnyúl az asztalra, megtalálja a konyhakés nyelét, megragadja. A lány rúgkapál, a fiú a lábak közé szúr.

Az asszony lemossa kezéről a ráfröcskölődött vért. Zubog a víz. Nagy lábast hoz ki a speizból, leteszi a lócára, a forró vizet leveszi a sparheltről, beleönti a lábasba. A kakast lábánál fogva fölemeli, belemártja a vízbe, tépkedni kezdi a tollat.

A fiú föláll, elejti a kést. A vér szétfolyik a kövön. A lány fölül, a fiúra mered. Amaz hanyatlóki, mellére térdel. Arcába üt. Megfojtja.

Az asszony már földarabolta a kakast, főzi. Kiveszi a vitrinből az összetört tányér-, pohár- és kancsódarabokat. Megkezdi összeillesztésüket.

A fiú az utcán rohan. Hátában a leselkedő kulcslyuk.

Lecövekel a téren.

Rábámul a sakkozókra. Padra roskad.

Pirospöttyös labda gurul a lábához.

Az asszony már megfőzte a kakast. A kutya szétcibálja a kihajított beleket. Csöndes a tanya. A tehén kipányvázva. Feszül a tögye.

Őrjöng a Nap.

Postás érkezik. Csomagot nyújt át.

Az asszony szeme sem rebben, mikor két női kart lát a papírban. Leteszi az összeillesztett cserepek mellé az asztalra. Két vékony, női kar. Látszik, alig élt még valamit. Sárga, belesüpednek a vékonyka erek. Az asszony előveszi legnagyobb fazekát, beledobja a két kart, a speizból hatalmas dunsztosüveget cipel elő. Spiritusz. Beleönti a fazékba. Ráteszi a fedőt.

A fiú észreveszi, hogy a padhoz összecsukott sakktáblát támasztottak. Körülnéz. Hóna alá kapja, rohanni kezd. A mosogatóban ül. Sakkozik önmagával. A sakkfigurák megelevenednek. Huszárok, kivont karddal, ágaskodó lovaikon ledöfik a gyalogokat. A királynők és a királyok a bástyákon keresnek menedéket. Aztán mintha minden bábu a fiút nézné. Fölugrik, egyenként lepöcköli a gyalogokat. A vezéreket két kézzel a mosogatóvízbe nyomja, fojtogatja őket. A kövön heverő bábukra ösztönösen rátapos. A figurák ezer darabba törnek. Felsöpör. Mindent a sakktáblába szór. Összecsukja. Dobozba teszi.

Az asszony asztalán már ott az új küldemény: megcsonkított sakk-készlet.

A fiú magában beszél. Két női lábat húz ki az öltözőszekrényből. Ládába teszi. Posta.

A fiú kezében a lány feje. Borzadva nézi. Leteszi az asztalra.

Fésüli a csomókba összeállt haját.

A lány törzse pihen a láda fenekén. Mellette a fej.

A láda tetejét szögezi a fiú.

Kimegy a szállodából.

Taxit hív.

A sofőr segít vonszolni a ládát. Beteszik a csomagtartóba.

A fiú a postánál megállítja a taxit. Föladja a súlyos terhet.

A ládát a környék egyetlen teherautója viszi a tanyára. Zöld Robur. A sofőr és a postás segít az asszonynak. Pénzt kap a sofőr, a postás féldecit. Kifordulnak az útra. Porfelhő.

A asszony fölfeszíti a láda tetejét. A lócához cipeli a holttest törzsét. Mellé teszi a fejet.

A fiú csomagol.

Állomáson várakozik.

Jegypénztár előtt ácsorog.

Padon ül.

Vonaton van. Áll az ablaknál, kibámul a messzeségbe. A fák villanypóznáknak rohannak. A szemhatáron innen sehol lélek.

A kocsiban részegek énekelnek. Magas, kopasz férfi tangóharmonikán kísér. Esteledik. A fiú rágyújt. A cigarettafüst mintha a mozdony füstje.

Kiszáll a kis falusi állomáson. Csomagját vállára dobja.

Megindul a tanya felé.

Át a szántáson, aztán a fölégetett tarlón. A távolban apró fény. Mint a gombostű feje.

Az asszony ünnepélyesen, talpig feketében. Az asztalon gyertya pislákol.

A gyertya körül összeragasztott tányérok, középen üvegkancsó, oldalán a ragasztás hege.

Az asztal szemközti végén a lány összevarrt testtel az elnyűtt csipkeruhában a szék támlájának dőlve ül. Molyrágta fátyol mögött arcán villog a gyertyafény.

Belép a fiú. Hasonlít az asszonyra, fia is lehetne.

Leül az asztalfőre. Babrálja a tányérok és a konyhakést.

Hirtelen mozdulattal leveti magát a földre. Elkapja az asszony bokáját. Hanyatt fekvé magá fölé rántja a feketeharisnyás lábakat. A combfix fölött tenyérszűk sötétség. A fiú puffadt ujjai kénytelen kutatva az asztalon zongoráznak. Az asszony hátranyúlva megtalálja a balta nyelét.

Gyakorlott kezek vetkőztetik a fiút. Zsíros gallérú, fekete öltönyt húz rá. Nyakkendő is köt. Minden erejét összeszedi. Visszatuszkolja a testet a székre.

A lány balkeze. Feketekörmű gyűrűsujján sárgaréz karika virít.

A fiú gomblyukában fehér virág.

Két kéz hever egymáson.

És a harmadik.